

KINNITATUD
Narva Linnavolikogu 30.06.2022
määrusega nr 15

Muudetud
21.09.2023 määrusega nr 19

Muudetud
26.09.2024 määrusega nr 18

Muudetud
_____määrusega nr ____

NARVA LINNA ARENGUKAVA 2035

Sisukord

Sisukord	1
Sissejuhatus.....	2
1 Narva linna arengukava strateegia.....	7
1.1 Visioon 2035	8
1.2 Tunnuslause	8
1.3 Narva linna strateegilised eesmärgid	8
1.3.1 Narva on rohelist eluviisi toetav linn.....	8
1.3.2 Narva on elanikest hooliv linn.....	10
1.3.3 Narva on heade sündmuste linn	13
1.3.4 Narva on aktiivne, avatud ja kaasav linn	14
1.4 Strateegia rakendamine	15
2 Tegevuskava	17
3 Eelarvestrateegia.....	34
Lisa 1. Lähteolukorra analüüs	60
1 Elanikkond	59
1.1 Elanikkond aastani 2021.....	59
1.2 Elanikkonna prognoos aastani 2040	64
2 Majanduslik ja sotsiaalne keskkond	72
2.1 Peamised majandusharud ja ettevõtted	72
2.2 Tööalane ränne	74
2.3 Turism.....	75
2.4 Elanike sissetulek ja toimetulek.....	77
3 Linna juhtimine ja eelarve	81
3.1 Juhtimisorganisatsioon	81
3.2 Eelarvepositsioon.....	81
3.3 Kinnisvara	83
4 Valdkondade ülevaade.....	87
4.1 Haridus	87
4.2 Noorsootöö.....	94
4.3 Kultuur, sport ja vaba aeg.....	94
4.4 Sotsiaalvaldkond	96
4.5 Planeerimine.....	97
4.6 Taristu ja transport.....	100
4.7 Kommunaalmajandus	101
4.8 Keskkond	101
4.9 Kodanikuliikumine	103
Lisa 2. Elanikkonna küsitluse kokkuvõte	104

Sissejuhatus

Narva on Eesti suuruselt kolmas linn Ida-Viru maakonnas. Tegemist on unikaalse linnaga Euroopa Liidu ja Venemaa piiril, mida iseloomustab rikkalik ajaloo- ja kultuuripärand. Samuti on märkimisväärne linna tööstuslik ajalugu – linnas asub Balti Elektriyaam, samuti mitmed teised suurettevõtted.

2022. a esimese jaanuari seisuga elas Narvas rahvastikuregistri andmetel 53 955 inimest. Ka siin ilmneb Narva erilisus – eestlasi elab linnas üksnes 5% kandis.

Narva territooriumi suurus on 84,01 km², millest maismaa osa moodustab 62,04 km². Keskmine elanikkonna tihedus on 888 inimest km² kohta (maismaa osa arvestades). Linnas on eristatud 15 linnaosa, millest Olgina ja Kudruküla on eraldiseisvad lahustükid (Joonis 1).

Joonis 1. Narva linn

Kohaliku omavalitsuse arengukava on kokkulepe, mis määratleb elukorralduse alused kindlaks perioodiks. Tegemist on strateegilise tasandi dokumendiga, mis loob raamistiku

Narva linna tuleviku kujundamiseks. Selles on majanduslikku, sotsiaalset, kultuurilist ja looduskeskkonda arvesse võttes kokku lepitud eesmärkides ning nende saavutamise viisides.

Kohalikku arengut juhitakse nelja olulise dokumendi – arengukava, üldplaneeringu, eelarvestrateegia ja iga-aastase eelarve abil. Need dokumendid on üksteisega tihedalt seotud. **Üldplaneering** on kohalike arengusoovide ruumiline väljendus. **Arengukavas** määratletakse peamised sihid, kuhu jõuda soovitakse, samuti tuuakse välja vajalikud tegevused ja investeringud. **Eelarvestrateegias** täpsustatakse omavalitsuse rahalised võimalused eelseisvateks aastateks ja **iga-aastases eelarves** leiavad need detailse väljenduse. Seega on arengukava ja üldplaneering olemuslikult üldised ning ambitsioonikad dokumendid, mis võivad sisaldada enam plaane ja soove kui konkreetsed finantsjuhtimise instrumendid eelarvestrateegia ning eelarve.

Rahvastiku vähenemisest ja vananemisest tingitud muutused mõjutavad enim Ida-Virumaad ja teisi keskustest kaugemaid piirkondi. Rahvastikumuutused nõuavad nii kestlikku rahvastikupoliitikat, toetavat keskkonda pakkuvat laste-, noorte-, haridus-, pere- ning tervise poliitikat, suurt tööhõivet soodustavate meetmete arendamist, eakate tööelu kestuse pikendamist ja väärrika vananemise toetamist, sisserännanute sihipärasest kohanemist ja lõimumist Eesti keele- ja kultuuriruumi, Eestis elavate inimeste ja rahvuskaaslaste osalemist ühiskondlikes ja kultuurilistes tegevustes kui ka sobivate tervishoiu- ja sotsiaalteenuste tagamist. Samuti seisab kogu maailm silmitsi kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemisega, mis mõjutab kõigi eestimaalaste elukvaliteeti, loodust ning majanduskeskkonda. Rohepöörde toimub Eestis suure tõenäosusega igal juhul. Narva linna jaoks on võimalik valida eestvedaja roll või vaadata toimuvat kõrvalt. Linna arengu riskifaktoriks on ka see, et nii Eesti kui ka ülejäänud maailma majanduse edasine käekäik on seotud Venemaa sõjalise agressiooniga ning sellega, millise suuna sõjaline konflikt võtab. Narva peab olema valmis kohandama riiklike ja üleeuroopalisi mudeleid, võttes arvesse linna võimalusi ja erisusi.

Narva linna suurimad väljakutsed on seotud elanike arvuga. Linn on rajatud enam kui 80 tuhandele inimesele. 15 aastaga on aga rahvastik kahanenud ligi viiendiku võrra. Ka rahvastikuproгноos näitab elanikkonna jätkuvat kahanemist, mis võib aastaks 2040 väheneda 40 tuhande inimeseni. See toob kaasa vajaduse teenuseid ümber korraldada.

Lisaks elanike arvu muutustest tulenevatele muudatusvajadustele tuleb Narvas lahendada mitmeid teisi küsimusi.

- Linna teed, tehnovõrgud ja hooned ei vasta elanike praegusele arvule ning nende vajadustele. Rahvastiku vähenemisest tingituna on taristu osaliselt liiga suur, teisalt ei vasta tänapäeva nõuetele. Näiteks on reoveepuhastusseadmed üle koormatud, kuna välja on ehitamata ühisveevärgist ja -kanalisatsioonist lahusolev sademevee võrk.
- Linnale kuuluvate hoonete investeerimisvajadus on suur – hinnanguliselt 150 miljonit eurot. Linna finantsvõimekust arvestades kuluks nende korda tegemiseks 20 aastat. Tõenäoliselt pole kõiki hooned elanikkonna suurus arvestades ka tarvis. Juba praegu on üldhariduskoolides ligikaudu pool pinnast kasutusest.
- Linnaruum ei ole igal pool kõigile mugav, liikumist, rohelist ja tervet eluviisi võimaldav. Kohati on tänavad ja kõnniteed halvas seisus, haljakud heakorrastamata ja valgustus ebapiisav.
- Kõik linnaosad ei ole omavahel hästi ühendatud. Eriti puudutab see Kreenholmi ja ülejäänud Narvat (raudtee poolitab linnaruumi), samuti Tallinna maantee jaotab linna nii linnaruumiliselt kui visuaalselt, kuna puuduvad jalakäija ja kergliikuriga liikuja

mugavad ühenduskohad ja kaasaegne elaniku sõbralik linnaruum. Eraldi küsimus on lahustükkide Olgina ja Kudruküla tulevik. Lahendamist ja kokkulepet vajab, millist funktsiooni need tulevikus kandma peaksid.

- Narva jõe potentsiaal on täiel määral rakendamata – sadamad ei ole lõplikult välja arendatud. Jõe keskkonnaseisund on aasta-aastalt paremaks muutunud, kuid vajab jätkuvalt tähelepanu.

Arengukaval on väljakutsetega toimetulekul oluline roll. Ilma kokkuleppeta ei ole võimalik astuda vajalikke samme, et seniseid trende pidurdada ja linnale tulevikku viiv suund kokku leppida.

Riigi tasandi olulisimaks strateegiaks on **Eesti 2035**, milles on määratletud viis pikaajalist sihti:

- Inimene – arukas, tegus ja tervist hoidev
- Ühiskond – avatud, hooliv ja koostöömeelne
- Majandus – tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik
- Elukeskkond – kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne
- Riigivalitsemine – uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne

Uuendamisel on **Ida-Viru maakonna arengustrateegia**. Selle lähteanalüüsis on välja toodud maakonna olulisim väljakutse: saada hakkama kliimaneutraalsele majandusmodelile üleminekuga ja väheneva põlevkivisektori asendamisega samaväärset tööhõivet pakkuva mitmekesise hõivega. Sellesama väljakutsega seisab lähiaastatel silmitsi ka Narva linn, vahest ehk enamgi kui maakond üldiselt. Strateegia 2022. aastal kehtivas versioonis on visioon sõnastatud järgmiselt:

- Aastaks 2030 on Ida-Viru maakond majanduslikult hästi arenenud, kiirete transpordiühendustega ning hinnatud elukeskkonnaga regioon, moodustades osa arenevast Soome lahe majanduspiirkonnast.

Praeguseks on kokku lepitud visiooni uuendus, mille põhiliseks sisuks on suurem pühendumine rohepöördele ning kliimaneutraalsuse saavutamisele.

Riigi ja maakonna tasandi visioonid on Narva linna strateegia kujundamise lähtealuseks – käsitletud on kõiki aspekte Narva linna kontekstis.

Käesoleval ajal koostatakse erinevaid arengudokumente, mis avaldavad mõju linna arengule. Nendeks on Narva linna üldplaneering 2035+, Narva munitsipaalharidussüsteemi arengukava 2030, Narva linna jäätmekava aastateks 2022-2028, Narva linna soojusmajanduse arengukava aastateks 2023-2032, kliima- ja energiakava. Lisaks eeltoodule 2022.a on alanud kultuuriturismi strateegia väljatöötamine Euroopa Liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammist Horisont 2020 rahastatud rahvusvahelise projekti TExTOUR raames.

Narva linna arengukava 2035 koostamise raames:

- Viidi läbi taustaanalüüs, mis hõlmas kõiki valdkondi, mille eest kohalik omavalitsus vastutab. Samuti koostati rahvastikuproгноos aastani 2040.
- Korraldati mitmeid arutelusid tulevikupildi määratlemiseks (avatud valdkondlikud seminarid, temaatilised arutelud, juhtrühma nõupidamised, kaasamisseminar strateegia tööversioonile tagasiside saamiseks).
- Viidi läbi linnaelanike küsitlus (ligi 450 vastanut) fookuste täpsustamiseks.

Arengukava strateegilise osa koostamist koordineeris juhtrühm, kuhu kuulusid linnavalitsuse ametite ja osakondade juhid, samuti volikogu esindajad. Juhtrühm määratles saadud sisendi põhjal peamised suunad, tegi vahekokkuvõtteid ja -järeldusi.

Narva linna arengukava koosneb kolmest peatükist. Esimene peatükk sisaldab Narva linna strateegiat aastani 2035, sh visioon, strateegilised suunad, valdkondlikud eesmärgid ja meetmed. Teises peatükis on välja toodud tegevuskava ja kolmandas eelarvestrateegia. Lisana on esitatud Narva linna praegune olukord valdkondade kaupa arengukava koostamise ajal. Samuti on selles ära toodud Narva linna rahvastikuproгноos aastani 2040.

Narva linna arengukava 2035 on strateegiline raamdokument. Vastavalt vajadusele ja seadustes ettenähtule koostatakse spetsiifilisemaid valdkondlikke arengukavasid, mis lähtuvad siin välja toodust.

NARVA LINNA ARENGUKAVA 2035

NARVA ON ROHELINE TÄNAPÄEVANE LINN IDA JA LÄÄNE PIIRIL.

NARVA ON ROHELIST ELUVIISI
TOETAV LINN

ROHEPÖÖRE

NARVA ON HEADE SÜNDMUSTE LINN

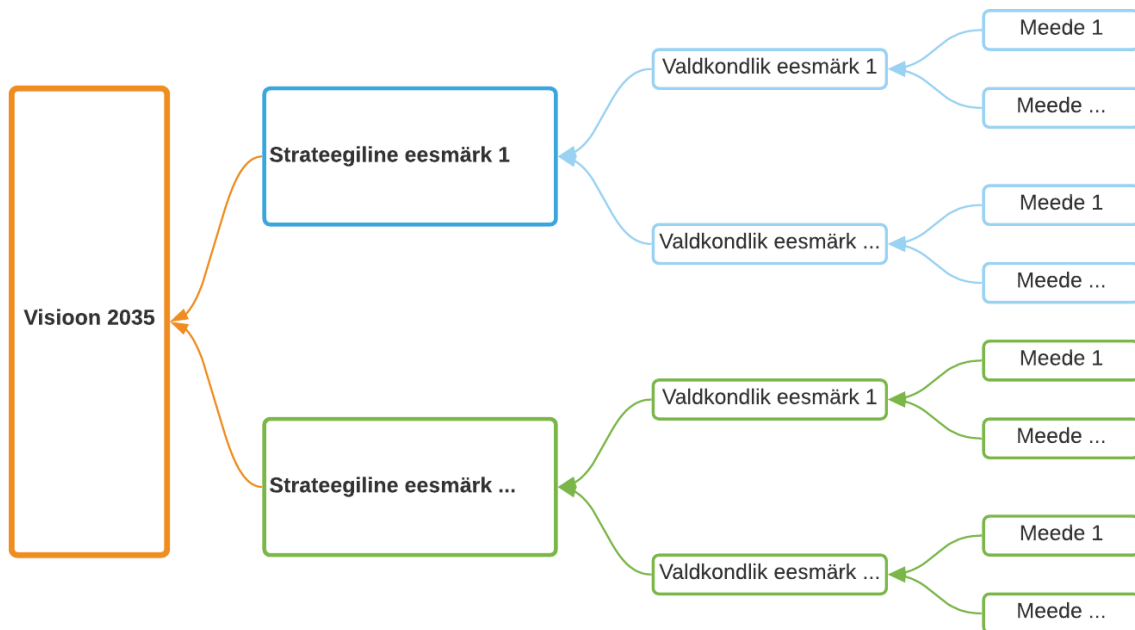
NARVA ON AKTIIVNE, AVATUD
JA KAASAV LINN

NARVA ON ELANIKEST HOOLIV LINN

1 Narva linna arengukava strateegia

Narva linna strateegia koosneb kolmest osast: visioonist, strateegilistest eesmärkidest ja strateegia elluviimise kirjeldusest. Visioon on kokkuvõtlik kirjeldus sellest, milline on Narva linn aastal 2035. Visiooni sisustavad neli strateegilist suunda, mis omakorda koosnevad valdkondlikest eesmärkidest ja nende elluviimiseks vajalikest meetmetest (Joonis 2).

Joonis 2. Narva linna strateegia osade omavahelised seosed

Strateegilised eesmärgid on valikud, mis on välja töötatud, vastamaks otseselt linna peamistele väljakutsetele – elanikkonna vananemine ja vähenemine, sh suur väljaränne noorte hulgas, taristu ja linnaruumi mittevastavus tänapäevastele vajadustele ning ootustele. Igale suunale on seatud konkreetne fookus, millele keskendumine aitab eeldatavasti esile kutsuda soovitud positiivsed muutused.

Strateegiliste eesmärkide olemus on interdistsiplinaarne – need kirjeldavad soovitud olukorda terviklikult, hõlmates seega paljusid kohaliku omavalitsuse vastutusvaldkondi.

Lisaks strateegiliste eesmärkide saavutamisele tuleb tagada linna igapäevane toimimine ja valdkondlik areng.

1.1 Visioon 2035

Narva on roheline tänapäevane linn ida ja lääne piiril. Narva on rohelist eluviisi toetav linn, kus kõigil on hea elada ja töötada. Elanikkonna kahanemine on pidurdunud – linnas elab vähemalt 45 tuhat inimest. Linnaruum on mugav kõigile – nii elanikele kui ka külalistele, sõltumata vanusest ja eripäradest – liikuvat, rohelist ja tervet eluviisi võimaldav.

Narva on:

- elanikest hooliv linn;
- heade sündmuste linn;
- aktiivne, avatud ja kaasav linn.

Narva on Tallinna, Tartu ja Pärnu kõrval üks neljast olulisest regionaalsest keskusest Eestis.

1.2 Tunnuslause

Linna tunnuslause on „**Narva – Euroopa algab siin**“.

1.3 Narva linna strateegilised eesmärgid

1.3.1 Narva on rohelist eluviisi toetav linn

Narva on tugeva rohelse mainega energiasäästlik ja kliimasõbralik linn, mis meelitab roheenergia tootjaid ning keskkonnasõbralikku tööstust, olles eeskujuks Eestis ja kaugemal. Rohepööre on toimunud igas valdkonnas, sh elanike mõtteviisis. Aastaks 2050 on Narva linn süsinikuneutraalne.

Narva energeetika ja tööstussektor on kujunenud ümber kliimasõbralikuks ning loodust säästvaks. Energeetikas on Narva muutunud roheenergia tootmise keskuseks ning vastava oskusteabe arendamise kohaks Eestis. Seda toetab senine olemasolev energeetikavaldkonna kompetents ja tehniline taristu. Balti Elektri jaam, mis asub Narva linna haldusterritooriumil, jätkab süsinikuneutraalse elektrienergia tootmist. Aastaks 2032 toodetakse Narva linnale vajalik soojusenergia 100% taastuvatest allikatest.

Linnas ja selle lähiümbruses tegutsevad päikeenergia pargid, mis on rajatud nii sobivatele maa-aladele kui hoonete katustele. Roheenergiat kasutavad kliimasõbralikud meeldivas keskkonnas paiknevad tööstusettevõtted – nii praegu tegutsevad, kes on kohandunud, kui ka uued rohevaldkonna tootjad. Kasutatav tehnoloogia tase on kõrge, toimub aktiivne koostöö ettevõtete ja ülikoolide vahel. Koostöös on käivitatud Narvas eesrindlikud ja atraktiivsed rohetööstuse, ringmajanduse ja idufirmade pilootprojektid. Investeeringute kaasamisel eelistatakse roheline profiiliga tänapäevaseid ettevõtteid.

Linnamajandus on tervikuna süsihappegaasi emissioonide vaba. Avalikud hooned ja rajatised on muudetud energiatõhusaiks ning nutikaid rohelahendusi kasutavaiks. Aastaks 2042 kogu Narva linna ühistransport on CO₂ emissiooni vaba, soositud on jalgsi ja kergliiklusvahenditel liikumine. Taristu mastaabid vastavad elanike ja külastajate tegelikele vajadustele.

Elanikkond on rohepöörde oluliseks osaks – inimesed on lahti mõtestanud säästva eluviisi sisu ja järgivad seda. Narva linna elanikud ei sega jäätmed omavahel kokku. Linnas on loodud jäätmete liigiti kogumise süsteem. 2025. aastaks töötab linnas munitsipaaljaam, mis töötleb linnajäätmed ümber soojus- ja elektrienergiaks, mida kasutatakse linna ühiskondlike hoonete elektri- ja soojusvarustuseks.

Strateegilise eesmärgi fookus:

- **Narva on roheenergeetika ja rohetööstuse eeskuju Eestis.**

Strateegilist eesmärki toetavad valdkondlikud eesmärgid ja meetmed:

1. Linn on atraktiivne investoritele energeetika- ja tööstussektoris.
 - a. Tööstusalade arendamine
 - b. Linna kuvandi väljatöötamine ja rakendamine investorturunduses
 - c. Asjaajamise lihtsustamine linna asutustes, digitaalsete protsesside ladusa kulgemise ja kõigile võrdselt kättesaadavuse tagamine
2. Linn on atraktiivne ettevõtluse arenguks.
 - a. Alustavate ettevõtjate toetamine
 - b. Iduettevõtluse toetamine eelkõige rohevaldkonnas
 - c. Koostöö ülikoolide ja kutseõppeasutustega
 - d. Koostöö ettevõtluse tugiorganisatsioonidega
3. Linna elamufond ja avalikud hooned on energiasäästlikud.
 - a. Korterühistute toetamine hoonete energiasäästlikuks muutmisel
 - b. Avalike hoonete energiasäästlikuks muutmine
 - c. Energiasäästuprogrammides osalemine
 - d. Kommunikatsiooni parandamine avaliku võimu ja korteriühistute vahel
4. Linna taristu on keskkonnasõbralik.
 - a. Üldplaneeringus kliimasõbraliku liikumise arendamiseks vajalike meetmete rakendamine
 - b. Kergliiklusteede sihipärane rajamine
 - c. Kliimasõbralikule ühistranspordile üleminek
 - d. Teede, tehnovõrkude ja hoonete elanikkonna arvuga vastavusse viimine
5. Linna loodusväärtused on kaitstud.
 - a. Linna oluliste loodusobjektide ja rohealade säilitamine ning parendamine, sh koostöö edendamine kolmanda sektoriga
 - b. Linna rohestamise programmi väljatöötamine ja rakendamine, korterelamute aladel koostöös korteriühistutega
6. Linna korteri- ja aiandusühistud on aktiivsed osalised rohepöördes.
 - a. Aiandusühistute toetamine maakasutuse ja elukeskkonna probleemide lahendamisel
 - b. Aiandusühistute liikmete koolitamine/arendusprogrammid mahetootmise, toidu kasvatamise ja rohepöörde teemadel
 - c. Linnaaiad – korteriühistud, kodanikuühendused, koolid-lasteaiad jne
7. Linna elanikud osalevad aktiivselt linna muutmisel kliima- ja keskkonnasõbralikuks.
 - a. Suhtlusviiside ja -kanalite väljaarendamine ning tööle rakendamine
 - b. Kogukondade väljakujunemise toetamine

- c. Infrastruktuuri loomine, mis tagab jäätmete sortimise elanike poolt
 - d. Rohepöörde nõukoja loomine erinevate kogukondade baasil
 - e. Elanikkonna teadlikkuse tõstmine
 - f. Linnajäätmeid soojus- ja elektrienergiaks töötleva munitsipaaljaama loomine
8. Avalik ruum on võrdselt kvaliteetne, liikuma kutsuv ja turvaline igal pool Narva linnas.
- a. Lastele ja noortele mõeldud avalike kohtade (mänguväljakud, spordirajatised, vaba aja veetmise kohad jms) rajamine
 - b. Avaliku ruumi tänapäevaste kujunduspõhimõtete ellurakendamine ja ruumi kohandamine kõikidele elanikkonna gruppidele sobivaks
 - c. Hubaste puhkealade loomine
 - d. Ligipääsu parandamine kõigile linna teenustele
 - e. Turvalise avaliku ruumi kujundamine
 - f. Linnaosade parema sidustatuse ja ühenduse tagamine

1.3.2 Narva on elanikest hooliv linn

Linnas on loodud võimalused elada aktiivset elu ning end realiseerida vanusest sõltumata. Linnaruum soodustab liikumist kõikjal ja kõigi jaoks. Kõnni- ja kergepeed moodustavad võrgustiku, mida mööda on mugav ning turvaline liigelda. Mänguväljakud asuvad elukohtadele lähedal ja on rajatud kõiki laste ja noorte vanusegruppe arvestades. Linnas on meeldivaid vaba aja veetmise kohti kõigile – nii sees kui väljas.

Narva linnas pakutakse elanikele kõiki eagruppe arvestades nende vajadusi arvestavalt disainitud sotsiaal-, tugi- ja muid teenuseid, samuti hingetuge. Teenused on kujundatud teenuste disaini põhimõttel, arvestatud on sisendit parimatest rahvusvahelistest praktikatest. Linna kogukonnad ja kolmas sektor on aktiivselt kaasatud teenuste pakkumisse. See on loonud soodsamad tingimused ka omaste hooldusega seotud inimestele, kes saavad toetuda lähedasele kogukonnale.

Avalik linnaruum ja avalikud hooned on lihtsalt ja võrdselt ligipääsetavad kõigile elanikkonna gruppidele. Avaliku ruumi ja hoonete kavandamisel lähtutakse universaalse disaini põhimõtetest. Linna avalik ruum toetab turvalist liikumist ja osalemist linnaelus ning pakub igale eagrurile võimalusi jõukohasteks füüsilisteks tegevusteks. Abivajajatele pakutakse võimalusi kujundada oma elutingimusi nende vajadustele vastavaks näiteks elamispinna vahetuse toetuse või ruumi füüsilise ümberkujundamise kaudu. Vajalike abivahendite kasutamiseks on loodud võimalused nii ohutuks ja funktsionaalseks liikumiseks kui ka kasutatavate (elektri)sõiduvahendite parkimiseks.

Narva linna elanikele on võimaldatud kvaliteetne ja kättesaadav haridus igal haridusastmel. Linn korraldab alus-, üld- ja huviharidust ning -tegevust. Kõrg- ja kutseharidust pakuvad Tartu Ülikooli Narva Kolledž, Sisekaitseakadeemia Narva õppekeskus ja Virumaa Kutsehariduskeskus. Järjepidevalt laiendatakse hariduse omandamise võimalusi – tehakse koostööd kõrg- ja ülikoolidega, laiendatakse praktikabaase ja toetatakse inglisekeelse põhi- ning keskkooli hariduse pakkumist.

Linn toetab koos partneritega elukestvat õpet terve elukaare jooksul ning pakub asjakohaseid ja huvipakkuvaid koolitusvõimalusi, sh e-teenused. Linnas on võimalused senioride omavaheliseks aktiivseks suhtlemiseks ja ühistegevusteks.

Narva linnas on tagatud elanike sotsiaalse kaitse kõrge tase inimese elukaare igas punktis, pakkudes tänapäevasid vajadustele vastavaid teenuseid ning toetusi.

Linnas pakutavad tervishoiuteenused arvestavad linna iga elaniku vajadustega. Eraldi vajab vanemaealise elanikkonna vajadustel põhinev teenuse arendamine, selle raames pakutakse täiendavaid hooldus- ja taastusravi võimalusi, samuti võimekust toime tulla erinevate nakkushaigustega.

Narvas on loodud lastega peredele parim elukeskkond. Kvaliteetne haridus on kättesaadav lasteaiast gümnaasiumi lõpuni. Rakendunud on muutunud õpikäsitus, mida toetab vastav tänapäevane keskkond. Keelekümblus toimib igas haridusasutuses.

Huviharidus- ja tegevus on mitmekesine – kõikidel lastel on võimalik osa saada just temale meelepärasest tegevusest sobivas keeles.

Lapsed, noored ja nende pered on kaasatud otsustusprotsessidesse kõikidel tasemetel – nii haridusasutustes kui ka linnas üldiselt. Nad on aktiivsed, ettevõtlikud ja huvituvad ümberringi toimuvast.

Noortele ja peredele suunatud teenused on professionaalsed ning pidevalt uuenevad, käies kaasas viimaste arengutega valdkonnas. Abivajajaile on tagatud asjakohane tugi – nii meditsiiniline, psühholoogiline kui ka sotsiaalne.

Narva on linnas elavatele vanematele inimestele loonud võimalused väärakaks vananemiseks, säilitades seekaudu positiivse eluhoiaku ja toetades linnaelus osalemist. Selleks on välja kujundatud asjakohase infoväli ning leitud toimivad infokanalid.

Strateegilise eesmärgi fookus:

- **Narva on parim linn laste kasvamiseks ja kasvatamiseks.**
- **Narva on parim linn väärakaks vananemiseks.**

Strateegilist eesmärki toetavad valdkondlikud eesmärgid ja meetmed:

1. Narva linnas on kättesaadav kvaliteetne alus- ja üldharidus.
 - a. Haridusvõrgu vajadustega vastavusse viimine, uute optimaalsete hoonete rajamine ja olemasolevate hoonete rekonstrueerimine tänapäevasteks ja parimat õpikeskkonda toetavaks, sh koostöö riigi tasandiga
 - b. Kvaliteetse eesti keele õppe ja keelekümbluse tagamine igas haridusasutuses
 - c. Kaasava hariduse rakendamine igas haridusasutuses
 - d. Muutunud õpikäsituse rakendamine igas üldhariduskoolis
 - e. Hariduslike tugiteenuste kättesaadavuse tagamine igas haridusasutuses
 - f. Motiveeritud ja professionaalse töötajaskonna tagamine asutustes
2. Huviharidus ja -tegevus on kasutajate, eelkõige noorte huvidega arvestav ning nende vajadusest lähtuv.
 - a. Uute (eestikeelsete) huviringide avamine lähtuvalt noorte ja nende vanemate soovidest
 - b. Hoonete ja spordirajatiste tänapäevastamine ning uute võimaluste loomine
 - c. Igale lapsele ja noorele huvihariduses osalemise võimaldamine, sh vähekindlustatud peredele
 - d. Saavutusspordi arendamine
 - e. Eakatele sobivate liikumis- ja spordiringide väljaarendamine

- f. Avatud keskuste rajamine seenioridele
 - g. Huvihariduse võimaluste laiendamine kõikidele vanusegruppidele lisaks noortele
 - h. Äkkeküla tervisespordi piirkonna, Joaoru puhkeala, Kadastiku puhkeala jne arendamine
3. Noorsootöö tagab noortele mitmekülgsed arenguvõimalused, pakkudes vajalikku tuge koostöös sotsiaalvaldkonnaga.
- a. Mobiilse noorsootöö väljaarendamine
 - b. Uute kaasamise meetodite rakendamine, sh noorte kaasamine linna juhtimisse
 - c. Raskustesse sattunud noorte, sh NEET-noorte toetamine ja selleks tugiprogrammide väljatöötamine
 - d. Rahvusvaheliste projektide korraldamine
 - e. Noorsootöö valdkonna lõimimine teiste noorte elu puudutavate valdkondadega, sh koostöö tihendamine haridusasutustega
4. Tugiteenused eelkõige lastele ja peredele on kättesaadavad ja kvaliteetsed.
- a. Positiivse vanemluse programmide väljatöötamine
 - b. Varajase märkamise süsteemi arendamine
 - c. Peredele mõeldud tugiteenuste süsteemi terviklik arendamine, sh uute teenuste väljaarendamine
 - d. Kiusamisvabade asutuste programmide juurutamine ja rakendamine
5. Kõigile vajajatele on tagatud kõrge kvaliteediga tervishoiuteenused, mis edendavad tervislikke eluviise ja toetavad väarikat vananemist.
- a. Tervist edendavate projektide elluviimine
 - b. Tervishoiusüsteemi arendamine ja vajalike spetsialistide värbamine
 - c. Tervishoiutaristu tänapäevastamine, sh Narva haigla oluline tänapäevastamine
 - d. Eriarstiabi spetsialiseerimine koostöö teiste tervishoiuasutustega Virumaal
 - e. Taastusravi/rehabilitatsioonikeskuse väljaarendamine Narva Haigla baasil (sh koduhooldus ja füsioteraapia, koduõendus ka psüühiliste häiretega inimeste jaoks)
 - f. Sõltuvushaigete tugimeetmete väljatöötamine
 - g. Tervikliku süsteemi loomine perearstide, haigla ja sotsiaalasutuste baasil
 - h. Tervisekeskuste väljaarendamine
6. Linna sotsiaalteenused on asja- ja ajakohased ning vastavad abivajajate profiilile.
- a. Sotsiaalteenuste arendamine lähtuvalt teenuse disaini põhimõtetest
 - b. Hoolduskoormust leevendavate eakatele ja erivajadustega inimestele suunatud tugiteenuste arendamine
 - c. Ennetustegevuste ja nõustamisteenuste arendamine
 - d. Sotsiaaltransporditeenuse arendamine
 - e. Psüühikahäiretega inimestele suunatud teenuste arendamine
 - f. Erivajadustega inimeste eluaseme ja töökohtade kohandamine
 - g. Kodututele inimestele suunatud teenuste arendamine
 - h. Hingeabi võimaluste pakkumine
 - i. Korterite sobivamatele korrustele vahetamise tugiprogrammi väljatöötamine
 - j. Sotsiaalpindade rajamine/uuendamine

- k. Kogukondade kaasamine sotsiaalteenuste osutamisse
 - l. Vabatahtlike ja kolmanda sektori organsatsioonide arendamine ja tugiprogrammi väljatöötamine
7. Linnaelanike turvatunne on suurendatud.
- a. Turvalisuse valdkonna koostöövõrgustiku arendamine ja tõhustamine
 - b. Riskikommunikatsiooni planeerimine
 - c. Hädaolukorraks valmisoleku suurendamine ja hädaolukorras tegutsemise võimekuse tõstmine
 - d. Kriisijuhtimisstruktuuri kuuluvate inimeste kriisireguleerimisalaste teadmiste ja oskuste arendamine
 - e. Hädaolukorras elutähtsaid teenuseid tagavate ressursside ja elanike vajaduste kaardistamine

1.3.3 Narva on heade sündmuste linn

Narvast on kujunenud maailmale avatud linn talle iseomase multikultuurilise identiteediga Euroopa ja Venemaa piiril. Linn on Euroopa ajaloo elav näide, kus mitmekesine kultuurielu pakub elamusi igale maitsele igal aastajal. Narvas tegutsevad vilkad loomemajandusettevõtted ja aktiivsed kogukonnad, moodustades tervikliku kultuuri ökosüsteemi, mis on pidevas liikumises ning arengus.

Jätkusuutlikud kultuuriprojektid on kaasa toonud olulise arenguhüppe ja loonud mitmeid uusi töökohti nii loomemajanduse, kultuuri, teeninduse kui ka digitaalvaldkonnas.

Teeninduskultuur Narva linnas vastab kaasaegsetele ootustele ja standarditele. Siin jääb rahule nii eripära otsiv kui ka kõrgete nõudmistega külastaja.

Narva on roheline ja turvaline sihtkoht kõikidele külastajatele. Linnaruum pakub rohkelt avastamisrõõmu – siin on nutikalt läbi põimunud vana ja uus. Märkilised objektid, nagu näiteks Kreenholm ja Hermannii linnus on heas seisukorras. Narva vanalinn on väärtustatud ja esile tõstetud.

Strateegilise eesmärgi fookus:

- **Narva on Euroopa kultuuripealinn 2037.**

Strateegilist eesmärki toetavad valdkondlikud eesmärgid ja meetmed:

1. Kultuuri-, sporditaristu ja märkilised objektid on korda tehtud.
 - a. Märkiliste kultuuriobjektide kordategemine ja uute rajamine
 - b. Erinevate ajalooperioodide pärandi esiletõstmine linnaruumis
 - c. T turistide peamise liikumisteede ja nende ümbruse väljaarendamine ning heakorrastamine
2. Kultuuriprogramm on mitmekesine ja aastaringselt tihe.
 - a. Kultuuri- ja loomeklastri loomine Virumaa regioonis
 - b. Loomemajanduse toetusprogrammi käivitamine
 - c. Veeturismi ja sadamate arendamine
 - d. Jätkusuutliku kultuuriprogrammi väljatöötamine koostöös kogukondadega, sh olulised külastajaterohked tunnussündmused

3. Teeninduskultuur on kõrge.
 - a. Täiendõppeprogrammide (teenindus, loomeoskused, keeled, digioskused jms) väljatöötamine
 - b. Teenusmajanduse arendamine
4. Linna turundus ja kommunikatsioon osapoolte vahel on aja- ning asjakohane.
 - a. Narva linna tervikliku turunduskava koostamine
 - b. Narva positiivse maine kujundamine oma, regiooni ja Eesti elanike ning väliskülastajate hulgas
 - c. Kommunikatsioonikava koostamine koostöös kõikide osapooltega
 - d. Kogukondade kaasamine kultuuripealinna kava väljatöötamisse ja elluviimisse

1.3.4 Narva on aktiivne, avatud ja kaasav linn

Narvas toimib linna mainet tõstev, erinevaid sihtgruppe ja linna kogukondi kaasav, avatud, kõigi linlaste poolt tunnustatud ning tänapäevastel tehnoloogilistel lahendustel põhinev tõhus juhtimissüsteem. Linna maksubaas on piisav püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

Narva linna juhtimine on plaanipärane, laiapõhjaliselt kokku lepitud ning selle põhimõtted kõigile asjaosalistele arusaadavad. Kogukonnad panustavad aktiivselt linna arendamisse, saades selleks vajalikku tuge.

Juhtimist iseloomustab kolmekeelne infoväli (eesti, vene ja inglise). Kõigis kolmes keeles on olemas lihtsasti kasutatav ja atraktiivne koduleht ning muud ametlikud linna infokanalid. Linnaga suheldes tunneb end mugavalt nii eesti-, vene- kui inglisekeelne inimene, ettevõtte või organisatsioon.

Kodanikele ja linna teenistujatele on loodud arusaadavad võimalused tõstatada erinevaid küsimusi ja probleeme, anda tagasisidet linna tegevuste kohta ning saada vastuseks informatsiooni, mis puudutab nende ettepanekuid, avaldusi jm. Selle tagavad praktikas toimivad ja erinevatele sihtgruppidele kättesaadavad nii digitaalsed kui ka traditsioonilised infokanalid. Linna tegutsemine erinevates menetlusprotsessides on võtnud üldiseks eesmärgiks lahendada asjad minimaalse menetlustähtajaga ja kodaniku, ettevõtja või muu asjalise jaoks mugavaimas vormis.

Linna valitsemise struktuur vastab parimatele omavalitsuse juhtimispraktikatele nii Eestis kui mujal Euroopas. Linna ametnikud, teenistujad ja volikogu liikmed osalevad aktiivselt asjakohastel hoiakute-, juhtimis- ning muudel koolitustel, et parandada linna valitsemise kvaliteeti. Linna andmebaasid on kaasaegsete lahendustega, aja- ja asjakohased, veebist kõikidele kättesaadavad ning lihtsalt mõistetavad.

Kogukonnad teadvustavad oma rolli linna juhtimises ning löövad linna juhtimisel ning linna ees seisvate probleemide lahendamisel aktiivselt kaasa. Linna valitsemise funktsioonid, rollid ja vastutus on kogukondadele ja linna valitsemise erinevatele struktuuridele arusaadavad ning jõukohased. Selle fikseerib linna võimuorganite ja kogukondade vahel sõlmitud kaasamiskokkulepe, mis aitab leevendada või vältida ka *NIMBY*¹-suhtumise kasvu linnas.

¹ *Not in my backyard* – mitte minu tagaaias

Narva on võtnud aktiivse rolli suhtluses riigiga. Samuti on Narva inspireerijaks maakondliku koostöö vallas.

Strateegilise eesmärgi fookus:

- **Narva on avatud uuendusliku juhtimisega linn.**

Strateegilist eesmärki toetavad valdkondlikud eesmärgid ja meetmed:

1. Linnas on loodud ja laialt kokku lepitud uus omavalitsuse juhtimise kontseptsioon.
 - a. Juhtimisauditi läbiviimine
 - b. Uue juhtimiskontseptsiooni ja struktuurireformi väljatöötamine
 - c. Kogukondade kaardistamine, nende arengu toetamine ja võimestamine
 - d. Kaasamiskokkuleppe koostamine
2. Linnas kasutatakse parimaid kättesaadavaid e-lahendusi.
 - a. Linna valitsemise IKT-auditi ning IKT-valdkonna arenduskava väljatöötamine ning rakendamine, sh riist- ja tarkvara tänapäevastamine
 - b. Töötajate digipädevuste arendamine ja teadlikkuse tõstmine võimalustest
 - c. E-infokanalite (koduleht, kodanike ja ettevõtjate suhtlus) süsteemne uuendamine ja väljaarendamine kolmes keeles
 - d. Nutikate linna juhtimise praktikate rakendamine, järjepidev arendamine ja aja- ja asjakohasena hoidmine (tehisintellekt, suurandmed, geoinfosüsteemid jms)
3. Linna valitsemisega seotud teenistujate kvalifikatsioon on tasemel.
 - a. Personalipoliitika väljatöötamine
 - b. Teenistujate koolitusprogrammi uuendamine ja rakendamine
 - c. Talentide värbamine
 - d. Teenistujate järelkasvu loomine
 - e. Kohalike poliitikute arendusprogrammi väljatöötamine
 - f. Kogukondade ja kolmanda sektori organisatsioonide võimestamise ja teenuste delegeerimise arendusprogrammide väljatöötamine
4. Linna erinevad kogukonnad on aktiivselt kaasatud linna juhtimisse.
 - a. Üldise kaasamise reglementeerimine, sh huvigruppide regulaarne informeerimine, avalike menetluste läbiviimine jms
 - b. Regulaarne kogukondade kaasamine – kaasav eelarve, linnahäkaton, küsitlused jms)
 - c. Kogukondade haridus- ja arendusprogrammide väljatöötamine
 - d. Kogukondade nõukoja käivitamine

1.4 Strateegia rakendamine

Narva linna strateegia elluviimiseks koostatakse meetmete kaupa eraldi tegevuskava, kus määratletakse tähtajad ning eeldatavad maksumused. Vastavalt tegevuskavale koostavad Narva linna teenistujad oma iga-aastased tööplaanid.

Visioon ja strateegilised eesmärgid vaadatakse üle kord valimistsükli vältel, võttes aluseks siinses peatükis määratletud mõõdikud. Üle vaatamise käigus analüüsitakse, kuivõrd on soovitud seisundi suunas liigutud. Muuhulgas hinnatakse ka visiooni ja eesmärkide ajajärgi asjakohasust. Vajadusel algatatakse strateegia uuendamine.

Tegevuskava täituvust hinnatakse iga-aastaselt. Vastavalt Narva linna arengudokumentide menetlemise korrale koostatakse igal aastal linna arengukava täitmise aruanne.

Strateegia tulemuslikkuse hindamise ja uuendamise eest vastutab Narva Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet. Strateegia tulemuslikkust hinnatakse järgmiste näitajatega (Tabel 1).

Tabel 1. Narva linna strateegia tulemuslikkuse hindamine

Nr	Näitaja	Algtase	Sihttase 2035	Selgitus
1	Omavalitsuste üldise rahulolu-uuringu kõikide valdkondade keskmine tulemus	2,92 (2020)	Vahemik 3,51–4	Täpsem info: https://minuomavalitsus.fin.ee/et/rahulolutoolaud Vahemik 3,51–4 tähistab edasijõudnu taset, kuni 3 aga olukorda alla baastaseme
2	Omavalitsuse teenustasemed	Vt selgitust	Kõikides valdkondades vähemalt edasijõudnu tase	Täpsem info: https://minuomavalitsus.fin.ee/et/kov/narva-linn
3	Palgatöötaja kuu keskmine brutotulu	1022 (2021)	Vähemalt Eesti keskmine	Eestis oli keskmine brutotulu 2021. a 1 548 eurot, Ida-Virumaal 1202 eurot
4	Elanikkonna vähenemise tempo	1,7% aastas (viimase 6 a keskmine)	Alla 1% aastas	Elanikkonna vähenemise pidurdumine on üks märk elukeskkonna paranemisest
5	Omavalitsuse põhitegevuse tulemi osakaal põhitegevuse tuludest	14% (2020)	16%	16%-suurune tulem võimaldab kasutada individuaalset laenukoormust kuni 100% põhitegevuse tuludest
6	Elanike rahulolu-uuring	Ei ole mõõdetud	Seatakse esimese uuringu tulemuste põhjal	Korraldatakse kord valimistsükli jooksul, järgides elanikkonna soolis-vanuselise koosseisu ja tagades esinduslikkuse

2. Tegevuskava

Tegevuskava toetab Narva linna strateegiliste eesmärkide saavutamist ja visioonini 2035 jõudmist. Eelseisvaks perioodiks (vähemalt neljaks aastaks) kavandatud tegevused lähtuvad olukorra analüüsist, linna strateegilistest arenguvajadustest ning kohalikust eripärast. Tegevuskava kompleksne ellu viimine soodustab Narva linna ees seisvate väljakutsetega toimetulekut ja näeb ette tegevusi, millega soovitakse luua parimaid lahendusi linna järjepidevaks arenguks.

Kasutatud lühendid:

ALPA - Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet

KO - Kultuuriosakond

LAÖA - Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet

LMA - Linnamajandusamet

SAA – Sotsiaaliamet

RA – Rahandusamet

HTM – Haridus- ja Teadusministeerium

KuM - Kultuuriministeerium

NJ LV – Narva-Jõesuu Linnavalitsus

IVEK – Ida-Viru Ettevõtluskeskus

IVIA – SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur

* **Rohelised tegevusread** – tegevuskavasse lisatud uued tegevused.

* **Sinised tegevusread** – muudetud tegevused.

* **Mustad tegevuse andmed** – muutmata andmed (juba oli tegevuskava eelmises redaktsioonis).

ID	Tegevus	Algus	Lõpp	Kulud kokku, EUR	Toetus kokku, EUR	Omafin. kokku, EUR	Omafin. in. %	omafin. aastal 2025	omafin. aastal 2026	omafin. aastal 2027	omafin. aastal 2028	omafin. aastal 2029	Vastutaja	Partnerid
	1. Strateegiline eesmärk: Narva on rohelist eluviisi toetav linn													
	1.1 Linn on atraktiivne investoritele energeetika- ja tööstussektoris													
1	Uute arendusprojektide detailplaneeringute koostamine Narva tööstuspargi piirkonnas	2021	2025	75000	75000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	ALPA
104	Investorteeninduse arendamine	2023	2029	500000	500000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	

2	Projekti "Narva-Roheenergia HUB" elluviimine	2023	2025	900000	900000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	LAÖA, Enefit-Power AS
3	Narva Tööstusinkubaatori, tööstuse digitaliseerimise, robotiseerimise ja automatiseerimise keskuse loomine Narva tööstuspargi territooriumil	2019	2026	8000000	8000000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	LAÖA
1.2 Linn on atraktiivne ettevõtluse arenguks														
97	Narva linna ettevõtluse toetusmeetmete analüüsi läbiviimine, arendustegevuste ja ettevõtluse toetamiseks vajalike tõhusate toetusmeetmete kaasajastamine, toetuste andmise kordade ja dokumentide uuendamine	2024	2025	13884		13884	100	13884					Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	
4	Ettevõtluse (sh idu- ja loomeetevõtluse) toetamine	2024	2028	199879		199879	100	36000	50000	50000	50000		Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	
5	Ettevõtluse arengut soodustavate ürituste läbiviimine	2024	2029	306657	24940	281717	92	40000	53000	53000	53000	53000	Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	IVEK, SA IVIA
6	Olgina äripargi arendamine	2023	2028	4000000	4000000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	NJ LV
106	Ettevõtjatele ja investoritele suunatud ürituste sarja elluviimine	2023	2029	300000	300000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	
107	Arendusprojekti "Narva Stockoffice" elluviimine	2026	2026	6000000	6000000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	
108	Ettevõtlusvaldkonna turundustegevuste elluviimine	2023	2035	217000	217000								SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	
109	Narva Loomelinnaku loomise toetamine	2026	2028	2000000	1400000	600000	30		300000	150000	150000		Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet	SA Ida-Viru Loomeklaster
1.3 Linna elamufond ja avalikud hooned on energiasäästlikud														
263	Projekti "Narvas, A.Puškini tn 26 asuva ühiselamu energiatõhususe parandamine" elluviimine	2024	2026	3233600	1680000	1553600	48	867700	682700				Linnamajandusamet	LAÖA, SA Narva Linnaelamu, Sotsiaalabiamet
7	Munitsipaalaluruumide renoveerimine	2023	2029	12407203		12407203	100	1152700	400000	5130000	400000	5130000	SA Narva Linnaelamu	LMA

8	Munitsipaalelamute ehitamine, sh: Vestervalli 17 üürimajade arhitektuurivõistluse korraldamine ja projekteerimine	2023	2029	8120276	2800000	5320276	66	158350			2485147	2481647	Linnamajandusamet	ALPA, NLAÕA
9	Projekti "Narva-Kesklinna Gümnaasiumi spordihoone energiatõhususe edendamine" elluviimine	2021	2024	1022995	262836	760159	74						Linnamajandusamet	LAÕA
10	Narva Keeltelütseumi uue spordihoone ehitamine ja projekteerimine	2024	2028	5422920	3796044	1626876	30	193100		1000000	433776		Linnamajandusamet	LAÕA, ALPA, KO
377	Lasteaiahoonete renoveerimine	2025	2033	21000000		21000000	100			3000000	3000000	3000000	Linnamajandusamet	LAÕA, KO
110	Projekt „Jõe 1 hoone renoveerimine“	2025	2027	533300	424000	109300	20		25000	81000			Linnamajandusamet	ALPA, Muinsuskaitseamet, LAÕA, KO
54	Munitsipaalhuvikoolide renoveerimine	2025	2028	5827500	3990000	1837500	32		77500	950000	810000		Linnamajandusamet	KO
55	Projekti "Ujula hoone (Võidu 4) rekonstrueerimine" elluviimine	2025	2027	8500000	5950000	2550000	30	355833	1500000	694167			Linnamajandusamet	KO, LAÕA
11	Projekti "Narva Sotsiaaltöökeskuse Sotsiaalmaja (Maslovi 3) energiasäästu suurendamine, II-etapp" elluviimine	2021	2024	1233002	630000	603002	49						Linnamajandusamet	SAA
111	Linda 4 munitsipaalhoone renoveerimine	2024	2029	5545994	764592	4781402	86	355150			2000000	2012908	Linnamajandusamet	AS Narva Soojusvõrk
328	Haigla tn 6 hoone renoveerimine	2026	2029	3100000	2170000	930000	30			30000	450000	450000	Linnamajandusamet	ALPA, LAÕA, KM
12	Linnavalitsuse uue hoone ehitamine	2026	2029	15000000	10500000	4500000	30		50000	1500000	1000000	1950000	Linnamajandusamet	LAÕA, ALPA
13	Munitsipaalhoonete energiatõhususe tõstmine ning energiamajanduse taastuvatele energiaallikatele üle viimine	2026	2035	12000000	8400000	3600000	30		300000	300000	300000	300000	Linnamajandusamet	LAÕA
112	AS Transservis-N administratiivhoone renoveerimine	2025	2028	1200000	1200000								AS Transservis-N	Siseministeerium

	1.4 Linna taristu on keskkonnasõbralik													
648	Narva Paul Kerese väljakule püsihaljastuse rajamine, Võidu tiigi piirkonnas välimööbli paigaldamine	2025	2025	41329		41329	100	41329					Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	LMA
567	Projekti „Narva linna Vanalinna linnaosas lahkvoolse sademeveekanalisatsiooni ehitus, II etapp“ elluviimine	2025	2027	2700480	1500000	1200480	44	643000	557480				Linnamajandusamet	AS Narva Vesi, LAÖA
14	Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamine	2023	2030	30000000	21000000	9000000	30	1140000	1400000	1500000	1500000	1600000	AS Narva Vesi	LMA
113	Projekti "Vanalinna linnaosale lahkvoolse sademeveekanalisatsiooni süsteemi ehitamine, I kuni V etapp" elluviimine	2023	2030	8000000	5000000	3000000	38	600000	600000	600000	600000		AS Narva Vesi	LMA, ALPA
114	Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni torustike rajamine Äkkekülla (sh Siivertsini veetorustiku rajamine)	2023	2025	1500000		1500000	100	700000					AS Narva Vesi	LAÖA, LMA
115	Narva linnapiirkonna jalg- ja jalgrattateede võrgustiku rajamise, III etapp	2023	2030	2250000	1570000	680000	30		50000	50000	180000	200000	Linnamajandusamet	LAÖA, ALPA
116	Ida-Viru maakonna jalgrattateede võrgustiku planeerimine ja ühenduslõikude projekteerimine (MATA-2021- projekti raames)	2021	2024	102600	72119	30481	30						Linnamajandusamet	LAÖA, ALPA, NJ-LV
233	Narva linnapiirkonna jalgrattateede võrgustiku ühenduslõikude ehitamine (Sepa-EV100 park-Lavretsovi lõik)	2026	2026	450000	315000	135000	30		135000				Linnamajandusamet	LAÖA
232	Projekti "Narva linnapiirkonna jalgrattateede võrgustiku ühenduslõigu Joala park-Oru tänav ehitamine" elluviimine	2024	2025	450000	315000	135000	30	135000					Linnamajandusamet	LAÖA
17	Uute kõnniteede ehitamine ja olemasolevate kõnniteede renoveerimine	2025	2029	445000		445000	100	200000	100000	100000	45000		Linnamajandusamet	

18	Projekti "Ida-Virumaa linnapiirkondade ühistranspordi infrastruktuuri kaasajastamine" elluviimine	2025	2027	714286	500000	214286	30	150000	64286				Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	MTÜ Ida-Viru Ühistranspordikeskus, Kohtla-Järve Linnavalitsus, Jõhvi Vallavalitsus, Sillamäe Linnavalitsus
118	Joala ja A. Puškini tänavate ühendamiseks vajaliku tunneli eskiisi koostamine ja arhitektuurivõistluse korraldamine	2026	2028	40000		40000	100		15000	5000	20000		Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	LAÕA, LMA, Eesti Raudtee
19	Rahu ja Kreenholmi viaduktide renoveerimine	2028	2029	5700000		5700000	100				1500000	4200000	Linnamajandusamet	
20	Teede rekonstrueerimine ja ehitamine	2023	2029	10351735		10351735	100	3501667	1337900	670660	1000000	1941126	Linnamajandusamet	ALPA
21	Projekti "TEN-T transiitteede rekonstrueerimistööd Narvas" elluviimine	2016	2024	15696172	9088304	6607868	42						Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	LMA
22	Linnale kuuluvate kvartaliseste teede ja parkimiskohtade ehitamine	2023	2029	2105941		2105941	100	146989	200000	200000	200000	282081	Linnamajandusamet	ALPA
23	Korterühistutele kuuluvate kvartaliseste teede remonttööde kaasfinantseerimine	2023	2029	850000		850000	100	110313	200000	200000	200000	76402	Linnamajandusamet	ALPA
24	Tallinna maantee, Kangelaste prospekti ja Kreenholmi tänava arhitektuursete ideevõistluste korraldamine (3 eraldi arhitektuurivõistlust)	2023	2029	91645		91645	100				35000	35000	Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	
25	Ülekäigukohtade renoveerimine	2023	2028	186593		186593	100	51000	20000	15000	14181		Linnamajandusamet	ALPA
26	Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja taristu renoveerimine	2023	2030	8830043		8830043	100		1700000	1700000	1700000	1700000	Linnamajandusamet	ALPA
119	Uue koostootmisjaama rajamine	2025	2032	129000000	129000000								Riik	LMA
	1.5 Linna loodusväärtused on kaitstud													

569	Narva jõe kanjoni maastikukaitseala korrastamine (sh kaldakindlustustööd ja tugimüüri rekonstrueerimine)	2025	2029	2900000	2030000	870000	30	8018	191982	70000	300000	300000	Linnamajandusamet	LAÖA, ALPA, SA Narva Gate
27	Oluliste loodusobjektide ja rohealade võrgustiku arendamine	2023	2029	5138738		5138738	100		1870558	1000000	1000000	1220000	Linnamajandusamet	LAÖA, ALPA
28	Kadastiku karjääri puhkeala korrastamine ja arendamine	2023	2029	665000		665000	100	45000		150000	200000	255208	Linnamajandusamet	LAÖA
90	Veekogude ökosüsteemi taastamine Narva jõel ja Narva veehoidlal	2025	2029	1500000	1050000	450000	30			150000	150000	150000	Linnamajandusamet	ALPA
1.6 Linna korteri- ja aiandusühistud on aktiivsed osalised rohepöördes														
29	Kogukonna infokeskuse loomine	2023	2029	192000		192000	100		48000	48000	48000	48000	Linnamajandusamet	KredEx
30	Aiandusühistute toetamine	2023	2029	96000		96000	100	27500	10000	10000	10000	2500	Linnamajandusamet	
31	Elamufondi ehitus- ja remonttööde kaasfinantseerimine "Kodulinn kaunimaks" programmi raames	2023	2029	589937		589937	100	200000	50000	50000	50000	50000	Linnamajandusamet	
1.7 Linna elanikud osalevad aktiivselt linna muutmisel kliima- ja keskkonnasõbralikuks														
576	Ringmajanduse arendamine	2025	2030	1500000	1000000	500000	33	19520	100480	100000	100000	100000	Linnamajandusamet	LAÖA, NJK
32	Jäätmete liigiti kogumise toetamine ja ringlusesse suunatavate jäätmete osakaalu suurendamine, ringlussevõtu arendamine	2023	2029	1365198	428400	936798	69	19500	298750	183000	183000	245745	Linnamajandusamet	LAÖA
1.8 Avalik ruum on võrdselt kvaliteetne, liikuma kutsuv ja turvaline igal pool Narva linnas														
643	Akkeküla spordihalli ehitamine	2025	2027	4010140	1000000		75	300000	1956100	754040			SA Narva Linna Arendus	
641	Äkkeküla laskesuusatamise kompleksi arendamine (lasketiiru 3. etapp)	2023	2026	234683	175416	59267	25		106229				SA Narva Linna Arendus	
285	Välinäituste ala kontseptsiooni väljatöötamine ja rajamine (Puškini skvääril, ajaloolise Helsinki tänava ääres)	2025	2026	23000		23000	100	8000	15000				Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	Narva kunstiresidentuur
33	Linna üldplaneeringu koostamine	2020	2025	276784		276784	100	51144					Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	

34	Hoonete lammutamine vastavalt üldplaneeringule	2024	2028	770595	296706	473889	61	139357	37623	150000	77269		Linnamajandusamet	ALPA
120	Kiirusetabloode paigaldamine	2026	2028	52500		52500	100		17500	17500	17500		Linnamajandusamet	
35	Väikevormide rajamine linnakeskkonda	2024	2029	48000		48000	100		10000	10000	10000	10000	Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	LMA
37	Spordi- ja mänguväljakute ehitamine ja rekonstrueerimine	2023	2029	1465960		1465960	100		475000	325000	271642	375000	Linnamajandusamet	SA Narva Linna Arendus
391	Projekti "Äkkeküla olme- ja teenindushoone ehitamine" elluviimine	2023	2025	3032126	1072476	1959650	65	1512147					SA Narva Linna Arendus	
393	Äkkeküla spordiala arendamine	2025	2026	146229	40000	106229	73		106229				SA Narva Linna Arendus	
394	Projekti "Äkkeküla loodus- ja liikumiskeskuse loomine" elluviimine	2024	2026	1989000	1392300	596700	30	432503	137786				SA-Narva-Linna-Arendus	-
39	Projekti "Uue Astri/Fama turu rajamine Narva avalikus linnaruumis" elluviimine	2026	2029	7200000	7200000								Fama Invest OÜ	LAÕA, ALPA
40	Peetri platsi rajamine linna peaväljakuks	2023	2029	6067000	3721620	2345380	39		120000	744000	1181400	274980	Linnamajandusamet	LAÕA, ALPA
368	Projekti „Narva avalike hoonete ligipääsetavuse parendamine“ (liftide ehitamine) elluviimine	2024	2027	398100	270000	128100	32	128100					Linnamajandusamet	LAÕA
382	Avalike käimlate rajamine	2025	2028	300000		300000	100		100000	100000	100000		Linnamajandusamet	ALPA
2. Strateegiline eesmärk: Narva on elanikest hooliv linn														
2.1 Narva linnas on kättesaadav kvaliteetne alus- ja üldharidus														
647	Väliala ronila ning täiendav tehnika ja mööbel Narva Kesklinna koolile	2025	2025	49000		49000	100	49000					Linna Arenduse ja Õkonomika Amet	

604	Projekt „Narva Kreenholmi linnaosa lasteaia ehitamine“	2025	2028	9993011	2800000	7657791	77	464780	1441002	3227817	2524192		Linnamajandusamet	KO, LAÕA
579	Narva linna metoodikakeskuse loomine	2025	2029	290840		290840	100	58168	58168	58168	58168	58168	Kultuuriosakond	HTM
575	Projekti "Väikelahendused Narva Kehtelütseumi ja Narva Kreenholmi Kooli HEV-õpilaste integreerimiseks" elluviimine	2025	2027	400385	340327	60058	15	60058					Linnamajandusamet	KO, LAÕA
574	Kreenholmi kooli renoveerimine	2026	2029	8040000	2412000	5628000	70						Linnamajandusamet	LAÕA, ALPA
41	Lasteaedade õppekeskkonna (sh õuealade) parendamine	2023	2029	2624213		2624213	100		600000	433036	895000	650000	Linnamajandusamet	KO
348	Vanalinna linnaossa (Hariduse tn 10) eestikeelse lasteaia ehitamine	2021	2024	10140243	133727	10006516	99						Linnamajandusamet	KO
433	Narva Lasteaia Cipollino renoveerimine	2024	2027	5408800	4597480	811320	15	150000		606524			Linnamajandusamet	LAÕA, KO
42	Uue lasteaia hoone ehitamine	2028	2029	10000000		10000000	100				500000	9500000	Linnamajandusamet	KO, ALPA
44	Tallinna mnt 40 koolihoone ning Mõisa tn 1 L/A hoonete lammutamine	2025	2025	37000	316750	53250	14	68250					Linnamajandusamet	
435	Projekti "Narva linnas vähemalt kahe põhikooli ühendamine üheks põhikooliks ning kuni kolme paralleeliga ja väikeklassidega koolihoone ehitamine" elluviimine	2024	2029	22949132	19884691	3064441	13	115998					Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	KO, LMA, ALPA
122	Narva Kehtelütseumi hoone renoveerimine	2028	2029	15000000	7500000	7500000	50				3750000	3750000	Linnamajandusamet	KO
50	Narva Soldina linnaosa põhikooli staadioni ehitamine	2027	2028	2000000		2000000	100			1000000	1000000		Linnamajandusamet	KO
46	Narva-Kesklinna Gümnaasiumi ümberkorraldamisel tekkiva põhikooli õppehoone ehitamine ja sisustamine	2017	2024	24045823	14792313	9253510	38						Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	KO

47	Projekti "Narva-Eesti Gümnaasiumi ümberkorraldamisel tekkiva põhikooli õppehoone ehitamine ja sisustamine" elluviimine	2016	2023	3000000	2550000	450000	15						Linna-Arenduse ja Õkonoomika-Amet	HTM
123	Eestikeelsele õppele ülemineku toetamine vastavalt iga õppeasutuse jaoks koostatud individuaalsele kavale	2023	2030	981562		981562	100	243083	173083	173083	173083	173083	Kultuuriosakond	HTM
124	Digitaristu tänapäevastamine munitsipaalkoolides	2024	2025	286344	286344								Kultuuriosakond	HTM
51	Mittestatsionaarse õppe tegevuskava koostamine ja elluviimine	2023	2024	2100000	2100000								Haridus- ja Teadusministeerium	KO
125	Tartu Ülikooli Narva Kolledži majutusvajaduse lahendamine	2024	2029	5000000	5000000								TÜ Narva Kolledž	LMA, ALPA
126	Piirihalduse Rahvusvahelise Tippkeskuse väljaarendamine	2023	2028	18500000	18500000								Sisekaitseakadeemia	LMA, ALPA
	2.2 Huviharidus ja -tegevus on kasutajate, eelkõige noorte huvidega arvestav ning nende vajadusest lähtuv													
638	Muusikakooli rekonstrueerimine/ehitamine	2026	2027	6000000		6000000	100		3000000	3000000			Kultuuriosakond	LMA
52	Spordiklubide toetamine	2023	2029	1053842		1053842	100	200000	151000	151000	151000	151000	Kultuuriosakond	
	2.3 Noorsootöö tagab noortele mitmekülgsed arenguvõimalused, pakkudes vajalikku tuge koostöös sotsiaalvaldkonnaga													
639	Noorte digipädevuste arendamine läbi rohepöördel põhineva digikeskuse loomise – "Roheline DigiLab Narvas"	2026	2027	140000	112000	28000	20		14000	14000			Kultuuriosakond	Narva Noortekeskus, LAOA
56	Noorsootöö projektide ja noorteühingute toetamine	2023	2029	75000		75000	100	5000	15000	15000	15000	15000	Kultuuriosakond	Narva Noortekeskus
57	Noorte ettevõtlikkuse tõstmine	2023	2029	253530	10530	243000	96	3000	60000	60000	60000	60000	Kultuuriosakond	
58	Mobiilse noorsootöö arendamine	2023	2029	203000		203000	100	23000	45000	45000	45000	45000	Kultuuriosakond	Narva Noortekeskus

59	Õpilasmalevate arendamine. Õpilasmalevates osalejate arvu suurendamine	2023	2029	414571	23586	390985	94	49369	65000	65000	65000	65000	Kultuuriosakond	Narva Noortekeskus
2.4 Tugiteenused eelkõige lastele ja peredele on kättesaadavad ja kvaliteetsed														
60	Laste tugiteenuste arendamine	2023	2029	2765294		2765294	100	366896	415000	445000	475000	505000	Sotsiaalabiamet	
61	Vanemlusprogramm "Imelised aastad"	2023	2029	168756		168756	100	17600	30000	30000	30000	30000	Sotsiaalabiamet	
2.5 Kõigile vajajatele on tagatud kõrge kvaliteediga tervishoiuteenused, mis edendavad tervislikke eluviise ja toetavad väarikat vananemist														
587	Hoone aadressil Karja tn 6a lammutamine ja varjupaigateenuse klientide viibimiskeskonna teisse kohta üleviimine	2026	2027	1500000		1500000	100		70000	1430000			Linnamajandusamet	SAA
62	Tervise edendamise ja haiguste ennetamise tegevuste korraldamine	2023	2029	120000		120000	100		30000	30000	30000	30000	Sotsiaalabiamet	
63	SA Narva Haigla hoonete renoveerimine ning uue hoone ehitamine	2023	2029	38483637	35258442	3225195	8	117576	345494	1830718	599555	39391	SA Narva Haigla	
64	Õendus- ja hooldusabi teenuste osutamine	2023	2028	567967		567967	100	79000	105000	110250	115763		SA Narva Haigla	
127	Tervishoiu valdkonna spetsialistide koolitamine ja värbamine Narva Haigla jaoks	2023	2027	15000000	14250000	750000	5	250000	250000				SA Narva Haigla	Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool, TÜ arstiteaduskond, SAA
65	Hooldekodu kompleksi rajamine, sh projekti "Narva uue hooldekodu ehitamine" elluviimine	2024	2026	8292113	407225	7884888	95	7882094					Linnamajandusamet	LAÕA, SAA
243	Projekti "Narva uue hooldekodu päevahoiuteenuse loomine" elluviimine	2024	2026	1059899	784006	275893	26	275893					Linnamajandusamet	LAÕA, SAA
2.6 Linna sotsiaalteenused on asja- ja ajakohased ning vastavad abivajajate profiilile														
527	Uute hooldekodu kohtade loomine	2026	2029	4561700		4561700	100		296000	1421900	1421900	1421900	Sotsiaalabiamet	
537	Narva Sotsiaaltöökeskuse Hooldekodu klientide tervise parandamiseks personali koosseisu muutmine ja uute spetsialistide värbamine ning nende spetsialistide teenuste kättesaadavuse tagamine	2026	2029	233176		233176	100		31920	63840	67032	70384	Sotsiaalabiamet	

536	Narva-Sotsiaaltöökeskuse Hoolekodu- ja rehabilitatsiooniteenuste kliientide füüsilise tervise parandamiseks soolakambri ehitamine	2026	2027	115000		115000	100		50000	65000			Sotsiaalahiamet	
535	Narva-Sotsiaaltöökeskuse Hoolekodu-klientide seisundi/vajaduste kontrollimiseks ja turvalisuse tagamiseks andurite paigaldamine/installeerimine ja andurite andmete ühise süsteemi infotehnoloogilise lahenduse väljatöötamine	2025	2029	41900		41900	100	6900	8000	8000	9500	9500	Sotsiaalahiamet	
534	Narva-Sotsiaaltöökeskuse Hoolekodu-klientide vaimse tervise ja emotsionaalse heaolu toetamine	2025	2029	130000		130000	100	15000	25000	30000	30000	30000	Sotsiaalahiamet	
528	Uute IT lahenduste kasutuselevõtt ööpäevaringse hooldusteenuse arendamiseks	2026	2029	330000		330000	100		78000	83000	84500	84500	Sotsiaalahiamet	
533	Päevakeskuse-teenuse eakatele inimestele arendamine	2026	2029	26000		26000	100		5000	7000	7000	7000	Sotsiaalahiamet	
532	Psüühikahäiretega isikutele teenuste arendamine	2026	2029	30000		30000	100		7500	7500	7500	7500	Sotsiaalahiamet	
530	Laste ja perede teenuste arendamine	2025	2029	1378000		1378000	100	289750	263250	275000	275000	275000	Sotsiaalahiamet	
531	Lapsehoiuteenuse arendamine Narva-Sotsiaaltöökeskuses	2026	2029	60000		60000	100		15000	15000	15000	15000	Sotsiaalahiamet	
538	Tunnetustoa loomine Narva Sotsiaaltöökeskuses	2025	2029	55000		55000	100	15000	10000	10000	10000	10000	Sotsiaalahiamet	
529	Puudega lastele asendushooldusteenuse korraldamine	2025	2029	585586		585586	100	48544	124600	130830	137372	144240	Sotsiaalahiamet	
539	Varjupaigasteenuse klientide viibimiskeskonna parandamine	2026	2027	65000		65000	100		65000				Sotsiaalahiamet	LMA
66	Sotsiaalteenuste arendamine ja teenuskohtade loomine	2025	2028	3550000		3550000	100	1000000	750000	900000	900000		Sotsiaalahiamet	
67	Sotsiaalteenuste klientide elukvaliteedi parandamine ja võrdsete võimaluste tagamine	2023	2028	920475		920475	100	150000	200000	250000	300000		Sotsiaalahiamet	

69	Eluruumi kohandamine vastavalt inimeste erivajadustele	2024	2029	485000		485000	100	70000	80000	90000	100000	110000	Sotsiaaliamet	
70	Päevakeskuse ehitamine (sh arhitektuurivõistluse korraldamine)	2026	2029	4285000	2800000	1485000	35			260000	625000	600000	Linnamajandusamet	SAA, ALPA
2.7 Linnaelanike turvatunne on suurendatud														
129	Turvalisuse tegevuskava koostamine	2024	2025	35000	35000								Linnakantselei	Siseministeerium, PPA, Päästeamet, Sisekaitseakadeemia
130	Narva-heitveepuhastusjaamale-avariigeneraatori-seotamine	2023	2023	57700	45000	12700	22						AS Narva-Vesi	
131	Narva-Haigla-isolatsioonipalati-te-rajamine ja elutähtsate-teenuste osutamise-võimekuse suurendamine-elektrikatkestuse korral	2023	2023	1225767									SA Narva-Haigla	
3. Strateegiline eesmärk: Narva on heade sündmuste linn														
3.1 Kultuuri-, sporditaristu ja märgilised objektid on korda tehtud														
646	Narva raekoja jahutussüsteemi paigaldamine	2025	2025	40000		40000	100	40000					Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	
577	Jäähalli rekonstrueerimine	2025	2030	8000000	3150000	4850000	61	200000	150000	500000	2000000	2000000	Linnamajandusamet	LAÕA
284	Narvia küla arheoloogilised uuringud	2026	2028	36000	12000	24000	67		8000	8000	8000		Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	Muinsuskaitseamet
71	Arheoloogiapargi väljaarendamine	2027	2029	2800000		2800000	100			800000	800000	1200000	Linnamajandusamet	ALPA
72	Projekti "Narva-Stockholmi-platsi projekteerimine ja ehitus, I etapp" elluviimine	2022	2024	2302503	1618872	683630	30						Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	ALPA, LMA
73	Projekti "Narva Stockholmi platsi ehitus, II etapp" elluviimine	2023	2028	5625978	3678500	1947478	35	364717	816500	760000			Linnamajandusamet	LAÕA
74	Projekti "Narva Raekoja hoone ja platsi rekonstrueerimine" elluviimine	2018	2024	7512487	4486094	3026393	40						Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	ALPA, LMA
75	Rüütli tänava ajaloolise kvartali detailplaneering	2022	2025	36361		36361	100	22009					Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	

76	Kaalukoja eeluuringud ja hoone projekteerimine	2028	2029	75000		75000	100				25000	50000	Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	
77	Peetri (J. Niimani) maja taastamine	2028	2029	7000000	4900000	2100000	30				300000	1800000	Linnamajandusamet	LAÖA
78	Kuningavalli arheoloogilised eeluuringud	2028	2028	33000		33000	100				33000		Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet	
79	Sadamate arendamine	2024	2029	1000000	700000	300000	30						SA Narva Sadam	LAÖA
355	Jõe tn 3 hoone renoveerimine	2027	2029	1800000		1800000	100			600000	600000	600000	Linnamajandusamet	KO, ALPA
132	MATA-2020-projekti "Väikesadamate võrgustiku arendamine nii põhjarannikul kui Peipsil" elluviimine	2021	2023	80700	46500	34200	42						Linna-Arenduse ja Ökonoomika-Amet	Virumaa Väikesadamate Ühendus
133	Projekti "Narva ja Ivangerodi kaldapealsete ajaloolise kaitseala integreeritud arendamine, III etapp" elluviimine	2017	2023	3112357	2643246	469111	15						Linna-Arenduse ja Ökonoomika-Amet	ALPA
80	Promenaadi ehituse jätkamine	2024	2029	2000000	1400000	600000	30		200000	100000	100000	200000	Linnamajandusamet	LAÖA
81	Honori bastioni restaureerimine	2025	2029	3000000	2100000	900000	30			100000	300000	500000	Linnamajandusamet	LAÖA, ALPA
82	Gloria bastioni restaureerimine ja bastioni vallikraavi arendamine	2025	2029	11250000	11250000								SA Narva Muuseum	ALPA
83	Triumph bastioni valgustuse taastamine	2026	2027	70000	70000								SA Narva Muuseum	
84	Vanalinna ja linnuse vahel silla ehitamine	2029	2030	2000000	1400000	600000	30						Linnamajandusamet	SA Narva Muuseum
85	Hahni-trepi-rekonstrueerimine	2023	2023	400000	300000	100000	25						Linna-Arenduse ja Ökonoomika-Amet	ALPA
86	Joaoru rannahoone renoveerimine	2024	2028	360000		360000	100	40000	100000	100000	117408		Linnamajandusamet	SA Narva Linna Arendus
134	Kreenholmi haruraamatukogu üle viimine Narva Rahvaste majja (Kreenholmi 25)	2024	2025	584584		584584	100	94150					Linnamajandusamet	ALPA, KO
322	Projekti "Narvas, Malmi tn 8 asuva Narva Keskraamatukogu energiatõhususe parandamine" elluviimine	2025	2028	4399022	2608620	1790402	41	189000	76408	885633	639361		Linnamajandusamet	LAÖA, ALPA, KO, Narva Keskraamatukogu

87	Narva koskede vaateplatsi ehitamine	2028	2030	3000000	500000	2500000	83				100000	2400000	Linnamajandusamet	Narva Gate OÜ, LAÕA
88	Narva Kreenholmi kultuurikvartali "Manufaktuur" konseptsiooni välja töötamine ja kultuurikvartali rajamine	2023	2028	30000000	30000000								Narva Gate OÜ	KO, LMA, LAÕA
135	Kreenholmi manufaktuuri munitsipaalterritooriumi heakorastamine	2024	2029	2000000	1000000	1000000	50		100000	300000	400000	200000	Linnamajandusamet	Narva Gate OÜ
89	Kreenholmi silla renoveerimine (Kreenholmi ajaloolisel alal)	2026	2027	3000000	2100000	900000	30		200000	700000			Linnamajandusamet	LAÕA, Narva Gate OÜ
91	Projekti "Narva linna jalgpalli pneumohalli projekteerimine ja ehitamine" elluviimine	2021	2025	8048514	1500000	6548514	81	905000					Linnamajandusamet	ALPA, KO
136	Maakondliku tähtsusega mitmefunktsionaalse spordikeskuse ehitamine	2025	2029	27000000		27000000	100			500000	13250000	13250000	Linnamajandusamet	KO
92	Narva Kreenholmi staadioni rekonstrueerimine	2027	2029	26652407		26652407	100			7995722	10660963	7995722	Linnamajandusamet	LAÕA, KO
3.2 Kultuuriprogramm on mitmekesine ja aastaringselt tihe														
93	Kultuuri- ja spordiürituste korraldamine ja toetamine	2023	2029	1873267	30	1873237	100	270814	270000	270000	270000	270000	Kultuuriosakond	
94	Kultuuriorganisatsioonide (sh rahvuskultuuriseltside) toetamine	2023	2029	245000		245000	100	35000	35000	35000	35000	35000	Kultuuriosakond	
3.3 Teeninduskultuur on kõrge														
137	Karavaniturismi jaoks infrastruktuuri loomine	2026	2028	275000	192500	82500	30		15000	60000	7500		Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	LMA, SA Narva Linna Arendus
3.4 Linna turundus ja kommunikatsioon osapoolte vahel on aja- ning asjakohane														
95	Kultuuriturismi arengukava koostamine ja tegevuste elluviimine (TExTour)	2021	2024	122375	122375							-	Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	Narva Gate OÜ
96	Osalemine koostöövõrgustikes (sh turismiklaster, Viru Filmifond ning rahvusvahelised projektid)	2024	2028	75003		75003	100	16063	15000	15000	15000		Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	

228	"Elav-ajalugu"-projekti teostamine	2025	2027	245000	196000	49000	20	15000	17000	17000			Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	
98	Virtuaalse ekspositsiooni "Vana-Narva uus elu" edasiarendamine	2025	2027	63000		63000	100	21000	21000	21000			Linna Arenduse ja Õkonoomika Amet	
99	Narva linna kultuuristrateegia tegevuste ellu viimine Euroopa kultuuripealinnaks kandideerimise eesmärgil, sh projekti "Narva Euroopa Kultuuripealinnaks" elluviimine	2023	2027	71666	50000	21666	30		5000	16666			Kultuuriosakond	LAÕA, Ida-Viru Loomeklaster, Ida-Viru Ettevõtluskeskus
	4. Strateegiline eesmärk: Narva on aktiivne, avatud ja kaasav linn													
	4.1 Linnas on loodud ja laialt kokku lepitud uus omavalitsuse juhtimise kontseptsioon													
100	Linna ametiasutuste struktuuri korrastamine	2022	2023	33000		33000	100						Linnakantselei	
	4.2 Linnas kasutatakse parimaid kättesaadavaid e-lahendusi													
101	Nutikate linna juhtimissüsteemide kasutamisele võtt	2024	2027	129968		129968	100	36392	36392	27294			Linnakantselei	
	4.3 Linna valitsemisega seotud teenistujate kvalifikatsioon on tasemel													
	4.4 Linna erinevad kogukonnad on aktiivselt kaasatud linna juhtimisse													
102	Kodanikualgatuse toetamine	2023	2029	1584997		1584997	100		300000	300000	300000	300000	Linnamajandusamet	LAÕA
103	Linnakodanike kaasamise süsteemi loomine	2023	2023	16296		16296	100						Linnakantselei	LAÕA
138	Projekti "Narva linnavalitsuse avalike teenuste kättesaadavuse parendamine" elluviimine	2024	2027	370854	259597	111257	30	111257					Linnakantselei	LAÕA, Linnamajandusamet

2 Narva linna ja linna arvestusüksuse eelarvestrateegia 2026-2029

3.1. Sissejuhatav osa

Eelarvestrateegia koostatakse Narva linna arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida arengukavas kavandavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegia on finantsplaan, mis on aluseks linna eelarve koostamisel, kohustiste võtmisel ja investeringuprojektide kavandamisel.

Linna eelarvestrateegia on koostatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (*edaspidi ka* KOFS) § 20 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (*edaspidi ka* KOKS) § 37² alusel.

Vastavalt Narva Linnavalikogu 21.01.2021 määrusele nr 2 „Narva linna arengudokumentide menetlemise kord“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/429012021023>) eelarvestrateegia koostatakse linna arengukava osana.

Eelarvestrateegia koostamisel tagatakse linna stabiilse arengu realistliku planeerimise kaudu. Arengukavas püstitatud eesmärgid ja tegevuste elluviimiseks on vajalik tagada linna tulubaasi stabiilsus ja investeerimisvõime jätkusuutlikkus.

Eelarvestrateegia hõlmab nelja eelseisvat eelarveaastat ning igal aastal tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest seda korrigeeritakse. Käesolev eelarvestrateegia kajastab Narva linna eelarvepoliitilisi eesmärgid ja tegevusi nende saavutamiseks aastatel 2026 – 2029.

Eelarvestrateegia koostatakse Narva linna ja Narva linna arvestusüksuse kohta. Narva linna arvestusüksusesse seisuga 31.12.2024.a kuuluvad järgmised üksused: Narva Linn (Narva Linnavalitsuse isikus), Sihtasutus Narva Linnaelamu, Sihtasutus NARVA HAIGLA, Sihtasutus Narva Linna Arendus, Sihtasutus Narva Sadam.

Regionaal- ja Põllumajanduseministeerium on ettevalmistanud KOFS muutmise eelnõu. Eelnõuga on plaanis vähendada kohaliku omavalitsuse üksuste (*edaspidi* KOV) jaoks bürokraatiat, õigusselguse huvides on vajalik täpsustada sõnastusi, mis on praktikas probleeme tekitanud ja tunnistada kehtetuks sätted, mille järgi on vajadus ära langenud. Bürokratia vähendamise eesmärgil on eelnõus finantsjuhtimise reeglite kehtestamisel üle mindud KOV konsolideerimisgrupi põhisele arvestuspõhimõttele endise KOV arvestusüksuse asemel. KOV arvestusüksus määratleti ainult KOFSi rakendamiseks ning oli mõeldud ajutisena. KOV peab majandusaasta aruande koostamiseks juba praegu jälgima konsolideerimisgruppi kuuluvate kõikide äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute raamatupidamisarvestust ning samal ajal KOFSi rakendamisel jälgima osade nende üksuste finantstegevust laiemalt, sest need mõjutavad põhitegevuse tulemi tasakaalu (põhitegevuse kulud ei tohi ületada põhitegevuse tulusid) nõude täitmist ja netovõlakkoormuse ülempiirist kinnipidamist. Konsolideerimisgrupi üksuste käsitlemine kahe erineva grupina on KOVide jaoks koormav, eriti kui need üksused on ühel aastal KOVist sõltuvad, aga mõnel järgmisel aastal mitte. Käesoleva eelarvestrateegia koostamise ajal KOFS muutmise eelnõu on kooskõlastamise etapis (on läbinud kaks kooskõlastamisringi).

Eelarvestrateegias on rakendatud finantsdistsipliini tagamise meetme täitmine, et vältida linna ja linna arvestusüksuse raske finantsolukorra ohtu.

Linna eelarvestrateegia koostamise lähtealusteks on Narva linna arengukava, Rahandusministeeriumi 2025. aasta kevadine majandusprognoos, Eesti Panga majandusprognoos (Rahapoliitika ja majandus 2/2025) ning teised kohaliku omavalitsuse üksuse tegevust mõjutavad õigusaktid.

3.2 Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos

3.2.1 Eesti üldine majanduskeskkond

Statistikaameti andmetel kasvas sisemajanduse koguprodukt (SKP) 2024. aasta neljandas kvartalis võrreldes 2023. aasta sama perioodiga 1,2%. Aruandeaasta läbivaks jooneks oli majanduse paranemine kvartalist kvartalis. Enim paranesid ettevõtluse lisandväärtus ja väliskaubandus, aasta kokkuvõttes näitasid mõlemad küll kahanemist, aga aasta alguse kukkumised jõudsid aasta lõpuks muutuda juba kasvudeks. Eesti SKP vähenes 2024. aastal kokku 0,3%. Jooksevhindades moodustas SKP 2024.aasta viimases kvartalis 10,6 miljardit eurot ja 2024. aastal kokku 39,5 miljardit eurot. Tegevusaladest olid 2024. aastal suurema positiivse panusega kinnisvara alane tegevus, info ja side ning põllumajandus. Majandust pidurdasid enim suuremad tegevusalad, nagu näiteks ehitus, töötlev tööstus ja kaubandus.

Statistikaameti andmetel tõusis tarbijahinnaindeks 2024. aastal 2023. aasta keskmisega võrreldes 3,5%. Tarbijahinnaindeksi suurimateks mõjutajateks olid 2024. aastal toidu ja mittealkohoolsete jookidega seotud hinnamuutused.

Statistikaameti andmete kohaselt oli keskmine brutokuupalk 2024. aastal 1 981 eurot ehk 8,1% kõrgem kui 2023. aastal. Mediaanpalk oli 2024.aastal 1 628 eurot ehk 8,5% kõrgem kui 2023.aastal. Tegevusalade lõikes oli keskmine brutokuupalk 2024.aastal kõrgeim info ja side, finants- ja kindlustustegevuse ning elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise tegevusaladel; madalaim keskmine palk oli majutuse ja toitlustuse valdkonnas. Suurim palgakav toimus tervishoiu ja sotsiaalhoolekande (11,9%) ning muude teenindavate tegevuste tegevusalal (9,8%). 2024.aasta neljandas kvartalis oli keskmine palk kõrgeim Tallinnas (2 407 eurot) ning Harju (2 299 eurot) ja Tartu (2 092 eurot) maakondades, madalaim aga Valga (1 507 eurot) maakonnas, Ida-Viru maakonna keskmine brutopalk 2024.a. neljandas kvartalis oli 1 637 eurot.

Statistikaameti täpsustatud andmetel elab Eestis 01.01.2025 seisuga 1 369 995 inimest. Eelmisel aastal sündis Eestis 9 690 inimest ja suri 15 756. Eestisse saabus 18 634 inimest ja välja rändas 17 260.

Statistikaameti täpsustatud andmed Eesti majanduse põhinäitajate kohta on avaldatud Statistikaameti kodulehel <http://www.stat.ee>.

Eesti majandusprognoos

Rahandusministeeriumi 2025.aasta kevadise majandusprognoosi (avalikustatud 16.04.2025.a) kohaselt Eesti majanduses on olnud alates 2024.aasta teisest poolest elavnemise märke. Vastavalt prognoosile majanduse taastumine jätkub ka tänavu, kuid ebakindlas väliskeskkonnas ning kõrgele kerkinud hinnataseme tingimustes toimub see aegamisi. 2025. aastaks prognoositakse 1,7%list majanduskasvu, mis kiireneb 2026. aastal 2,5%ni. Sise- ja välistegurite ning maksumeetmete koosmõjul kiireneb inflatsioon 2025. aastal 5,2%ni, juulist lisanduva käibemaksumäära tõusu mõjul tipneb tarbijahindade tõus aasta teisel poolel. Inflatsiooni aeglustumist 3,3%ni võib oodata 2026. aastal, kui

maksumeetmete mõju väheneb ning toiduhindade tõus stabiliseerub. Tööpuuduse langus jätkub, hõive hakkab kasvama 2025. aasta lõpus. Pikemaajaliselt piirab edasist hõive kasvu juba praegu kõrge osalusmäär ning tööjõu nappus. Tööpuudus stabiliseerub prognoosiperioodi lõpuks oma normaaltasemele 6% lähedusse. 2025. aastaks prognoositakse palgakasvu aeglustumist 5% lähedale, sh peaks erasektori töötajate palgatõusu väljavaade olema parem kui riigitöötajate oma. Palgakasv aeglustub koos inflatsiooni raugemisega, palgatuulu ostujõud taastub sõjaelsele tasemele 2026.aastaks. Prognoosiperioodi lõpus taandub palgakasv 4,5% lähedusse, mis on kooskõlas majanduskasvu ning inflatsiooni ootustega. Rahandusministeeriumi majandusprognoos sisaldab lisaks kohustuslikule stsenaariumile ka alternatiivseid stsenaariumeid: riskistsenaarium (milles hinnatakse imporditollide kehtestamise mõjusid Eesti majandusele) ning nn kaitsekulude suurendamist arvestav stsenaarium (mis annab suure pildi sellest, kuidas majandus areneb olukorras, kui valitsus peaks otsustama ära kasutada maksimaalse eelarveruumi kaitsekulude tõstmiseks ning muudeks otsusteks).

Rahandusministeeriumi 2025.aasta kevadise majandusprognoosi põhinäitajad on toodud <https://fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/fiskaalpoliitika-ja-majandus/rahandusministeeriumi-majandusprognoos>

Väljavõte Rahandusministeeriumi 2025.aasta kevadisest majandusprognoosist

Majanduse põhinäitajad	2025	2026	2027	2028	2029
SKP reaalkasv (%)	1,7	2,5	2,2	2,2	2,2
SKP nominaalkasv (%)	5,6	5,4	4,6	4,5	4,5
SKP jooksevhindades (mld eurot)	41,7	44,0	46,0	48,1	50,2
Tarbijahinnaindeks (%)	5,2	3,3	2,4	2,2	2,0
Tööhõive (15-74-aastased, tuhat inimest)	697,8	701,0	701,6	701,6	701,6
Tööhõive kasv (%)	-0,1	0,5	0,1	0,0	0,0
Tööpuuduse määr (%)	7,1	6,6	6,4	6,3	6,2
Keskmine palk (eurot)	2 078	2 184	2 287	2 389	2 495

Eesti Panga majandusprognoosi („Rahapoliitika ja majandus 2/2025“ avalikustatud 10.06.2025.a) kohaselt võib 2025. aasta majanduskasv jääda 1,5% juurde ning kahel järgmisel aastal jääb kasvukiirus 2–3% vahele. USA kehtestatud kaitsetollidel on Eestile piiratud mõju, aga kui kaitsetollid kujunevad praegusest kõrgemaks, pärsivad need majanduskasvu. Hinnatõus Eestis püsib tänavu tootmiskulude ja maksutõusude tõttu kiire, ulatudes 5,4%-ni. Kahel järgmisel aastal peaks hinnakasv jääma 3% juurde. Majanduse aeglane taastumine ei tööta hõive kiiret suurenemist ja töötuse vähenemist. Kuna paljud ettevõtted vältisid majanduslanguse ajal koondamisi, on neil majandusaktiivsuse ja nõudluse taastudes võimalik tootmist suurendada olemasoleva tööjõuga. Palgakulud ja keskmine brutokuupalk jätkavad kasvamist, kuid senisest aeglasemalt. Järgmisel aastal kaob nn maksuküür, mis jätab majapidamistele rohkem raha kätte ja ostujõu kosumist toetab ka hinnatõusu mõningane aeglustumine. Muutused valitsuse koalitsioonileppes võivad mõjutada majanduse väljavaadet. Koalitsioonileppes plaanitud muutustest on täpsemalt võimalik hinnata kaitsekulude suurendamise ja julgeolekumaksu seaduse muudatuste mõju.

Nende rakendamine suurendaks eelarve puudujääki umbes 1,5% SKPst. Rahvusvaheline majanduskeskkond on endiselt habras ja selle võimaliku halvenemise korral võib eelarve seis kujuneda praegu prognoositavast veelgi pingelisemaks. Riigirahanduse pikemaajalist väljavaadet silmas pidades on endiselt oluline, et valitsus ja parlament otsiksid viise võlakooormuse ja intressikulude kasvu pidurdamiseks. Lähtuda võiks põhimõttest, et eelarvepositsioon ei halvene järgmistel aastatel rohkem, kui on täiendavad kaitsekulud. Kui kaitsekulud püsivad kõrgel tasemel pikema aja vältel, siis tuleks neile leida püsiv kate riigi jooksvatest tuludest.

Eesti Panga prognoosi põhinäitajad on toodud

https://haldus.eestipank.ee/sites/default/files/2025-06/rpm2025-2_est_parandatud.pdf

Väljavõte Eesti Panga majandusprognoosist

Majanduse põhinäitajad	2025	2026	2027
SKP jooksevhindades (mld eurot)	41,59	43,64	45,97
SKP püsivhindades (%)	1,5	2,3	2,8
Tarbijahinnaindeks (%)	5,4	3,2	2,8
Hõive (%)	-1,0	-0,1	0,0
Töötuse määr (% tööjõust)	8,1	7,4	6,8
Keskmine brutopalk (eurodes)	2 112	2 212	2 313

3.3. Narva linna eelarvestrateegia perioodiks 2026 - 2029

Eelarvestrateegia koostamise peamiseks eesmärgiks on linna arengukavas ja samuti valdkondlikes arengukavades toodud investeeringuprojektide elluviimise kavandamine ning seeläbi piirkonna arengueesmärkide saavutamisele kaasa aitamine.

Eelarvestrateegia on aluseks iga-aastasele eelarve koostamisele ning samuti annab juhised vajalike muutuste tegemiseks (tulude kasvatamiseks või kulude kärpimiseks) ja võimaldab selgemalt aru saada kohaliku omavalitsuse võimekusest teha investeeringuid ning võtta laene ja muid kohustisi.

Eelarvestrateegias on sätestatud Narva linna ja linna arvestusüksuse finantsdistsipliini tagamise meetmete rakendamine ja täitmine. KOFS-i kohaselt peab linn tagama iga-aastaselt põhitegevuse tulemi väärtuse lubaval tasemel ning hoidma netovõlakooormuse individuaalsel piirmääral nii endal kui ka koos sõltuvate üksustega.

Linna arengukavas esitatud arengutegevuste realiseerimine on otseses seoses saadavate tulude mahuga (sh tulumaksu laekumine, riiklikud toetused) ja laenu võtmise võimalustega. Põhjenduseks on asjaolu, et linna tegevuste finantseerimine omavahendist suuremas osas otseselt sõltub Eesti majanduse kasvust, linnaelanike tööhõivest ja sellest tuleneva tulumaksu laekumisest, riigilt saadud toetustest, laenu võtmisest, välisinvesteeringutest.

Rahvastikuregistri andmetel 01.01.2025.a. seisuga oli Narvas elanikkonna arv 52,06 tuh.inimest, aasta tagasi 01.01.2024.a seisuga oli 52,89 tuh.inimest. Arvu vähenemise põhjusteks on loomulik iive ja ränne.

18. jaanuariks 2025 oli Äriregistris registreeritud 4 520 Narva ettevõtjat (18.01.2024 seisuga oli registreeritud 4 689 ettevõtjat). Ettevõtete arv on aastaga vähenenud 169 võrra, mis viitab,

et Narva ettevõtlusaktiivsus on olnud langustrendis. Kokkuvõttes jääb Narva ettevõtluskeskkond Eesti madalaimate hulka. Narvas domineerivad väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted. 2025. aasta alguses moodustasid osaühingud suurima osa – neid oli 3 378 ehk 74,7% kõigist registreeritud ettevõtetest. Narvas on vaid kaks registreeritud suuret ettevõtet (rohkem kui 250 töötajaga): OÜ Fortaco Estonia ja AS Hanza Mechanics Narva. Sellised suured ettevõtted nagu AS Enefit Power, AS Enefit Solutions, OÜ Maxima Eesti ja OÜ Aquaphor International pole registreeritud Narvas ning ei kajastu linna ettevõtlusstatistikas. Üldinfo Narva ettevõtluse statistika kohta on avaldatud <https://investinnarva.ee/statistika-ja-ettevotluse-uldiseloomustus/>.

Tulude ja investeeringute tase prognoos 2026-2029 aastate kohta on kavandatud konservatiivsuse printsiibist ja ei kata kõike linna arengukava tegevuskavas kirjeldatud tegevusi. Tulude enamlaekumine võimaldab lisaeelarve koostamisel suunata lisavahendeid vastavalt prioriteetsetele tegevustele. Majandusolukorra oodatust nõrgema arenguga, mis võib tuua kaasa tulude alalaekumist, tuleb eelarve ja kuluplaanid õigeaegselt muuta, ümberkorraldada kulud kokkuhoiumeetme rakendamisega. Narva linna ametiasutused (sh hallatavad asutused) majandamiskulude tegemisel, vara ostmisel, teenuse tellimisel, riigihangete korraldamisel lähtuvad eesmärgist tagada rahaliste vahendite läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ning konkurentsi efektiivne ärakasutamine riigihankel.

Käesolevas linna eelarvestrateegias perioodil 2026-2029 on prioriteediks tagada seadusjärgsete avalike teenuste osutamine linna elanikele, muuta KOV-i tegevus tõhusamaks ja tagada kvaliteetsete kohaliku tasandi avalike teenuste pakkumine. Selle täitmiseks tuleb sealhulgas parandada elukeskkonna infrastruktuur, luues linnaelanikele kaasaegseid ja mugavaid elutingimusi (sh tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur, spordi- ja vabaaja veetmise võimalused) ning tagada KOV-i asutuste töötajate motiveerimist.

Kuna KOV-i võimalused kohustiste võtmises on piiratud ja finantsdistipliini tagamise meetmeid tuleb rangelt täita, prioriteedid investeerimistegevuses on eelkõige seotud toetuste (sh Euroopa Liidu) ning välisabi kasutamisega, mis võimaldab kaasata vahendeid prioriteetsetele projektidele linna infrastruktuuri rajamisel ning uuendamisel.

Eelarvestrateegia koostamisel ametiasutustele olid antud piirsummad väljaminekute osas (andmed piirsummadest esitatakse peale andmete saamist linna sissetulekutest). Juhul, kui eesmärkide ja tegevuste täitmiseks oli hinnatud, et olulised tegevused on ebapiisavalt rahastatud, olid need tegevused esitatud eraldi reservtegevuste nimekirjana prioriteetide kaupa, mille realiseerimine saab olla ainult algselt kavandatud suuremate tulude laekumise korral.

Narva linna eelarvestrateegia perioodiks 2026–2029 on koostatud lähtudest kehtivatest õigusaktidest. Andmed on esitatud eurodes.

Ülevaade Narva linna 2024.aasta eelarve täitmise osas, Narva linna 2025.aasta eelarvest (edaspidi 2025.aasta eelarve) ja eelarvestrateegia aastateks 2026-2029 on esitatud punktis 3.6. Ülevaade Narva linna eelarvest on avaldatud linnakodulehel <https://www.narva.ee/eelarve-ja-majandusaasta-aruaanded>.

3.3.1 Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulud on jaotatud majandusliku sisu järgi vastavalt KOFS-ile järgmisteks liikideks:

- 1) maksutulud;
- 2) tulud kaupade ja teenuste müügist;
- 3) saadavad toetused;
- 4) muud tegevustulud.

Maksutulud

Eesti maksusüsteem koosneb maksuseadustega sätestatud ja kehtestatud riiklikest maksudest ning seaduse alusel linnavolikogu poolt oma haldusterritooriumil kehtestatavatest kohalikest maksudest. Käesolevas eelarvestrateegias on kavandatud riiklikeks maksudeks füüsilise isiku tulumaks ja maamaks. Kohalikeks maksudeks on reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ning parkimistasu.

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerivad tulumaksuseadus ja füüsilise isiku tulumaksu kohaliku omavalitsuse üksustele eraldamise kord. 2024.a laekus maksumaksja elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist ja 11,89% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust, välja arvatud kohustuslik ja täiendav kogumispension, § 18 lõikes 1³ nimetatud dividend ja vara võõrandamisest saadud kasu.

Tulumaksuseaduse alusel perioodil 2025–2027 suurendatakse järk-järgult residendist füüsilise isiku riiklikult pensionilt eraldatavat tulumaksu ja vähendades samal ajal järk-järgult muust tulust tulumaksu järgmiselt:

- 1) 2025. a.-5,5%, 2026. a.-8,5%, 2027. a.-10,23% residendist füüsilise isiku riiklikult pensionist;
- 2) 2025. a.-11,29%, 2026. a.-10,64%, 2027. a.-10,23% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust, välja arvatud kohustuslik ja täiendav kogumispension ja vara võõrandamisest saadud kasu. Muudatusega kiireneb tulumaksu laekumise kasv KOV-ides, kus on eakate osakaal kõrge, ning aeglustub kasv KOV-ides, kus on kõrgem tööealiste osakaal ja palgatase.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi andmetel (väljavõte 12.06.2025) 2024.a kuu keskmine maksumaksjate arv moodustas 19 208; 2025.a nelja kuu andmetel kuu keskmine maksumaksjate arv moodustas 18 420. Pensioni saajate kuu keskmine arv 2024.a moodustas 16 395; 2025.a nelja kuu andmete põhjal kuu keskmine arv moodustas 16 453. Keskmine pension 2024.a – 707 eurot, 2025.a (neli kuud) – 732 eurot.

Eesti Töötukassa registreeritud töötute arvu dünaamika on esitatud alljärgnevas võrdlustabelis (väljavõte 11.06.2025).

Nimetus	01.01.2024	01.01.2025	01.06.2025
Eesti	53 054	49 134	44 371
Ida-Viru Maakond	7 383	7 243	6 654
Narva linn	3 112	3 208	2 959

Linna tulumaksu planeerimisel on sh võetud arvesse eelmise aasta tegelik ja jooksva aasta oodatav laekumine; majandusolukorra prognoosid, kohaliku omavalitsuse üksustele laekuva tulumaksu osakaal, maksumaksjate arv, samuti Narva linna elanikele peamiseks tööandjateks olevate ettevõtete majandusnäitajate dünaamika (AS Enefit Power, AS Enefit Solutions, OÜ Fortaco Estonia, OÜ Aquaphor International, HANZA Mechanics Narva AS). Maamaksumäärad on kehtestatud Narva Linnavolikogu 26.09.2024 määrusega nr 17.

Maamaksuseaduse (edaspidi MaaMS) § 5 lg 1 alusel kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu hiljemalt maksustamisaastale eelneva aasta 1. oktoobriks igale maa sihtotstarbegrupile maksumäära. MaaMS § 8 lg 1¹ alusel kehtestab kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu määrusega maamaksu aastase suurenemise maksimaalse piirmäära vahemikus 10–100 protsenti hiljemalt maksustamisperioodile eelneva aasta 1. oktoobriks.

Käesoleva eelarvestrateegia koostamise hetkel on Narva Linnavolikogus menetluses määruse eelnõu „Maamaksu tõusu piirmäära ja kodualase maa maksusoodustuse kehtestamine“. Määruse eelnõuga on ettepanek kehtestada maamaksu aastase suurenemise piirmäära 10 protsenti ning maamaksusoodustuse kuni 1 000 eurot.

Kohalike maksude seaduse alusel võib kohalik omavalitsus anda määruse oma haldusterritooriumil *kohalike maksude* kehtestamiseks. Kohalikud maksud on käesolevas eelarvestrateegias kajastatud muude maksutuludena: reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ning parkimistasu. Reklaamimaks on kehtestatud Narva Linnavolikogu 27.02.2020 määrusega nr 6. Maksumaksja on maksuobjekti otsene valdaja, kes on kohustatud reklaamimaksu maksma ning täitma teisi talle seoses maksukohustusega pandud rahalisi ja mitterahalisi kohustusi.

Narva linna teede ja tänavate sulgemise maks on kehtestatud Narva Linnavolikogu 21.05.2015 määrusega nr 18. Teede ja tänavate sulgemise maksu tasuvad füüsilised ja juriidilised isikud demonstratsioonide, rongkäikude ja muude ürituste (sh kultuuri-, spordiürituste, ajutiste kauplemiskohtade organiseerimiseks jne), korraldamise, samuti ehitus- ja remonttööde puhul, kui sellega kaasneb Narva linna haldusterritooriumil asuva üldkasutatava tee, tänava, väljaku, pargi, puhkeala või selle osa sulgemine.

Parkimistasu on kehtestatud Narva Linnavolikogu 22.03.2018 määrusega nr 6 „Narva avalik tasuline parkimisala ja parkimistasu“. Maksukohustuslane on mootorsõiduki juht, kes pargib mootorsõiduki ja/või selle haagise avalikul tasulisel parkimisalal.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Antud tuludena on planeeritud riigilõivud, tulud haridusalasest tegevusest, kultuuri- ja kunstialasest tegevusest, spordi- ja puhkealasest tegevusest, tulud tervishoiust, sotsiaalalalasest tegevusest, tulud üldvalitsemisest, tulud muudelt majandusaladelt, üür ja rent, tulud õiguste müügist, muu toodete ja teenuste müük.

Tulude kavandamisel on võetud arvesse 2024.aasta tegelik ja 2025.aasta oodatav laekumine ning muudatused asutuste tegevustes. Suurimad laekumised antud osas on kavandatud peamiselt haridus- ja sotsiaalalalasest tegevusest saadavate tulude arvelt.

Saadavad toetused tegevuskuludeks

Iga-aastases riigieelarves on ette nähtud toetus nõrgema tulubaasiga kohalikele omavalitsustele. Vastavalt Riigieelarve seadusele tasandusfondi jaotamise põhimõtted määratakse seadusega. Tasandusfondi suurus ja jaotamise aluseks olevate arvnäitajate väärtused määratakse riigieelarvega. Tasandusfondi eesmärk on vahendite kasutamise tingimusi määramata ühtlustada kohaliku omavalitsuse üksuste ülesannete täitmise võimalusi. Tasandusfondi jaotamisel võetakse aluseks kohaliku omavalitsuse üksusele laekuv tulumaks ja maamaks, kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arv ja muud kohaliku omavalitsuse üksuse erisused. Tasandusfondi vahendid jaotatakse Vabariigi Valitsuse korraldusega. Toetusfond on kohaliku omavalitsuse üksustele seaduses määratud sihtotstarbel ja tingimustel kasutamiseks või riigieelarves määratud sihtotstarbel antav toetus, mida jaotatakse ainult arvnäitajate alusel. Toetusfondi jaotamise aluseks olevad arvnäitajad ja nende arvestamise alused sätestatakse seadusega. Arvnäitajate väärtused määratakse

riigieelarvega. Toetusfondi suurus ja sellesse kuuluvad toetuste liigid määratakse riigieelarvega. Toetusfondi jaotamise ja kasutamise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

2025 aastal toetusfondi vahendid on ette nähtud sh üldhariduskoolide pidamiseks antavaks toetuseks (tööjõukuludeks, täienduskoolituseks, õppekirjanduseks, koolilõunaks, tõhustatud ja eritoe tegevuskuludeks, kultuurirahastuse toetuseks), koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetuseks, suure hooldus- ja abivajadusega lapsele abi osutamise toetuseks; huvihariduse ja –tegevuse toetuseks, toimetulekutoetuse väljamaksmiseks, rahvastikutoimingute kulude hüvitiseks, kohalike teede hoiu toetuseks. Toetusfondi jaotuse kohaliku omavalitsuse üksuste vahel kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega.

Eelarveaasta jooksul täiendavate toetuste saamisel vastavad muudatused kajastatakse linna eelarves.

Muud tegevustulud

Antud tuludena on planeeritud laekumine vee erikasutusest, maardlate kaevandamisõiguse tasu, saastetasud ja keskkonnahäiringute hüvitised, tulud varude müügist, trahvid ning muud tulud.

3.3.2 Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulud on jaotatud majandusliku sisu järgi vastavalt KOFS-ile järgmisteks liikideks:

- 1) antavad toetused;
- 2) muud tegevuskulud.

2026-2029 aastate kavandamisel nimetatud kulude osas võeti aluseks eelnevate aastate andmeid ning ametiasutuste tegevuste kavasid. Ametiasutused esitasid reservtegevuste nimekirjad prioriteetide kaupa, mis viiakse ellu algselt kavandatust suuremate tulude laekumise korral.

Antavad toetused

Toetustena tegevuskuludeks on kavandatud sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele, sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks, mittesihtotstarbelised toetused.

Tegevuskuludeks eraldatavad sihtotstarbelised toetused on eelarvestrateegia perioodil planeeritud lähtudes 2025 aasta tasemest ja eelarve võimalustest, sh toetusena SA-le Narva Linnaelamu, SA-le Narva Linna Arendus, SA-le Narva Muuseum, SA-le Vaivara Kalmistud, toetusena avaliku liiniveo korraldamiseks.

Linnas kehtestatud toetuste andmise korrad on suunatud erinevate valdkondade toetamiseks, soodsa linnakeskkonna loomiseks, aiandusühistute ja korteriühistute sihtotstarbeliseks toetamiseks. Eelarvestrateegia perioodil kavandatakse need toetused lähtudes eelarve võimalustest.

Antavad toetused moodustavad ca 15 % põhitegevuse kuludest.

Muud tegevuskulud

Muud tegevuskulud jagunevad personalikuludeks, majandamiskuludeks ja muudeks kuludeks.

Personalikulud moodustavad linna põhitegevuse kuludest ca 61%.

Majandamiskulud koosnevad administreerimiskuludest, kinnistute, hoonete, ruumide, rajatiste, sõidukite ja inventari majandamiskuludest, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuludest, koolituse, õppevahendite, meditsiini- ja hügieenikuludest, toiduainete ja toitlustusteenustest, sotsiaalteenustest ja muude teenuste kuludest.

Eelarvestrateegia perioodil linna asutuste ülesannete täitmisest tulenevad tegevused (k.a sõlmitavad lepingud) kavandatakse lähtudes eelarve võimalustest ning prognoosivatest kuludest. Nt lasteaias peab lapsele olema tagatud eakohane toit ning alusharidusseadusest tulenevalt katab vanem lapse toidukulu. Narva linna lasteaedadel on võimalus eelarvestrateegia kestel sõlmida hankelepinguid toiduainete ostmiseks. Samuti eelarvestrateegia perioodi kestel on vajadus teiste hankelepingute järel, nt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vara ja tarvikute, meditsiini- ja hügieenitarvete, vara ja inventari remondi- ja hooldusteenuste, sõidukite kasutusrendilepingute osas.

Kuna majandamiskulud on sh otseses seoses riigihangete tulemustega, võib nende maksumus ületada eelarvestrateegias planeeritud. Majandamiskuludele avaldavad mõju sh kommunaalkulude tariifide muudatused. Juhul kui linna tulubaas ei võimalda katta kõiki kulusid, siis sellest tulenevalt tuleb kuluplaanid õigeaegselt muuta ning rakendada kokkuhoiumeetmeid.

Majandamis-ja muud kulud moodustavad linna põhitegevuse kuludest ca 24%.

Kohalikel omavalitsustel on oma kogukonna elu korraldamisel laialdane pädevus. Narva linna olulisimateks kuluvaldkondadeks on haridusvaldkond, majandus (sh ühistransport), elamu-ja kommunaalmajandus, sotsiaalne kaitse (sh toetused, teenused, hoolekande asutused) ning vabaaeg, kultuur ja religioon (sh kultuurimajad, muusika-, spordi- ja huvikoolid, raamatukogud jne). Koondülevaade on esitatud eelarvestrateegia punktis 3.6.

3.3.3 Investeerimistegevus

Investeerimistegevuse eelarveosa jaotatakse majandusliku sisu järgi vastavalt KOFS-ile järgmisteks liikideks:

- 1) põhivara soetus;
- 2) põhivara müük;
- 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- 5) osaluste soetus;
- 6) osaluste müük;
- 7) muude aktsiate ja osade soetus;
- 8) muude aktsiate ja osade müük;
- 9) antavad laenud;
- 10) tagasilaekuvad laenud;
- 11) finantstulud ja finantskulud.

Linna jätkusuutliku arengu tagamisel on investeerimistegevus võtmetähtsusega ning selle jätkumiseks tuleb kavandada vajalikud vahendid. Kuna tuleb rangelt täita finantsdistsipliini tagamise meetmeid, KOV-i võimalused kohustiste võtmisel on piiratud. Prioriteedina investeerimistegevuses on eelkõige prioriteetsetele projektidele kaasfinantseerimise kaasamine ja selleks omafinantseerimise vahendite kavandamine linna infrastruktuuri rajamiseks ning uuendamiseks.

Arvestades linna omafinantseerimisvõimekust kogu eelarvestrateegia perioodi jooksul, on suuremate investeeringute tegemine võimalik peamiselt kaasfinantseerimise toel.

Antud osa planeerimisel on 2026-2029 aastateks võetud aluseks linnas realiseeritavad ja kavandatavad projektid. Projektide elluviimisest sõltub põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine, selle arvelt põhivara soetus ning sellega kaasnevad finantskulud.

Narva linna investeerimistegevuse arvnäitajad on toodud arengukava tegevuskava osas, ülevaade põhiprojektidest (sh kavandatud investeeringuobjektidest) on esitatud punktis 3.6.

3.3.4 Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevuse eelarveosa jaotatakse majandusliku sisu järgi vastavalt KOFS-ile järgmisteks liikideks:

- 1) laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringukohustiste võtmine ning kohustiste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel;
- 2) võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringukohustiste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel.

Kohustiste võtmine ja tagasimaksmine sõltub linnas realiseeritavatest ja kavandatavatest projektidest ja tegevustest. Võttes aluseks eelmiste perioodide kogemust võib eeldada, et eelarvestrateegia perioodil investeerimisprojektide realiseerimisel võib tekkida vajadus sildfinantseerimise üle. Käesolevas eelarvestrateegias need vahendid pole planeeritud, sest seda osa oluliselt mõjutab 2025.aastal kavandatud projektide prognoositav realiseerimine. Täpsustatud andmed kajastatakse vastava aasta eelarves. Linna kohustiste tagasimaksmine on sõltuvuses ka sildfinantseerimise laekumistest.

Linna võlakohustised on esitatud Narva linna eelarvestrateegia tabelis, esitatud punktis 3.6.

3.4 Narva linna sõltuvate üksuste eelarvestrateegia perioodiks 2026-2029

Narva linn kui kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused moodustavad Narva linna arvestusüksust. Eelarvestrateegia koostamiseks on vajalik linna sõltuvate üksuste määramine. Sõltuvate üksuste määramisel lähtutakse KOFS-st ja rahandusministri määrusega kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmete arvutusmetoodikast (on kinnitatud Rahandusministri 16.05.2011 määrusega nr 29). Eelarvestrateegia sisaldab andmeid sõltuvate üksuste majandusolukorrast, sealhulgas arvnäitajaid, mis on vajalikud põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse määra arvutamiseks.

Sõltuvad üksused leitakse kohaliku omavalitsuse konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste ja äriühingute saldoandmike baasil aasta lõpu seisuga. Sellest lähtudes 2024.aasta andmete põhjal kuuluvad Narva linna arvestusüksusesse koos linna asutustega Sihtasutus Narva Linnaelamu, Sihtasutus NARVA HAIGLA, Sihtasutus Narva Linna Arendus, Sihtasutus Narva Sadam.

Linnaeelarvest eraldatav toetus sõltuvatele üksustele planeeritakse peamiselt 2025. aasta tasemel lähtudes eelarve võimalustest.

3.4.1 Sihtasutus Narva Linnaelamu

Sihtasutuse eesmärgid on munitsipaalelamufondi valitsemine ning kasutamine; munitsipaalelamufondi säilitamise tagamine ja tehnilise seisukorra parandamine; mitteeluruumide, hoonete, ehitiste ja rajatiste valitsemine ja valdamine; omandis oleva vara säilitamine ja tehnilise seisukorra parendamine.

Sihtasutuse põhitegevuse tulud koosnevad Narva linna poolt eraldatavast toetusest ja omatuludest rendilepingutelt.

Sihtasutuse põhitegevuse kulud on munitsipaalelamufondi haldamine, ühiselamute remonditööd, elu- ja mitteeluruumide ülalpidamiskulud, kommunaalkulud ja muud haldamisega seotud kulud.

Sihtasutus Narva Linnaelamu arvnäitajad on esitatud punktis 3.6.

3.4.2. Sihtasutus NARVA HAIGLA

Sihtasutuse peamiseks tegevusvaldkonnaks on haiglaraviteenused. Sihtasutuse eesmärgiks on kvalifitseeritud tervishoiuteenuste ja sotsiaalteenuste osutamine.

Sihtasutuse tulud moodustuvad peamiselt meditsiinilise tegevuse arvelt (98% tulude üldsummast). Tulude kõikumine aastate lõikes tuleneb meditsiiniteenuste maksumuse hinnakirja prognoositavast muutumisest.

Kuna sihtasutuse NARVA HAIGLA põhitegevuseks on meditsiiniteenuste osutamine, siis suure osa kuludest moodustavad personalikulud (70%). Sihtasutuse NARVA HAIGLA kulude kasv on peamiselt seotud töötasu prognoositava kasvuga, kommunaalteenuste kallinemisega, sisseostetavate tervishoiu- ja diagnostikateenuste mahu ja maksumuse suurenemisega ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulude kasvuga.

Arendustegevus

Projekti „Narva integreeritud heaoluteenuste arendamise ja osutamise keskus“ eesmärgiks on uue haiglakorpuse ehitamine. Haiglale lisanduv korpus rajatakse uusehitusena SA-le Narva Haigla kuuluvale territooriumile aadressil Haigla 5, Narva linn. Rajatav korpus ühendatakse olemasolevate hoonetega (Haigla 5, Haigla 1 ja Haigla 3) maa-aluse tunneli kaudu. Rajatav korpus on kavandatud neljakorruselise hoonena, millele lisandub kelder. Rajatavasse korpusesse on planeeritud diagnostika- ja raviteenused, sealhulgas eriarstide ambulatoorne vastuvõtt, funktsionaalne diagnostika traumatoloogia, ortopeedia, uroloogia, üldkirurgia, sünnitusabi, günekoloogia ja pediaatria. Projekti eelarve on 20 mln eurot, sealhulgas Euroopa Regionaalarengu Fondi toetus 14 mln eurot, millele lisandub riiklik kaasfinantseering 4 mln eurot ja haigla omafinantseering 2 mln eurot.

Projekti „Narva integreeritud heaoluteenuste arendamise ja osutamise keskuse energiatõhusus“ eesmärgiks on Haigla tn 1 haiglakorpuse nende osade kapitaalremont, mis varasemalt olid veel remontimata ning teostada välimistes kihtides energiatõhususe tõstmise tööd. Aadressil Haigla 1 asuva hoone rekonstrueerimise tulemusena moodustub sihtasutusest koos uue rajatava palatikorpus ja olemasoleva hoonestuse rekonstrueerimisega kaasaegne energiatõhus integreeritud tervise- ja heaoluteenuste keskus. Seejuures kavandatakse Haigla 1 hoonesse aktiivravi kõrval ka ruumid esmatasandi tervisekeskusele, sotsiaalteenuste osutamiseks ja ambulatoorseteks vastuvõttudeks. Kaasajastatud taristu on energiatõhusam, keskkond toetab integreeritud teenuste osutamist ja soodustab parema tervisetulemi

saavutamist. Projekti eelarve on 17,6 mln eurot, millest 15 mln eurot rahastab Ühtekuuluvusfond, 1,7 mln eurot rahastab riik ja 0,9 mln eurot haigla omafinantseering.

Eelarvestrateegia perioodil kavandavate projektide omafinantseerimise katmiseks ja vajalike seadmete ostmiseks planeeritakse võtta laenu summades: 2026.a. – 4 000 tuh eurot, 2027.a – 1 000 tuh eurot ja 2028.a - 1000 tuh eurot, 2029.a - 500 tuh eurot.

Sihtasutus NARVA HAIGLA arvnäitajad on esitatud punktis 3.6.

3.4.3. Sihtasutus Narva Linna Arendus

Sihtasutuse eesmärgiks on Narva linna piirkonna elukeskkonna kvaliteedi tõstmine, soodsate tingimuste loomine ettevõtluse arenguks Narva linna haldusterritooriumil läbi sihtasutuse omandis või käsutuses oleva kinnisvara ja maa-alade arendamise linnaelanike huvides.

Sihtasutuse tegevus on seotud põhiliselt järgnevate tegevussuundadega: Äkkeküla spordi- ja puhkeala korrastav ja arendav tegevus; hoone asukohaga Paul Kerese tn 20 arendamine ja rendile andmine; Joaoru puhkeala (sh Joaoru Rannahoone) arendamine.

Sihtasutuse põhitegevuse tulu koosneb renditulust ja linnalt saadud toetustest. Põhitegevuse kulud on tööjõukulud, majandamiskulud ning arendustegevusega seotud kulud.

Sihtasutus jätkab tegevust 2026-2029 aastatel kolmel märgitud suunal, lähtudes avanevatest projektide finantseerimise võimalustest, mis on põhiliselt seotud Äkkeküla alade arendamise (projektid ja iseseisev arendamine) ning Paul Kerese 20 tehtavate vajalike renoveerimistöödega. Sihtasutus püüab oma projektide elluviimiseks kaasata rahalisi vahendeid erinevatest toetusmeetmetest.

Arendustegevus

Eelarvestrateegia perioodil on planeeritud sh järgmised investeeringuprojektid: Äkkeküla olme- ja teenindushoone ehitamine; Äkkeküla spordihalli ehitamine; Äkkeküla spordiala arendamine. Rajatav Äkkeküla olme- ja teenindushoone soodustab laskesuusatamise arengut maakonnas, mitmekesistab kvaliteetset sise- ja välisturismi teenust, parandab harrastusspordi, noorte- ja tippspordi ning liikumisharrastuse arengut, rekreatsiooni teenuseid.

Planeeritavasse Äkkeküla spordihalli rajatakse 2 padeliväljakut, multifunktsionaalse spordisaali, ronimisseina ja majutusvõimalused sportlastele.

Sihtasutus Narva Linna Arendus arvnäitajad on esitatud punktis 3.6.

3.4.4. Sihtasutus Narva Sadam

Sihtasutus on asutatud rahaliste ja mitterahaliste vahendite kogumise eesmärgiga Narva Linnasadama (Jõesadam) ja Kulgu Sadama rekonstrueerimiseks, arendamiseks turistidele ja kohalikele elanikele kvaliteetseid teenuseid pakkuvaks jahi- ja väikelaevade sadamaks, haldamiseks, opereerimiseks ja muudeks sellega seonduvateks toiminguteks.

Sadam teenindab ajavahemikus 1. mai – 30. september väikelaevu, kaatreid ja jahtlaevu, mille maksimaalne pikkus on 24 meetrit ja süvis 2,2 meetrit. Sadamas on pontoonsillad 24 kohaga, tõstekraanad võimsusega 10 tonni ja slipp. Sadamas korraldatakse üritusi linna külalistele ja linnaelanikele. Narva Sadama missioon on edendada kohalikku veeturismi, pakkudes oma külastajatele mitmekülgseid teenuseid ja ajaveetmisvõimalusi.

Sihtasutus Narva Sadam arvnäitajad on esitatud punktis 3.6.

3.5 Finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmine

Pikaajaliselt jätkusuutliku fiskaalraamistiku tagamiseks rakendatakse meetmeid kohalike omavalitsuste finantsdistsipliini tõhustamiseks. KOFS-st tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini tagamise meetmed on KOV-i ja KOV-i arvestusüksuse kinnipidamine põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast seadusandluses kehtestatud tähenduses.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus ei tohi olla aruandeaasta lõpu seisuga väiksem kui null. Vastavalt KOFS-ile eelarvestrateegias võib kavandada kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest väiksemana: kaheks mittejärjestikuseks aastaks; järgmiseks eelarveaastaks, kui jooksva aasta eelarve põhitegevuse tulem on kavandatud mitte väiksemana kui null. Nimetatud juhul peab eelarvestrateegiaga kavandatavate aastate põhitegevuse tulemite summa olema mitte väiksem kui null.

Netovõlakoormus leitakse võlakohustiste kogusumma ja likviidsete varade kogusumma vahena. KOFS-i alusel kehtivad netovõlakoormuse arvestuse reeglid "Netovõlakoormuse ülemmäär" (KOFS § 34) ja võimalikud piirangud sh: „Finantsdistsipliini tagamise meetmete rakendamisega arvestamine investeeringutoetuste andmisel“ (KOFS § 34¹).

Kui linnal või linna arvestusüksusel nimetatud finantsdistsipliini tagamise meetmete rakendamata jätmise esines esmakordselt aruandeaasta lõpu seisuga ning kohaliku omavalitsuse üksus kavandab vastuvõetud eelarvega meetmete rakendamata jätmist jätkata, informeerib Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kohaliku omavalitsuse üksust meetmete rakendamata jätmise tagajärgedest.

Arvestusüksuse näitajate arvutamisel võetakse arvesse KOV-i ja temast sõltuvate üksuste saldoandmikud ning elimineeritakse nendes saldoandmikes kajastatud read, millel kajastub sama KOV-i või temast sõltuva üksuse tehingupartneri kood.

Andmed Narva linna ja Narva linna arvestusüksuse põhitegevuse tulemist ja netovõlakoormusest 2024 aastal, jooksvaks 2025 aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodi igaks aastaks (2026-2029) on esitatud punktis 3.6. Arvestusüksuse sisesed tehingud on elimineeritud.

Esitatud andmetest tuleneb, et Narva linna ja Narva linna arvestusüksuse planeeritud põhitegevuse tulem on positiivne, netovõlakoormus ei ületa KOFS-iga kehtestatud ülemmäära ning vastavad seadusandlusega kehtestatud nõuete

Narva linna eelarvestrateegia 2026-2029 andmed

Arengusuunad tegevuskava alusel

eurodes

Arengusuunad, 2026-2029 aasta, Narva linna omafinantseering (tegevuskava koondandmed)	2026		2027		2028		2029	
1. Strateegiline eesmärk: Narva on rohelist eluviisi toetav linn	15331317	67%	21840367	43%	21824915	34%	28443597	38%
1.2 Linn on atraktiivne ettevõtluse arenguks	403000	1,8%	253000	0,5%	253000	0,4%	53000	0,1%
1.3 Linna elamufond ja avalikud hooned on energiasäästlikud	3035200	13%	12685167	25%	10878923	17%	15324555	21%
1.4 Linna taristu on keskkonnasõbralik	6379666	3%	5040660	10%	6994181	11%	10034609	13%
1.5 Linna loodusväärtused on kaitstud	2062540	9%	1370000	3%	1650000	3%	1925208	3%
1.6 Linna korteri- ja aiandusühistud on aktiivsed osalised rohepöördes	108000	0,4%	108000	0,2%	108000	0,2%	100500	0,1%
1.7 Linna elanikud osalevad aktiivselt linna muutmisel kliima- ja keskkonnasõbralikuks	399230	1,7%	283000	0,6%	283000	0,4%	345745	0,5%
1.8 Avalik ruum on võrdselt kvaliteetne, liikuma kutsuv ja turvaline igal pool Narva linnas	2943681	13%	2100540	4%	1657811	3%	659980	0,9%
2. Strateegiline eesmärk: Narva on elanikest hooliv linn	5062517	22%	12305166	24%	13167565	20%	17747666	24%
2.1 Narva linnas on kättesaadav kvaliteetne alus- ja üldharidus	2272253	10%	5498628	11%	8900443	14%	14131251	19%
2.2 Huviharidus ja -tegevus on kasutajate, eelkõige noorte huvidega arvestav ning nende vajadusest lähtuv	451000	2%	451000	0,9%	151000	0,2%	151000	0,2%
2.3 Noorsootöö tagab noortele mitmekülgsed arenguvõimalused, pakkudes vajalikku tuge koostöös sotsiaalvaldkonnaga	185000	0,8%	185000	0,4%	185000	0,3%	185000	0,2%
2.4 Tugiteenused eelkõige lastele ja peredele on kättesaadavad ja kvaliteetsed	445000	1,9%	475000	0,9%	505000	0,8%	535000	0,7%
2.5 Kõigile vajajatele on tagatud kõrge kvaliteediga tervishoiuteenused, mis edendavad tervislikke eluviise ja toetavad väarikat vananemist	770494	3,3%	3370968	6,7%	715318	1%	39391	0,1%
2.6 Linna sotsiaalteenused on asja- ja ajakohased ning vastavad abivajajate profiilile	938770	4,1%	2324570	5%	2710804	4%	2706024	3,6%
3. Strateegiline eesmärk: Narva on heade sündmuste linn	2111408	9,2%	16167021	32%	29561232	46%	28100722	38%
3.1 Kultuuri-, sporditaristu ja märgilised objektid on korda tehtud	1750408	7,6%	15749355	31%	29233732	45%	27795722	37%
3.2 Kultuuriprogramm on mitmekesine ja aastaringselt tihe	305000	1,3%	305000	0,6%	305000	0,5%	305000	0,4%
3.3 Teeninduskultuur on kõrge	15000	0,05%	60000	0,09%	7500	0,01%	0	0,00%
3.4 Linna turundus ja kommunikatsioon osapoolte vahel on aja- ning asjakohane	43750	0,13%	47000	0,07%	47000	0,07%	15000	0,03%
4. Strateegiline eesmärk: Narva on aktiivne, avatud ja kaasav linn	336392	2%	327294	0,6%	300000	0,5%	300000	0,4%
4.2 Linnas kasutatakse parimaid kättesaadavaid e-lahendusi	36392	0,2%	27294	0,1%	0	0%	0	0%
4.4 Linna erinevad kogukonnad on aktiivselt kaasatud linna juhtimisse	300000	1,3%	300000	0,6%	300000	1%	300000	0,4%
KOKKU	22841634	100%	50639848	100%	64853712	100%	74591985	100%

**Narva Linnavalitsuse 2024 aasta eelarve täitmine, 2025 aasta eelarve (eeldatav täitmine)
ja eelarvestrateegia perioodil 2026-2029**

eurodes

Narva Linnavalitsus	2024 eelarve täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	91 303 789	88 311 440	88 209 600	88 130 368	87 473 156	86 919 712
Maksutulud	42 809 660	44 863 095	46 312 732	46 501 007	46 499 949	46 039 492
sh tulumaks	42 370 149	44 287 888	45 756 525	45 945 800	45 945 742	45 486 285
sh maamaks	224 792	404 207	404 207	404 207	404 207	404 207
sh muud maksutulud	214 719	171 000	152 000	151 000	150 000	149 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	6 074 413	6 044 157	5 519 760	5 341 502	5 181 297	5 055 587
Saadavad toetused tegevuskuludeks	42 148 566	37 276 764	36 284 230	36 194 411	35 697 962	35 730 185
sh tasandusfond	18 405 039	16 852 431	16 785 963	16 698 369	16 611 190	16 535 837
sh toetusfond	17 965 474	15 855 737	15 457 682	15 123 520	14 743 639	14 706 603
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	5 778 053	4 568 596	4 040 585	4 372 522	4 343 133	4 487 745
Muud tegevustulud	271 150	127 424	92 878	93 448	93 948	94 448
Põhitegevuse kulud kokku	76 105 097	81 851 462	74 589 515	73 132 811	73 481 418	74 474 136
Antavad toetused tegevuskuludeks	11 399 050	12 416 474	11 017 363	10 836 097	11 016 226	11 156 947
Muud tegevuskulud	64 706 047	69 434 988	63 572 152	62 296 714	62 465 192	63 317 189
sh personalikulud	47 545 045	49 206 814	46 376 591	45 782 316	44 916 767	44 575 722
sh majandamiskulud	17 109 285	20 117 715	17 065 175	16 384 012	17 418 039	18 613 330
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud						
sh muud kulud	51 717	110 459	130 386	130 386	130 386	128 137
Põhitegevuse tulem	15 198 692	6 459 978	13 620 085	14 997 557	13 991 738	12 445 576
Investeeringustegevus kokku	-18 651 536	-22 513 806	-15 915 141	-15 881 661	-11 707 684	-19 174 826
Põhivara müük (+)	659 768	954 419	200 000	200 000	200 000	200 000
Põhivara soetus (-)	-18 459 164	-22 771 509	-20 491 973	-23 797 538	-23 462 628	-24 905 882
sh projektide omaosalus	-15 192 618	-18 785 810	-12 621 876	-14 060 617	-10 663 553	-18 200 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	2 703 458	3 985 699	7 870 097	9 736 921	12 799 075	6 705 882
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-95 773	-1 661 534	-2 042 528	-754 040		
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)						
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-1 904 603	-978 302				
Tagasilaequivad laenud (+)	767	767	767	767	767	767
Antavad laenud (-)						
Finantstulud (+)	231 578	110 113	110 150	110 100	110 100	110 100
Finantskulud (-)	-1 787 567	-2 153 459	-1 561 654	-1 377 871	-1 354 998	-1 285 693
Eelarve tulem	-3 452 844	-16 053 828	-2 295 056	-884 104	2 284 054	-6 729 250
Finantseerimistegevus	5 478 592	197 997	-403 121	-554 915	-2 284 054	6 729 250
Kohustiste võtmine (+)	19 332 607	12 803 933	14 664 404	14 814 657	10 663 553	18 200 000
Kohustiste tasumine (-)	-13 854 015	-12 605 936	-15 067 525	-15 369 572	-12 947 607	-11 470 750
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	3 620 747	-16 459 265	-2 698 177	-1 439 019		
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	1 594 999	-603 434				
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	20 596 461	4 137 196	1 439 019			
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	39 195 332	39 217 859	38 814 738	38 259 823	35 975 769	42 705 019
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksud (kontogrupp 2038)	175 470					

<i>sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakooormuse piirmäär</i>						
Netovõlakooormus (eurodes)	18 598 871	35 080 663	37 375 719	38 259 823	35 975 769	42 705 019
Netovõlakooormus (%)	20,4%	39,7%	42,4%	43,4%	41,1%	49,1%
Netovõlakooormuse ülemmäär (eurodes)	91 303 789	66 233 580	88 209 600	88 130 368	83 950 428	74 673 456
Netovõlakooormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	75,0%	100,0%	100,0%	96,0%	85,9%
Vaba netovõlakooormus (eurodes)	72 704 918	31 152 917	50 833 881	49 870 545	47 974 659	31 968 437
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,20	1,08	1,18	1,21	1,19	1,17

Narva linna investeringuobjektid valdkonniti

eurodes

Investeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Üldised valitsussektori teenused	75 427	259 597			
<i>sh toetuse arvelt</i>		259 597			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	75 427				
Riigikaitse	85 000				
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	85 000				
Avalik kord ja julgeolek					
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					
Majandus	6 099 306	4 243 536	3 715 317	2 500 000	5 200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	421 933	2 379 250	1 962 317		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	5 677 373	1 864 286	1 753 000	2 500 000	5 200 000
Keskkonnakaitse	707 488	2 058 480			
<i>sh toetuse arvelt</i>	50 458	1 501 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	657 030	557 480			
Elamu- ja kommunaalmajandus	2 746 050	4 182 700	3 500 000	3 500 000	3 500 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	1 680 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 066 050	4 182 700	3 500 000	3 500 000	3 500 000
Tervishoid					
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					
Vabaaeg, kultuur ja religioon	1 819 753	4 551 408	5 859 110	1 943 671	
<i>sh toetuse arvelt</i>		2 975 000	4 279 310	1 304 310	

sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 819 753	1 576 408	1 579 800	639 361	
Haridus	1 889 267	5 196 252	10 723 111	15 518 957	16 205 882
sh toetuse arvelt	642 077	755 250	3 495 294	11 494 765	6 705 882
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 247 190	4 441 002	7 227 817	4 024 192	9 500 000
Sotsiaalne kaitse	9 349 218				
sh toetuse arvelt	1 191 231				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	8 157 987				
KÕIK KOKKU	22 771 509	20 491 973	23 797 538	23 462 628	24 905 882
sh toetuse arvelt	3 985 699	7 870 097	9 736 921	12 799 075	6 705 882
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	18 785 810	12 621 876	14 060 617	10 663 553	18 200 000

Narva linna suurimad investeringuobjektid

eurodes

Olulised investeringuprojektid ja tegevused (alati "+" märgiga) - laenude arvelt kavandatud/kavandatavad	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Narva uue hooldekodu ehitamine (sh Kreenholmi 8a hoone lammutusprojekti koostamine ja lammutus)	8 289 319	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	407 225				
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	7 882 094				
Narva uue hooldekodu päevahoiuteenuse loomine	1 059 899	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	784 006				
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	275 893				
Väikelahendused Narva Kehtelütseumi ja Narva Kreenholmi Kooli HEV-õpilaste integreerimiseks	400 385	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	340 327				
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	60 058				
Narva linna jalgpalli pneumohalli (Kreenholmi tn 60) avaliku parkla ehitamine ja piirdeaia projekteerimine ja ehitamine	905 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	905 000				
Linna üldplaneeringu koostamine	51 144	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	51 144				
Narva Linnavalitsuse avalike teenuste kättesaadavuse parendamine	77 257	259 597	0	0	0

sh toetuse arvelt		259 597			
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	77 257				
Narva linnas kvartalisestest teede ja parklate ehitamine (sh Kivilinna 13a, Madise tn 24 parklate ehitamise (omanikujärelevalve); A. Puškini tänav L7-J13-J15 - Kivilinna tn 14-4a teeprojekti koostamine, Lembitu tänava rekonstrueerimise projekti koostamine, avaliku parkla projekteerimine ja ehitamine aadressil Jõe tn 17)	146 989	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	146 989				
Narva linnapiirkonna jalgrattateede võrgustiku ühenduslõikude ehitamine (Joala park - Oru tn)	450 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	315 000				
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	135 000				
Kergliiklusteede rekonstrueerimine (sh projekteerimine ja ehitamine)	200 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	200 000				
Linna teede ehitamise projekteerimine ning Tehase ja Joala tänavate ühendamistee projekteerimine ja ehitamine (sh omanikujärelevalve)	2 001 667	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	2 001 667				
Narva linnas kvartalisestest teede ehitamine (omanikujärelevalve) Kangelaste T1 tee ja Rahu tn	1 500 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	1 500 000				
Teede rekonstrueerimine ja ehitamine	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Rahu ja Kreenholmi viaduktide renoveerimine	0	0	0	1 500 000	4 200 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)				1 500 000	4 200 000
Narva linnas vähemalt kahe põhikooli ühendamine üheks põhikooliks ning kuni kolme paralleeliga ja väikeklassidega koolihoone ehitamine (sh detailplaneeringu koostamine, arhitektuurivõistluse korraldamine, projekteerimine; Tallinna mnt 40, Mõisa 1 lammutusprojektide koostamine, lammutamine)	485 998	755 250	2 095 294	10 094 765	6 705 882
sh toetuse arvelt	301 750	755 250	2 095 294	10 094 765	6 705 882
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	184 248				
Narva Soldina linnaosa põhikooli staadioni ehitamine	0	0	1 000 000	1 000 000	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)			1 000 000	1 000 000	

Ida-Virumaa linnapiirkondade ühistranspordi infrastruktuuri kaasajastamine	150 000	514 286	50 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		<i>450 000</i>	<i>50 000</i>		
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>150 000</i>	<i>64 286</i>			
Stockholmi platsi projekteerimine ja ehitus, II etapp	364 717	2 639 250	2 592 250	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		<i>1 839 250</i>	<i>1 839 250</i>		
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>364 717</i>	<i>800 000</i>	<i>753 000</i>		
Narvas, A. Puškini tn 26 asuva ühiselamu energiatõhususe parandamine ¹	2 547 700	682 700	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>1 680 000</i>				
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>867 700</i>	<i>682 700</i>			
Kreenholmi tn 25, Malmi 5a kahe lifti projekteerimine ja ehitamine/Narva avalike hoonete ligipääsetavuse parendamine ¹	235 033	90 000	73 067	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>106 933</i>	<i>90 000</i>	<i>73 067</i>		
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>128 100</i>				
Narva Kreenholmi linnaosa lasteaia ehitamine	464 780	1 441 002	4 627 817	3 924 192	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			<i>1 400 000</i>	<i>1 400 000</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>464 780</i>	<i>1 441 002</i>	<i>3 227 817</i>	<i>2 524 192</i>	
Uue lasteaia ehitamine	0	0	0	500 000	9 500 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>				<i>500 000</i>	<i>9 500 000</i>
Narva Vanalinna linnaosas lahkvoolse sademeveekanaliseerimise ehitus, II etapp	643 000	2 057 480	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		<i>1 500 000</i>			
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>643 000</i>	<i>557 480</i>			
Ujula hoone (Võidu 4) rekonstrueerimine	355 833	4 475 000	3 669 167	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		<i>2 975 000</i>	<i>2 975 000</i>		
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>355 833</i>	<i>1 500 000</i>	<i>694 167</i>		
Narva Lasteaia Cipollino hoone projekteerimine	150 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>150 000</i>				
Jäähalli rekonstrueerimise eelprojekti koostamine	200 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>200 000</i>				
Narvas, Malmi tn 8 asuva Narva Keskraamatukogu energiatõhususe parandamine	189 000	76 408	2 189 943	1 943 671	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			<i>1 304 310</i>	<i>1 304 310</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>	<i>189 000</i>	<i>76 408</i>	<i>885 633</i>	<i>639 361</i>	
Muusikakooli rekonstrueerimine/ehitamine	0	3 000 000	3 000 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)</i>		<i>3 000 000</i>	<i>3 000 000</i>		
Eelpool nimetatud muud investeeringud kokku	1 903 788	3 501 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000

sh toetuse arvelt	50 458	1 000			
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	1 853 330	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
Kokku	22 771 509	20 491 973	23 797 538	23 462 628	24 905 882
sh toetuse arvelt	3 985 699	7 870 097	9 736 921	12 799 075	6 705 882
sh muude vahendite arvelt (omafinantseerimine)	18 785 810	12 621 876	14 060 617	10 663 553	18 200 000

¹ Narva Linnavolikogu 18.05.2023 määruse nr 9 „Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2023–2035 heakskiitmine“ muutmine

Olulised investeeringuprojektid ja tegevused (tütarettevõtted) - linna omafinantseerimine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
SA Narva Linna Arendus – Äkkeküla olme- ja teenindushoone ehitamine (sh: põhiprojekti koostamine ning ehitusprojekti ekspertiisi tegemine, sisustus)	1 512 147				
SA Narva Linna Arendus - Äkkeküla spordihalli ehitamine	300 000	1 956 100	754 040		
SA Narva Linna Arendus - Äkkeküla spordiala arendamine (spordiväljaku asfaltkate)		86 428			
SA Narva Linnaelamu - Energia 4 ja 6 evakuatsiooni trepi paigaldus ja projekteerimine	150 000				
AS Narva Vesi aktsiakapitali suurendamine- Narva Vanalinna linnaosas sademeveekanaliseerimise ehitustööde jätkuetapid	602 689				

Narva linna sõltuvate üksuste eelarvestrateegia 2026-2029

eurodes

Sihtasutus Narva Linnaelamu	2024 eelarve täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	1 677 008	1 897 000	1 980 000	2 030 000	2 030 000	2 030 000
<i>sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt</i>	965 536	1 030 019	1 030 019	1 030 019	1 030 019	1 030 019
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
<i>sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt</i>						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 669 224	1 897 000	1 980 000	2 030 000	2 030 000	2 030 000
<i>sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega</i>						
<i>sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega</i>						
<i>sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)</i>						
Põhitegevustulem	7 784					
Investeermistegevus kokku (+/-)	24					
Eelarve tulem	7 808					
Finantseerimistegevus (-/+)						
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	20 681					
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	12 873					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	167 336	167 336	167 336	167 336	167 336	167 336
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga						
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>						
<i>sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)</i>						
<i>sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis</i>						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

eurodes

Sihtasutus NARVA HAIGLA	2024 eelarve täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	37 034 515	38 161 124	39 155 037	40 287 655	41 196 705	42 457 436
<i>sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt</i>	224 347	195 405	195 405	195 405	204 822	214 737
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
<i>sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt</i>						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	35 871 028	38 203 377	39 338 792	39 463 380	41 090 368	41 941 593
<i>sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega</i>	18 935	18 935	18 935	18 935	18 935	18 935
<i>sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega</i>						
<i>sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)</i>						
Põhitegevustulem	1 163 488	-42 253	-183 755	824 275	106 337	515 843
Investeermistegevus kokku (+/-)	-608 820	-1 770 809	-3 892 226	-1 059 023	-532 082	-118 212
Eelarve tulem	554 668	-1 813 062	-4 075 981	-234 748	-425 745	397 631
Finantseerimistegevus (-/+)	-81 776	757 239	3 556 942	357 170	287 584	-318 469
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	2 222 747	-1 518 526	-518 626	134 710	-105 739	81 037
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	1 749 855	-462 703	412	12 288	32 422	1 876
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	4 734 557	3 216 031	2 697 404	2 832 115	2 726 376	2 807 413
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	384 303	1 141 542	4 698 484	5 055 654	5 343 238	5 024 769
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>						
<i>sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)</i>						
<i>sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis</i>						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	2 001 080	2 223 540	2 616 863	2 217 356
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	5,1%	5,5%	6,4%	5,2%

eurodes

Sihtasutus Narva Linna Arendus	2024 eelarve täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	669 054	648 331	660 000	660 000	880 000	880 000
<i>sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt</i>	439 732	452 731	450 000	450 000	450 000	450 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
<i>sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt</i>						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	605 376	605 000	615 000	615 000	833 000	833 000
<i>sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega</i>	61 045	77 000	77 000	77 000	77 000	77 000
<i>sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega</i>						
<i>sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)</i>			983	983	983	983
Põhitegevustulem	63 678	43 331	45 000	45 000	47 000	47 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-433 429					
Eelarve tulem	-369 751	43 331	45 000	45 000	47 000	47 000
Finantseerimistegevus (-/+)						
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-383 703	33 331	33 331	10 000	20 000	20 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-13 952	-10 000	-11 669	-35 000	-27 000	-27 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	105 239	138 570	171 901	181 901	201 901	221 901
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga						
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>						
<i>sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)</i>						
<i>sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis</i>						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

eurodes

Sihtasutus Narva Sadam	2024 eelarve täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	53 909	54 000	54 000	54 000	54 000	54 000
<i>sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt</i>	44 479	52 840	36 317	36 317	36 317	36 317
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
<i>sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt</i>						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	47 908	53 000	53 000	53 000	53 000	53 000
<i>sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega</i>	3 294					
<i>sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega</i>						
<i>sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)</i>						
Põhitegevustulem	6 001	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Investeermistegevus kokku (+/-)	1					
Eelarve tulem	6 002	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Finantseerimistegevus (-/+)						
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	6 550		1 000	1 000	1 000	1 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	548	-1 000				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	11 643	11 643	12 643	13 643	14 643	15 643
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga						
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>						
<i>sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)</i>						
<i>sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis</i>						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Narva linna arvestusüksuse eelarvestrateegia 2026-2029 ja finantsdistsipliini meetmete täitmine

eurodes

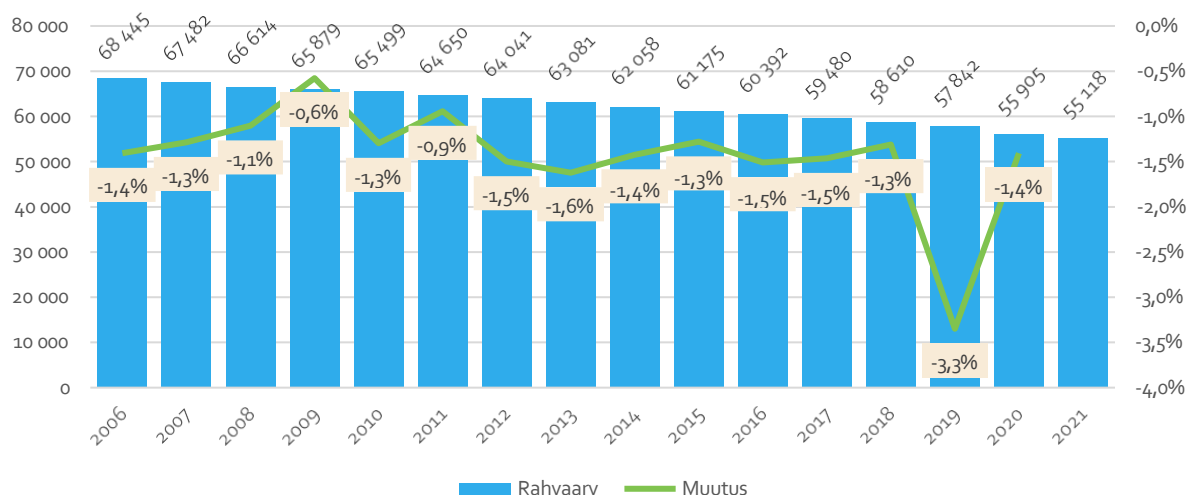
Narva linna arvestusüksus	2024 eelarve täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	128 980 907	127 244 965	128 250 961	129 354 347	129 816 768	130 514 140
Põhitegevuse kulud kokku	112 541 265	120 782 909	114 768 631	113 486 515	115 670 693	117 504 721
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>			983	983	983	983
Põhitegevustulem	16 439 643	6 462 056	13 482 330	15 867 832	14 146 075	13 009 419
Investeeringustegevus kokku	-19 694 527	-24 285 382	-19 808 134	-16 941 451	-12 240 533	-19 293 805
Eelarve tulem	-3 254 884	-17 823 326	-6 325 804	-1 073 619	1 905 542	-6 284 386
Finantseerimistegevus	5 397 583	956 003	3 154 588	-196 978	-1 995 703	6 411 548
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	5 487 022	-17 944 460	-3 182 472	-1 293 309	-84 739	102 037
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	3 344 323	-1 077 137	-11 257	-22 712	5 422	-25 124
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	25 615 236	7 670 776	4 488 303	3 194 995	3 110 256	3 212 293
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	39 579 635	40 359 401	43 513 222	43 315 477	41 319 007	47 729 788
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>						
Netovõlakoormus (eurodes)	13 964 399	32 688 625	39 024 919	40 120 483	38 208 752	44 517 495
Netovõlakoormus (%)	10,8%	25,7%	30,4%	31,0%	29,4%	34,1%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	128 980 907	95 433 724	107 866 504	111 081 705	84 882 348	78 308 484
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	75,0%	84,1%	85,9%	65,4%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	115 016 508	62 745 099	68 841 585	70 961 222	46 673 596	33 790 989

Lisa 1. Lähteolukorra analüüs

1 Elanikkond

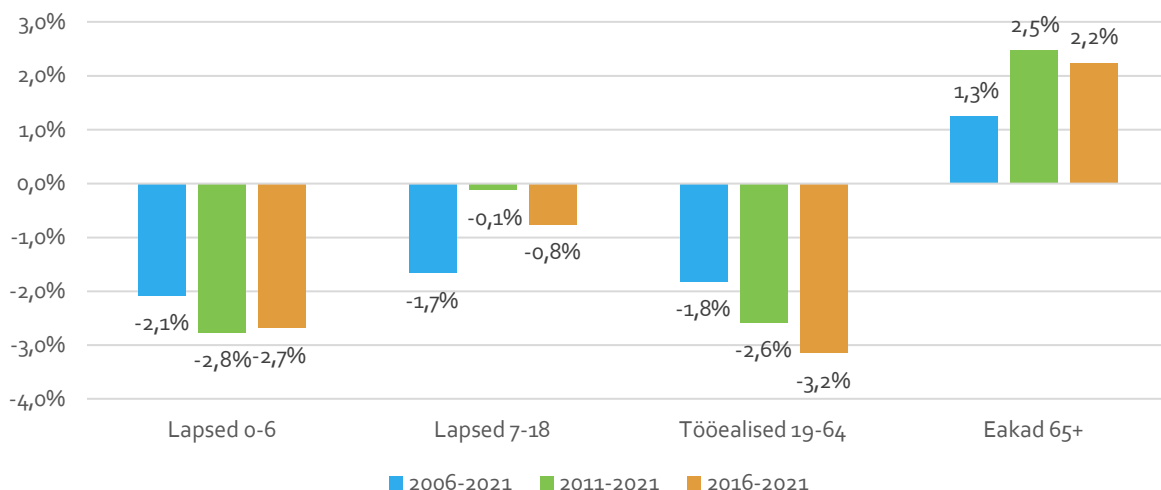
1.1 Elanikkond aastani 2021

Narva linnas elas rahvastikuregistri andmetel 2021. aasta alguse seisuga 55 118 inimest ehk 41% Ida-Viru maakonna rahvastikust. Viimasel 15 aastal on elanike arv Narva linnas järjepidevalt vähenenud, aastakeskmiselt 1,7% , kokku enam kui 13 000 elaniku võrra (Joonis 3).

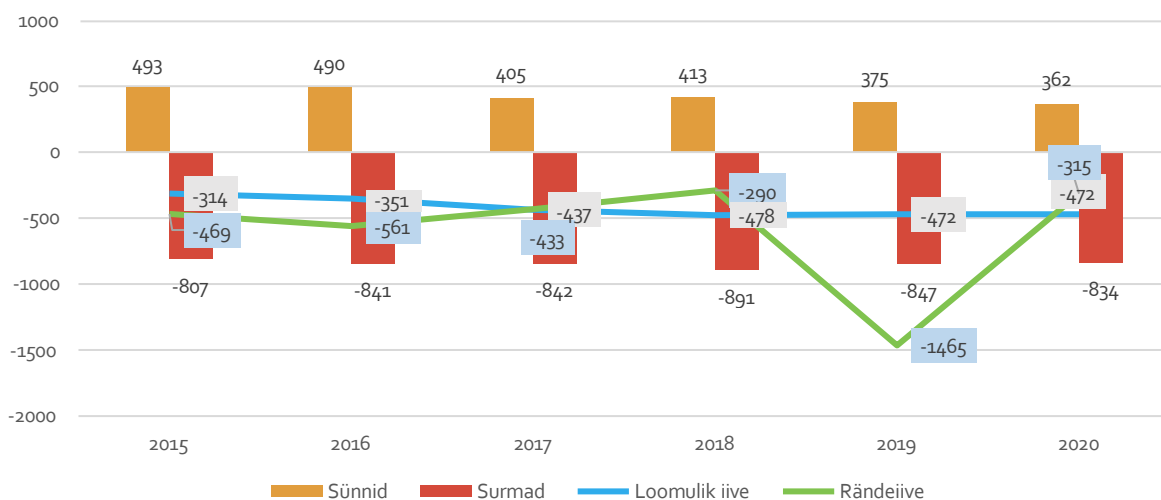
Joonis 3. Rahvaarv Narva linnas 2006–2021 (Rahvastikuregister)

Kõige enam (31% võrra) on kahanenud 0–6-aastaste laste arv. 7–18-aastaste laste arv ja tööeas elanike arv on kahanenud vastavalt 25% ja 27% võrra. Ainsana on suurenenud 65-aastaste ja vanemate elanike arv (19%). Perioodil on oluliselt kiirenenud tööealiste kahanemise tempo (Joonis 4).

Joonis 4. Rahvaarvu aastakeskmine muutus vanuserühmades 2005–2020 (Rahvastikuregister)

Linna loomulik iive on negatiivne, mis tähendab, et surmade arv ületab sündide arvu. Viimasel kuuel aastal on aastakeskmiselt olnud sündide 423 ja surmasid 844 ehk linna rahvaarv on loomuliku iibe tõttu vähenenud 421 elaniku võrra aastas. Samuti on rändeiive olnud negatiivne. Viimasel kuuel aastal on aastakeskmiselt lahkunud 589 inimest enam kui saabunud. Selles sisaldub ka 2019. aastal toimunud rahvastikuregistri korrektuur (Joonis 5).

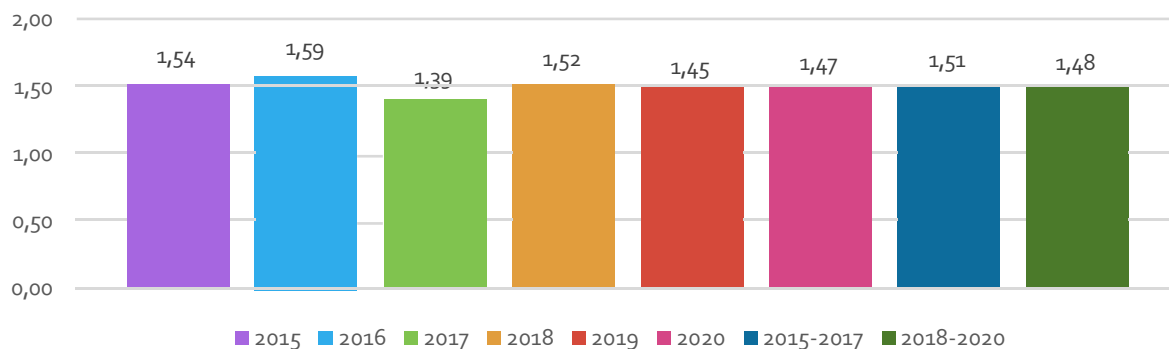

Joonis 5. Loomulik- ja rändeiive 2015–2020 (Rahvastikuregister)

Kui kuus aastat tagasi sündis linnas ligi 500 last, siis möödunud kahel aastal juba alla 400 lapse. Viimasel kuuel aastal on ema keskmine vanus lapse sünnil Eestis tervikuna kiiresti suurenenud. Sarnane trend on ka Ida-Viru maakonnas. Kui aastal 2015 oli 29-aastaste ja nooremate naiste osakaal sündide arvukuses 58%, siis 2020. aastal 47%. Selline trend võib tulenevalt riigi perepoliitika jm mõjudest veel ka järgnevatel aastatel jätkuda, kuid

arvestades bioloogilisi tegureid, mitte lõputult. Rahvaarvult väiksemate põlvkondade peamisse viljakasse ikka jõudmisel väheneb sündide arv Narva linnas paratamatult veelgi.

Summaarne sündimuskordaja on linnas viimasel kuuel aastal püsinud väga stabiilsena mõnevõrra allpool Eesti keskmist taset. Kuue aasta keskmine kordaja on olnud 1,49 last viljakas eas naise kohta (Joonis 6).

Joonis 6. Summaarne sündimuskordaja 2015–2020²

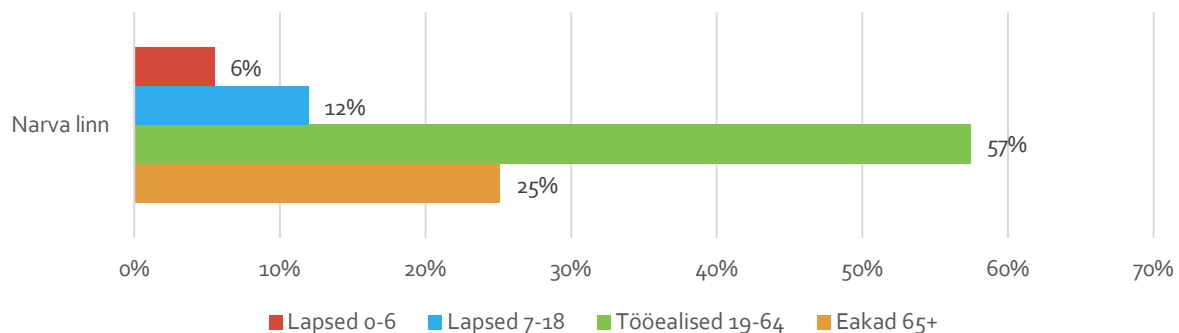
Võrreldes peamises rändeeas (0–49) rahvastiku vanusstruktuuri 2021. aastal viie aasta taguse ajaga (sh arvestades sünde), on näha, et valdav osa väljarändajatest on vanuses 20–34 eluaastat, seejuures kõige enam vanuses 20–24. Seejuures on mõningane erinevus meeste ja naiste rändemustris. Perioodil on mehi lahkunud enam. Kui naiste väljarände tipp on vanuses 20 eluaastat, siis meeste puhul jaotub see ühtlaselt vanusevahemikule 20–24. Samas jätkub lahkumine ka vanemates vanuserühmades. Kuni 9-aastaste laste vanuserühm on olnud ainus, milles on toimunud väheldane sisseränne. 10–19-aastaste vaates on rändesaldo juba negatiivne (Tabel 2).

Tabel 2. Rände kogumõju perioodil 2015–2020 vastava aasta vanuserühmade ja sugude lõikes (Rahvastikuregister)

Vanusegrupp	Linn kokku	sh mehed	sh naised
0–4	29	12	17
5–9	21	17	4
10–14	-115	-58	-57
15–19	-115	-71	-44
20–24	-630	-290	-340
25–29	-489	-288	-201
30–34	-514	-310	-204
35–39	-325	-210	-115
40–44	-298	-193	-105
45–49	-323	-192	-131
0–49	-2759	-1583	-1176

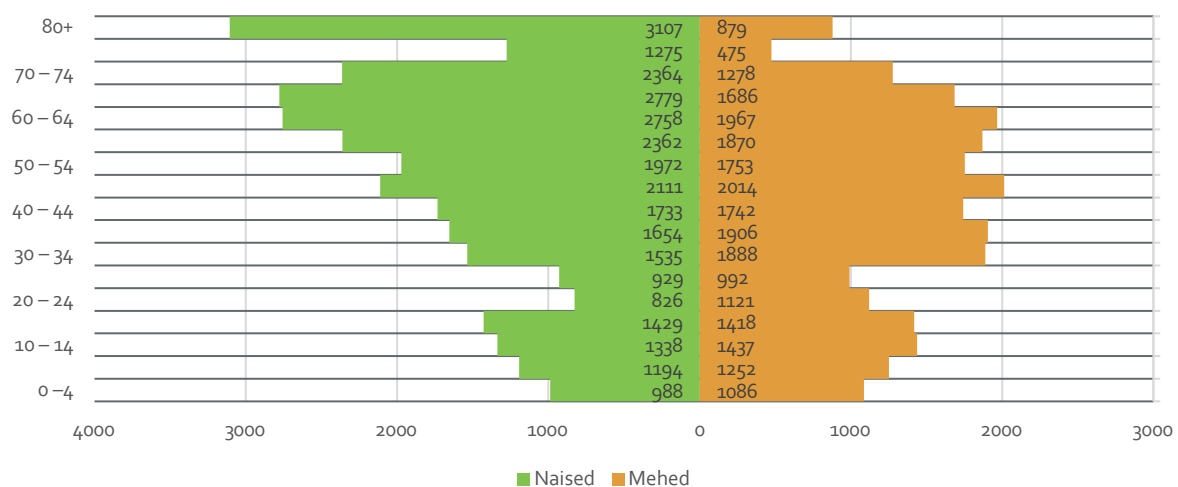
² Konsultandi arvutus

Narva linna elanikest 18% on nooremad kui 18 eluaastat, tööelisi on 57% ning 65-aastaseid ja vanemaid elanikke 25% kogurahvastikust ().

Joonis 7. Vanuserühmade osakaal piirkondades 2020 (Rahvastikuregister)

Linna elanikkonna soo-vanuskoosseisu vaadeldes on näha, et elanike jaotus ei ole tasakaalus. Laste põlvkonnad on väiksemad kui vanemate omad. Lähikümnendil on peamises viljakas eas oluliselt väiksemad põlvkonnad. Kui nooremas eas on mehi rohkem kui naisi, siis rahvastiku vananedes olukord pöördub, alates 45. eluaastast on naisi (vanemates vanuserühmades eelkõige tulenevalt sooliselt diferentseeritud elueast) märgatavalt enam ().

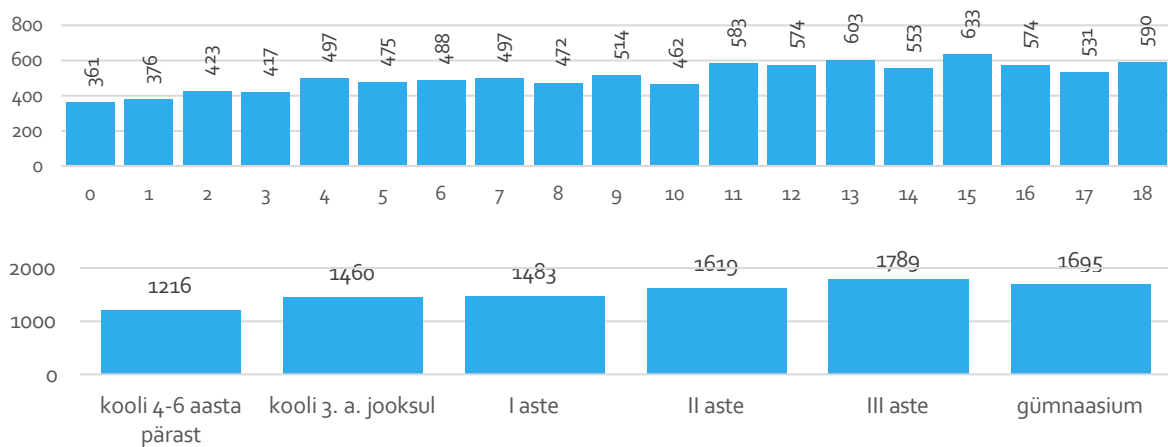
Joonis 8. Rahvastiku soo-vanusjaotus Narva linnas seisuga 1.01.2021 (Rahvastikuregister)

Seoses elanikkonna vananemisega on ülalpeetavate määr kiirelt suurenenemas. Demograafiline töösurve indeks on viimasel kaheksal aastal püsinud stabiilselt madal – tööturule sisenevad põlvkonnad on 40% võrra väiksemad kui sealt lahkuvad (Tabel 3).

Tabel 3. Demograafilised näitajad Narva linnas (Rahvastikuregister)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ülalpeetavate määr	0,49	0,51	0,52	0,54	0,56	0,58	0,61	0,62
Demograafilise tööturusurve indeks	0,59	0,59	0,58	0,58	0,57	0,58	0,59	0,58
Sugude suhe	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,81	0,82
Sugude suhe vanuserühmas 20-39	1,12	1,14	1,16	1,18	1,19	1,21	1,17	1,19

2021. aastaks on suuremad laste aastakäigud juba sisenenud põhikooli III astmes ja gümnaasiumieas. Kui 11-aastaste ja vanemate laste aastakäigud on ligi 600 lapse suurusel, siis kuni 3-aastaste laste aastakäikudes on u 400 last või vähem. Võrreldes 4–6 aasta pärast kooli mineva põlvkonnaga, on III kooliaste praegu kolmandiku (u 600 lapse) võrra arvukam. (Joonis 9).

Joonis 9. Kuni 18-aastased lapsed Narva linnas (Rahvastikuregister)

Kokkuvõtvalt saab Narva linna viimase 10 aasta demograafilise olukorra kohta tõdeda järgmist:

- Vähenenud elanike arv ligi 9500 elaniku võrra (-15%). Kahanemisel on oluline mõju nii negatiivsel loomulikul iibel kui ka rändeiibel, viimasel mõnevõrra suurem.
- Vähenenud aastane sündide arv on u 500 sünnilt 360–370 sünnini.
- Väljarände kese on vanusegruppides 20–34, mis mõjutab tuleviku rahvastikupotentsiaali.
- Märkimisväärt on väljaränne ka vanusegrupis 10–19.
- Sündimuskordaja on olnud stabiilselt madalapoolne (u 1,5), mis ei ole piisav rahvastiku taastootmiseks.
- Arvukamad laste aastakäigud on juba vanemates kooliastmetes.

Seega järjest enam tuleb tähelepanu pöörata teenuste osutamisele eakale elanikkonnale ja kohaneda nõudluse vähenemisega alus- ja üldhariduses.

1.2 Elanikkonna prognoos aastani 2040

Statistikaameti koostatud rahvastikuprognoosi järgi kahaneb Ida-Viru maakonna rahvaarv järgneva 20 aastaga veel ligi kolmandiku ehk u 40 000 elaniku võrra. Narva linna seisukohalt tähendaks see rahvaarvu vähenemist u 17 000 elaniku võrra.

Täpsem rahvastikuprognoos Narva linna kohta on koostatud konsultandi poolt. Koostatud on kaks prognoosistsenaariumit: baas-stsenaarium (joonistel A) ja rändestsenaarium (joonistel B).

Rahvastikuprognoos on koostatud enimkasutataval kohortkomponendi ehk vanusnihke meetodil. Vanusnihke meetodil koostatud prognoos näitab rahvastikku moodustavate aastakäikude suuruse sammsammulist teisenemist ühest kalendriaastast järgmisse. Igal aastal lisab sündimus prognoositavasse rahvastikku ühe uue sündipõlvkonna, vanemate aastakäikude suurus aga väheneb surnute arvu võrra. Avatud rahvastiku puhul muudab aastakäikude suurst ka ränne. Vanusnihke põhimõttel tehtud prognoosi väljund on eri aastakäikude suurus tulevikus.

Tulevast rahvaarvu ja rahvastiku koosseisu mõjutavad kaks olulist tegurit — prognoosi hetkeks kujunenud rahvastiku vanuskoosseis ja see, mis juhtub sündimuse, suremuse ja rändega prognoosiperioodil. Prognoosi lähteaasta rahvastiku vanuskoosseis on prognoosi hetkeks juba kujunenud ehk see mõjutab ühtemoodi kõiki prognoosistsenaariume. Seega tekib stsenaariumitevaheline erinevus sündimus-, suremus- ja rändekäitumisest.

Prognoos on koostatud aastateks 2021–2040, mis demograafilisel ajaskaalal vastab enam kui ühe põlvkonna pikkusele vaatele. Kuni 16-aastaselt perioodil on rahvastikuarengute peamiseks mõjutajaks rändeprotsessid, seejärel aga eelkõige soo-vanuskoosseis ning sündimus- ja suremuskäitumine. Milliseks reaalsuses kujuneb rahvastiku dünaamika esimesel prognoosipoolal, sõltub seega peamiselt siiski lähituleviku tegelikust rändekäitumisest.

Prognoos lähtub stabiilse arengu eeldusest ehk ei näe ette suuri ja ootamatuid muutusi, mida on võimatu ennustada. Samas peab arvestama, et majandus on tsükliline ja kriisid omavad olulist mõju elanikkonna rände- ja ka sündimuskäitumisele. Kogu Euroopa rännet mõjutavaks teguriks on sõda Ukrainas, mille tõttu saabub Ukrainast Eestisse üha rohkem inimesi. Ka nn koroonakriisi mõjust (või selle puudumisest) nimetatud protsessidele saab selgust alles järgmiste aastate statistilistest andmetest.

Prognoosis on koostatud baas-stsenaarium ja rändestsenaarium. Baas-stsenaariumis eeldatakse tavapäraselt, et tegemist on suletud rahvastikuga, mis tähendab, et selle koostamisel rännet ei arvestata ning analüüsitakse sündimus- ja suremuskäitumise mõju tuleviku rahvastiku arengule. Seega iseloomustab baas-stsenaarium tänaseks kujunenud rahvastiku sisemist taastevõimet. Rändestsenaariumis on arvestatud väljarände jätkumisega linnast. Prognoosistsenaariumite koostamiseks on kasutatud tarkvara *Spectrum*.

Lähtuvalt rahvastiku- ja haridusanalüüsist on püstitatud järgnevad üldised eeldused, mis jäävad kehtima kogu prognoosiperioodi jooksul:

- Alushariduses (sõime- ja lasteaiakohad) osalevad 1,5 kuni 6 (k.a) aastased lapsed, põhihariduses osalevad 7–15-aastased lapsed (ja gümnaasiumihariduses 16–18-aastased lapsed).
- Põhikooli ja gümnaasiumi teenusevajadus tekib jooksva aasta 1. septembri seisuga. Arvestatud on proportsiooniga, mille kohaselt läheb 1. klassi 74% siseneva aasta ja 26% sellest vanema aasta lastest.

Prognoosi väljundiks on linna tuleviku rahvaarv erinevates vanuserühmades, millest saab tuletada hinnangulise teenusevajaduse alus- ja põhihariduse kohta.

Kuigi tulemused on esitatud ühe lapse täpsusega, tuleb siiski arvestada, et tegemist on hinnanguliste arvudega ning olulisem on prognoosist ilmnev suundumus nii elanikkonna erinevates vanusrühmades kui ka erinevatel haridusastmetel.

- Baas-stsenaariumile (joonistel A) on püstitatud eeldused, kus rändeprotsessidega ei ole arvestatud ehk stsenaarium iseloomustab rahvastiku sisemist taastevõimet. Sünnimuse aluseks on summaarne sünnimuskordaja 1,5 viljakas eas naise kohta. Kordaja jääb samale tasemele terveks prognoosiperioodiks. Suremuse puhul on aluseks Ida-Viru maakonna meeste ja naiste oodatav eluiga sünnimomendil aastal 2018/2019 (meestel 70,52 ja naistel 80,56 eluaastat), mis jääb muutumatuks prognoosiperioodi lõpuni.
- Rändestsenaariumis (joonistel B) on arvestatud sama väärtusega summaarse sünnimuskordajaga kui baas-stsenaariumis. Rände-eelduseks on väljaränne mahus 400 elanikku lähteaastal, rändemaht väheneb ajas. Arvestatud on soo- ja vanusrühmade lõikes diferentseeritud rändajate vanusstruktuuriga. Põhiosa väljarändest toimub vanuses 20–39 eluaastat, vanuserühm 0–9 ei rända. Suremuse puhul on aluseks Ida-Viru maakonna meeste ja naiste oodatav eluiga sünnimomendil aastal 2018/2019 (meestel 70,52 ja naistel 80,56 eluaastat), mis kasvab prognoosiperioodi lõpuni, jõudes aastal 2040 tasemele meestel 74,2 ja naistel 82,5 eluaastat.

Rahvastikuprognoosi väljundiks on rahvaarv vanuserühmades. Kui ka tuleviku väljaränne osutub eeldatust väiksemaks, siis **arvestades toimunud rahvastikusündmusi, on tõenäosim siiski rändestsenaariumile lähedane olukord** (joonistel B).

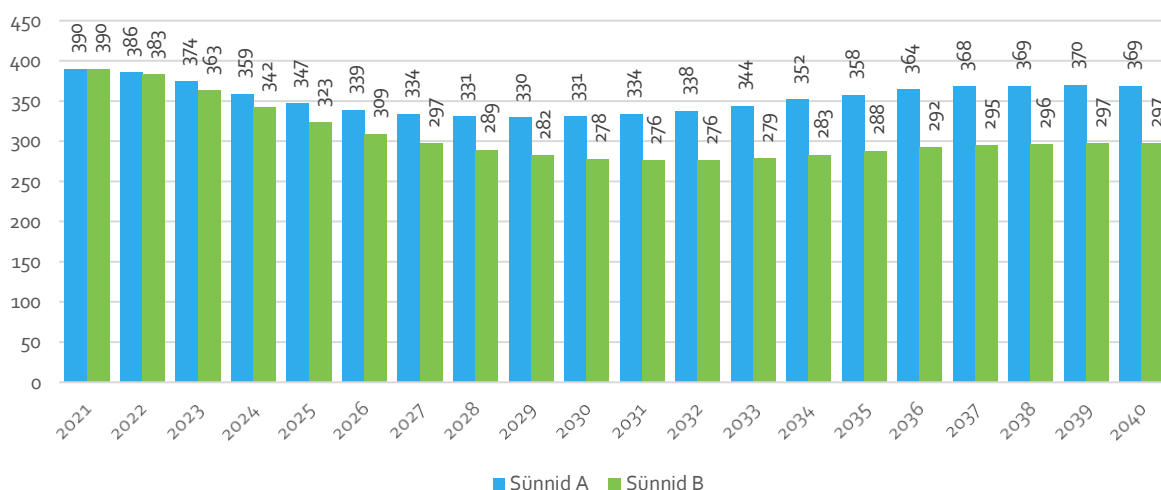
Narva linna rahvaarv kahaneb sõltumata rändekäitumisest võrreldes lähteaastaga prognoosiperioodil iga-aastaselt tulenevalt elanike vanusstruktuurist igal juhul. Baas-

stsenaariumi vaates kahaneb elanike arv aastaks 2040 u 10 000 elaniku võrra ehk 19%, väljarände jätkumisel enam kui 15 000 ehk 28% võrra (Joonis 10).

Joonis 10. Narva linna rahvastikuprognosis aastani 2040³

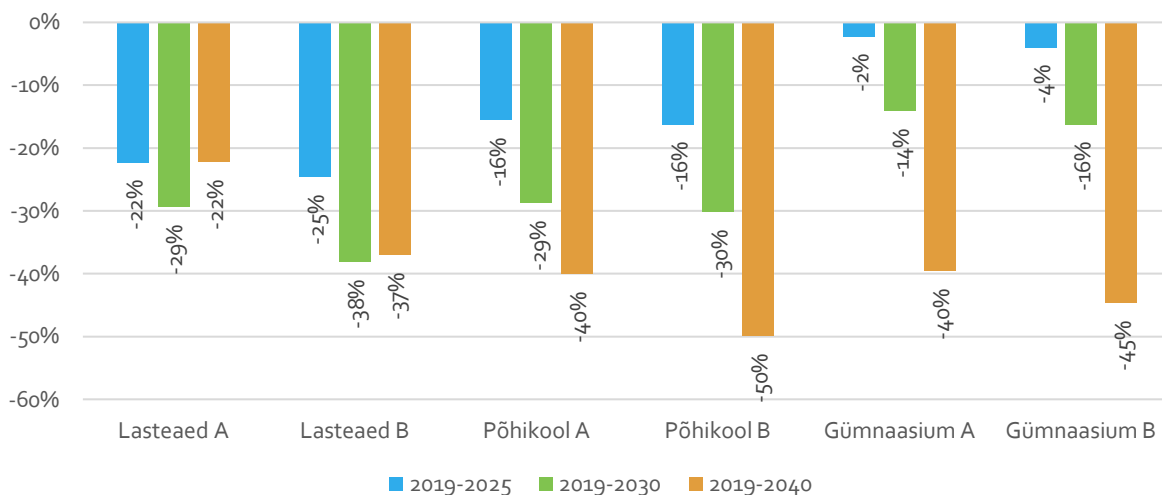
Praeguse sündimuskäitumise jätkudes ja väljarände puudumisel on tuleviku sünnipõlvkonnad linnas kuni 60 lapse võrra väiksemad. Kui viimastel aastatel on sündinud keskmiselt ligi 400 last aastas, siis tulevikus sünniks jätkuvalt u 330 või enam last aastas. See on põhjustatud eelkõige rahvastiku vanusstruktuuri jaotusest viljakasse ikka jõudvates põlvkondades. Väljarände jätkudes on sündide arvu langus kiirem ning juba aastaks 2030 on sündide arv u 100 võrra väiksem (ehk u 280 last aastas) ja jääb sellelaadsele tasemele prognoosiperioodi lõpuni (Joonis 11).

Joonis 11. Narva linna sündide arvu prognoosis aastani 2040

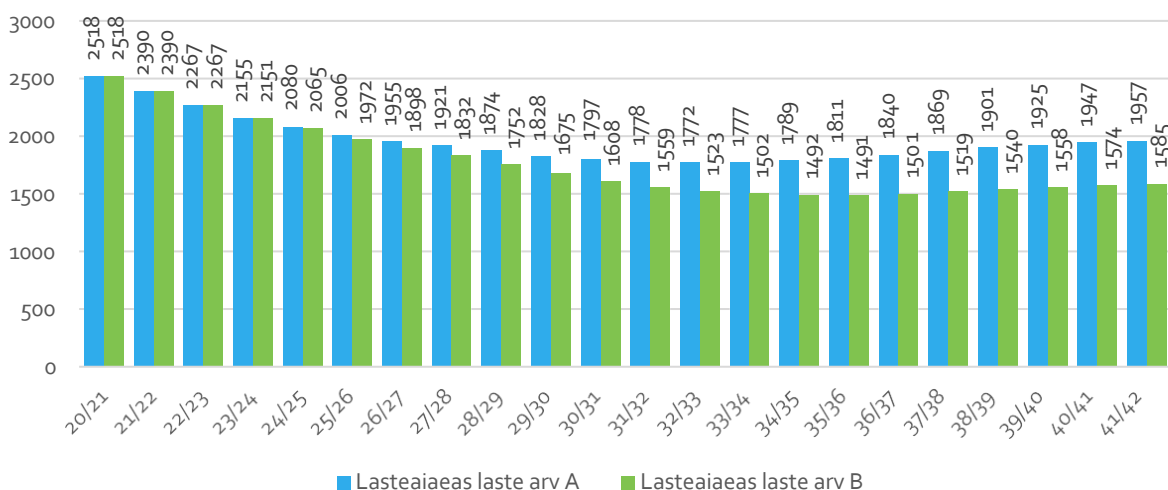
³ Siin ja järgnevalt konsultandi koostatud prognoosimudelid rahvastikuregistri andmete alusel

Võttes arvesse, et baas-stsenaarium on pigem ebareaalne, jätkub järgnevatel aastatel haridusvaldkonnas teenusevajaduse kahanemine. Prognoosiperioodi lõpuks aastal 2040 on nii lasteaia- kui ka põhikoolieas lapsi vastavalt kuni 40% ja 50% võrra vähem. Gümnaasiumieas noori saab olema kuni 45% võrra vähem. Väljarände puudumisel (mis on ebatõenäoline) kahaneb lasteaiaees laste arv enam kui 20%, põhikooli- ja gümnaasiumivanuses laste arv 40% (Joonis 12).

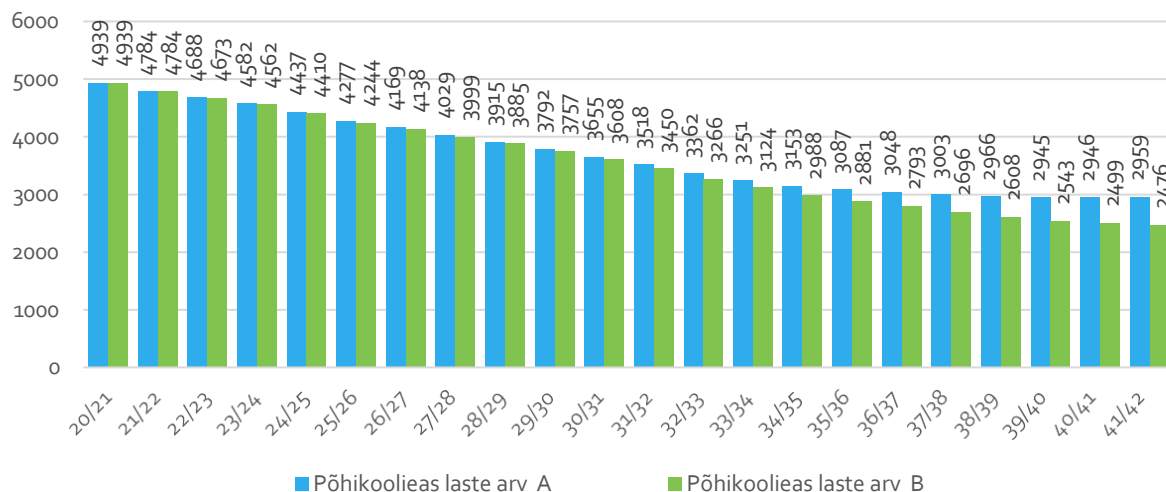
Joonis 12. Lasteaia-, põhikooli- ja gümnaasiumieas laste arvu muutuse prognoos Narva linnas aastani 2040

Lasteaialaste arv kahaneb mõlema prognoosistsenaariumi kohaselt järjepidevalt veel järgneval 12 aastal, misjärel toimub stabiliseerumine vastavalt 1800 (A) või 1500 (B) lapse tasemel ehk õppeaastal 33/34 võib lasteaiaees lapsi võrreldes möödunud õppeaastaga olla kuni 1000 võrra vähem (Joonis 13).

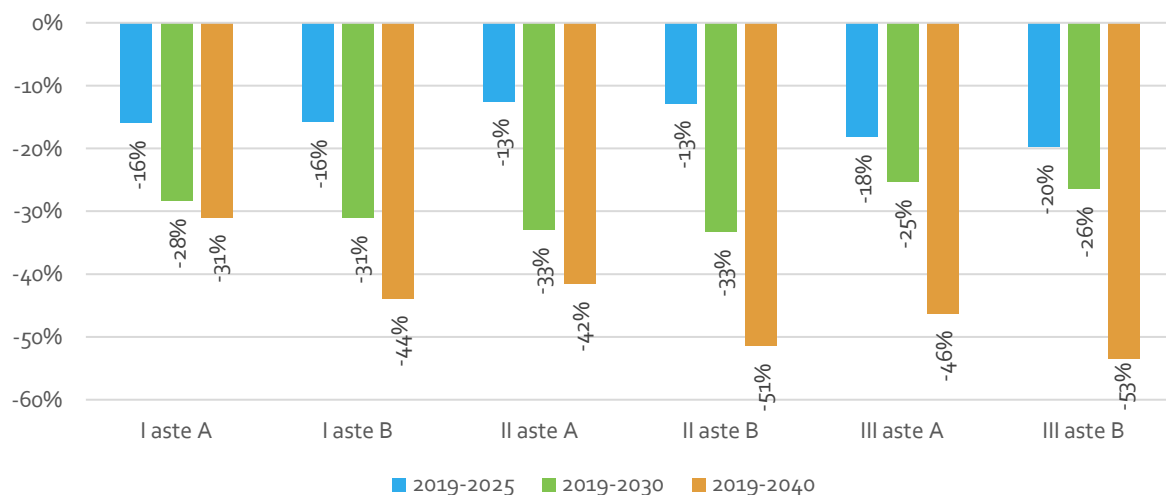
Joonis 13. Lasteaiaees laste arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Põhikoolieas laste arv kahaneb järjepidevalt prognoosiperioodi lõpuni. Kui aastal 2030 on lapsed mõlema prognoosistsenaariumi kohaselt ligikaudu 3600 (ehk võrreldes lähteaastaga 1300 lapse võrra vähem), siis 2040. aastal kas 2900 (A) või 2500 (B) ehk kuni 2400 lapse võrra vähem (Joonis 14).

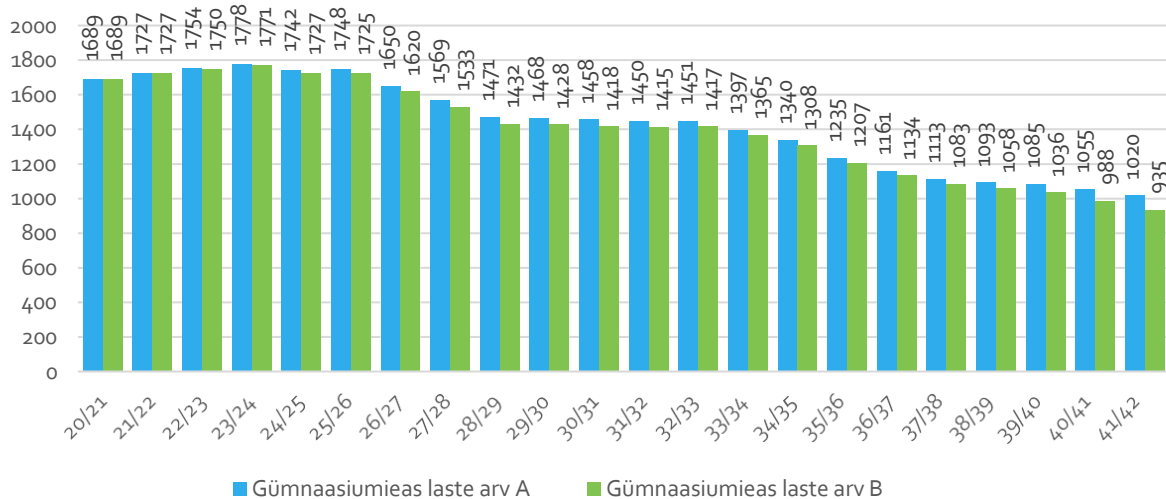
Joonis 14. Põhikoolieas laste arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Mõlema prognoosistsenaariumi järgi toimub suurim kahanemine nii II kui ka III kooliastmes (Joonis 15).

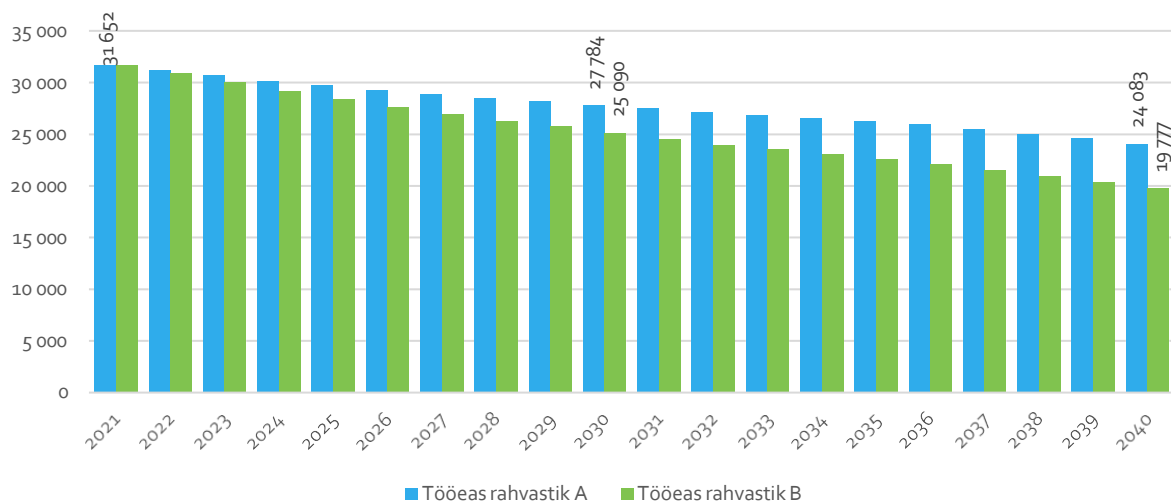
Joonis 15. Põhikoolieas laste arvu prognoos kooliastmete lõikes Narva linnas aastani 2040

Järgneval 15 aastal potentsiaalselt gümnaasiumi või kutsekooli siirduvad lapsed on tänaseks juba sündinud. Vastavas eas laste arv püsib veel järgnevat viis aastat 1700 kandis, misjärel algab kahanemine prognoosisperioodi lõpuni, mil vanusrühmas on u tuhatkond noort ehk u 700 võrra vähem kui lähteaastal (Joonis 16).

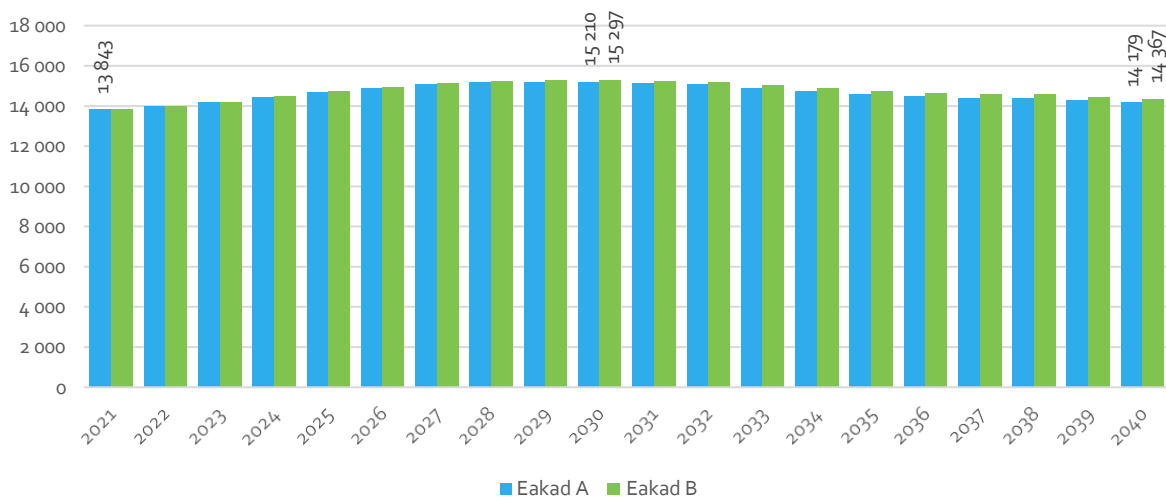
Joonis 16. Gümnaasiumi- või kutsekooli eas noorte arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Linna tulude seisukohast väga olulise mõjuga on muutused tööealise rahvastiku arvus, mis jätkab tulenevalt olemasolevast vanusstruktuurist kahanemist igal juhul. Baas-stsenaariumi järgi on juba 10 aasta pärast linnas enam kui 4000 tööelist vähem, rändestsenaariumi järgi u 7000 tööelist vähem. Prognoosisperioodi lõpuks on muutus vastavalt -7500 ja -12 000 vastavas eas elanikku (Joonis 17).

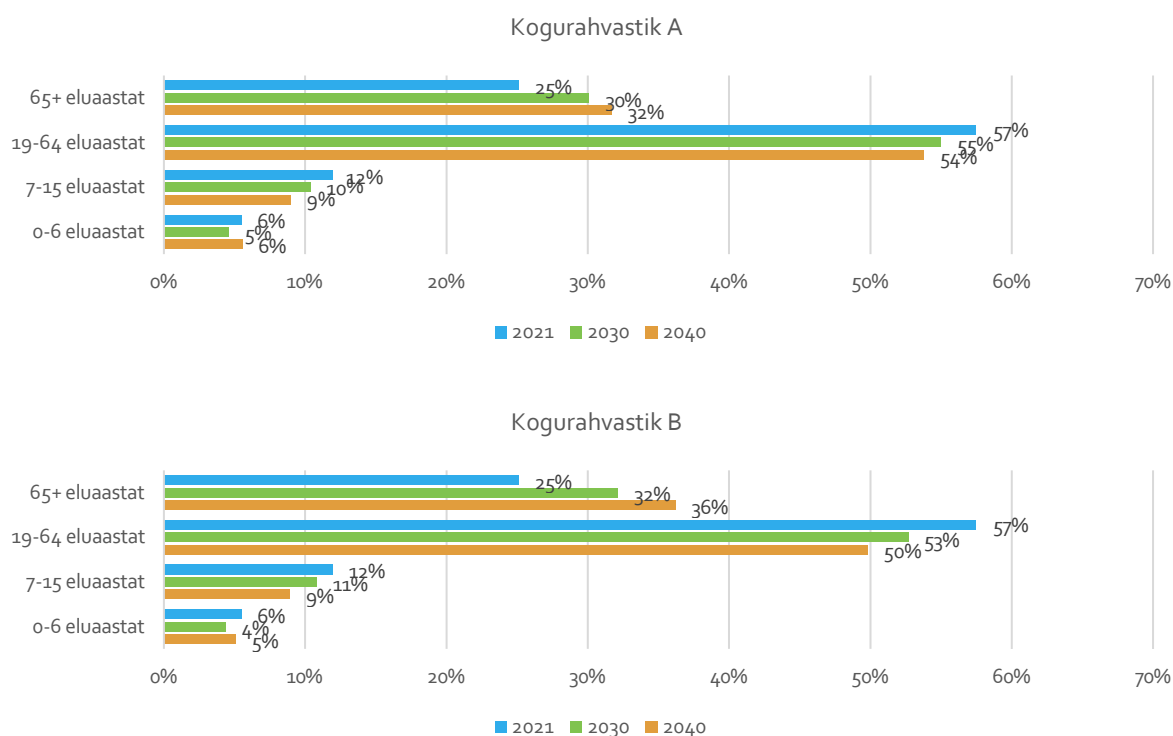
Joonis 17. Tööeas elanike (vanus 19-64) arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Ainsaks suurenevaks vanuserühmaks on tulevikus eakad. Kahaneva maksutulu juures jääb seega erinevate sotsiaalteenuste osutamise vajadus püsima ja isegi kasvab. Vanemate kui 65 eluaastat elanike arv suureneb järgneval kümnendil kuni 1500 võrra. Prognoosiperioodi lõpuks toimub taas langus tasemele u 14 200 eakat. Samas suureneb vanemate kui 80 eluaastat elanike arv (lähteaastal ligi 4000 elanikku) 20 aastaga kuni u 1000 võrra (Joonis 18).

Joonis 18. Eakate (vanus 65+) arvu prognoos Narva linnas aastani 2040

Eakate osakaal rahvastikus suureneb tempokalt, ületades juba järgmiseks kümnendiks 30% piiri kogurahvastikust ning tõuseb prognoosiperioodi lõpuks kuni 36%-ni elanikkonnast. Tööealiste osakaal võib aastal 2040 olla vaid pool elanikkonnast. Samuti väheneb igal juhul lasteaia- ja koolieas laste osakaal rahvastikus (Joonis 19).

Joonis 19. Rahvastiku vanusstruktuuri muutuse prognoos Narva linnas aastani 2040

2 Majanduslik ja sotsiaalne keskkond

2.1 Peamised majandusharud ja ettevõtted

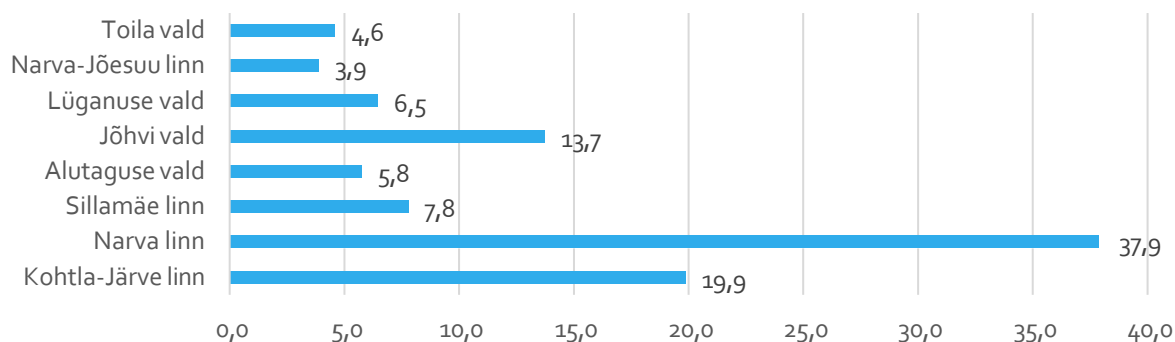
Narva linnale on ajalooliselt iseloomulik töötleva tööstuse suur osakaal. Sama kehtib ka praegu – töötlevas tööstuses on ligi viiendik linnas olevatest töökohtadest (Tabel 4). Üksnes avalik sektor on suurema osakaaluga (21%). Arvuliselt on palju töökohti ka MTÜ-des ja SA-des, kuid mõne üksiku erandiga on nende kvartali käive alla 10 tuhande euro. Seega oluliseks palgamaksjaks neid pidada ei saa.

Tabel 4. Hõivatute ülevaade valdkondade lõikes 2020. a I kvartalis (Maksu- ja Tolliamet)⁴

Sektor	Hõivatuid kokku	%
Töötlev tööstus	2153	18%
Veondus ja laondus	808	7%
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	388	3%
Hulgi- ja jaekaubandus	1632	13%
Ehitus	1130	9%
Haldus- ja abitegevused	416	3%
Kinnisvaraala tegevus	178	1%
Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus	256	2%
Majutus ja toitlustus	326	3%
Muud teenindavad tegevused	263	2%
Ülejäänud valdkonnad kokku	527	4%
Äriettevõtted kokku	8077	66%
MTÜ-d ja SA-d kokku	1621	13%
Avalik sektor	2511	21%
Kõik kokku	12209	

Narva linnas paikneb statistiliselt 37,9% kõikidest Ida-Virumaa ettevõtetest, ületades teisi haldusüksusi vähemalt kahekordselt (Joonis 20). See osakaal on viimastel aastatel püsinud peaaegu muutumatuna, kõikides vähem kui ühe protsendipunkti võrra. Sama võib öelda ka teiste maakonna omavalitsuste kohta.

⁴ Näidatud on Narva linna registreeritud ettevõtete andmed. Lisaks tegutseb linnas teisi ettevõtteid, mis on registreeritud mujale (näiteks Eesti Energia AS on registreeritud Tallinnasse).

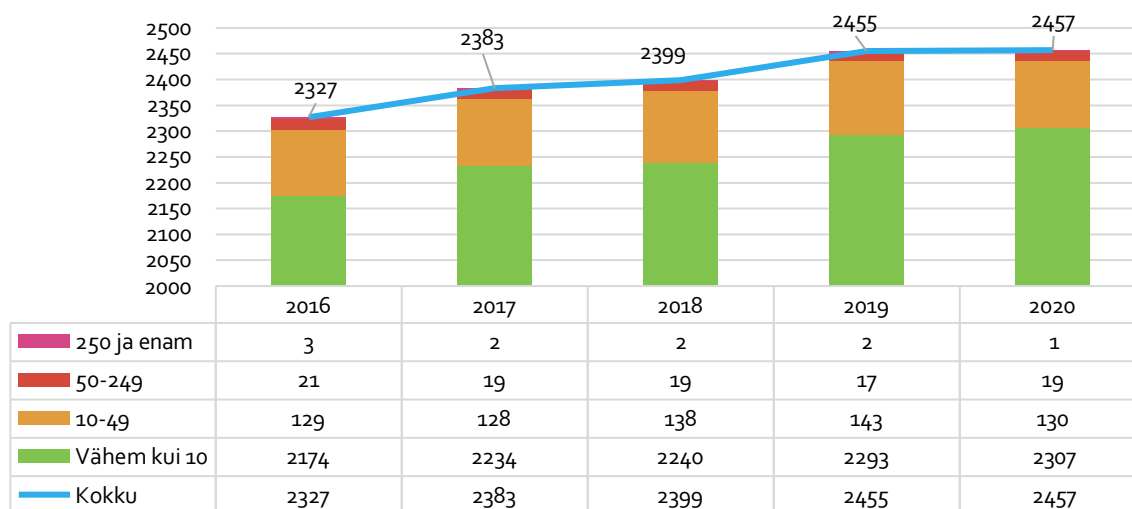

Joonis 20. Ettevõtete osakaal Ida-Virumaa haldusüksustes 2020 (%) (Statistikaamet)

Narva linna suurimad ettevõtted töötajate arvu alusel (enam kui 100 töötajat) on (Maksu- ja Tolliameti 2021. a I kvartali andmed):

- Fortaco Estonia OÜ (töötlev tööstus)
- Hanza Mechanics Narva AS (töötlev tööstus)
- Narva-Bark AS (töötlev tööstus)
- Eesti Energomontaaž AS (ehitus)

Linnas tegutsevate ettevõtete arv on aasta-aastalt kasvanud (Joonis 21). Lõviosa ettevõtetest on väikesed, alla 10 töötajaga. Suurettevõtteid on Narva linna registreeritud üks.

Joonis 21. Ettevõtete arv Narva linnas töötajate arvu lõikes (Statistikaamet)

Ettevõtete sünni- ja surmamäärad on Narva linnas viimastel aastatel stabiilsed olnud. 2018. aastal⁵ oli ettevõtete sünnimäär 12,3 ja surmamäär samuti 12,3. See tähendab, et tegevust

⁵ Kõige uuemad Statistikaameti andmed

alustas sama palju ettevõtteid, kui lõpetas. Võrdluseks, Eestis olid määrad vastavalt 12,4 ja 11 ning Ida-Virumaal 11,6 ja 11,4.

100 tööealise elaniku kohta oli 2020. a alguses Narva linnas 7,38 ettevõtet⁶. Võrdluseks, Eestis keskmine näitaja samal ajal oli 16,35 ja maakonna oma 7,86. Sellest võib järeldada, et ettevõtlusaktiivsus on Eesti keskmisest madalam, mis tuleneb ajalooliselt suurte tööstusettevõtete olemasolust kogu maakonnas. Samas on viie aastaga ettevõtlusaktiivsus Narvas kasvanud – 2016. aastal oli 100 tööealise elaniku kohta vaid 6,20 ettevõtet.

Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi kohaselt majandusarengut mõjutavad oluliselt geopoliitilised tegurid. Eesti Panga prognoosi kohaselt Venemaale seatud sanktsioonid toovad kaasa teatud mõju väliskaubandusele nii otseselt kui läbi kaubanduspartnerite kaubavahetuse ka kaudselt. Sanktsioonid süvendavad pakkumispoolseid piiranguid, eriti mõnede oluliste kaubagruppide puhul, nagu puidutoore, metallid, väetised ning mineraalsed kütused. Eesti ettevõtted otsivad uusi eksporditurge ning tarnijaid, kuid tõenäoliselt on see aeganõudev, sest sama probleemi ees on ka teiste riikide ettevõtted. Vastavalt prognoosidele tootmist takistavad probleemid süvenevad.

2.2 Tööalane ränne

Töökohtade paiknemisest ja tööalasest rändest annab ülevaate töötamise registri (kirjas töötaja töökoht aadressi täpsusega) ja rahvastikuregistri andmete (kirjas elaniku elukoht aadressi täpsusega) ühendamine.

Suurim osa Narva linna elanikest töötab oma elukohajärgses omavalitsuses (Tabel 5). Küllalt suur osa elanikest käib tööil ka Tallinnas ja Narva-Jõesuus – vastavalt 1880 ja 1810. Kokku käib mujal tööil üle 6100 Narva linna elaniku.

Tabel 5. Narva linna registreeritud elanike töökohtade paiknemine seisuga 1.01.2020 (Statistikaamet)⁷

Töökohta omavalitsus	Töökohta maakond	Töötajate arv
Narva linn	Ida-Viru maakond	15494
Tallinn	Harju maakond	1880
Narva-Jõesuu linn	Ida-Viru maakond	1810
Jõhvi vald	Ida-Viru maakond	489
Kohtla-Järve linn	Ida-Viru maakond	413
Sillamäe linn	Ida-Viru maakond	397
Tartu linn	Tartu maakond	207
Rae vald	Harju maakond	171
Saue vald	Harju maakond	109
Maardu linn	Harju maakond	107
Viimsi vald	Harju maakond	75
Pärnu linn	Pärnu maakond	54

⁶ Statistikaameti statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete arv korrutatud 100-ga ja jagatud 15–64-aastaste elanike arvuga.

⁷ Tabelis kajastuvad minimaalselt 20 töötajaga liikumised.

Jõelähtme vald	Harju maakond	41
Rakvere vald	Lääne-Viru maakond	41
Harku vald	Harju maakond	36
Lüganuse vald	Ida-Viru maakond	33
Viljandi vald	Viljandi maakond	25
Haapsalu linn	Lääne maakond	23
Keila linn	Harju maakond	22
Rakvere linn	Lääne-Viru maakond	21
Mustvee vald	Jõgeva maakond	20
Saku vald	Harju maakond	20
Tapa vald	Lääne-Viru maakond	20
Muud omavalitsused kokku		126

Muudest omavalitsustest käib Narva linnas tööl kokku veidi rohkem kui 1700 inimest (Tabel 6). Enim käivad Narva linnas tööl Narva-Jõesuu elanikud.

Tabel 6. Muudest omavalitsustest pärit Narva linnas töötavate inimeste arv seisuga 1.01.2020 (Statistikaamet)⁸

Elukoha omavalitsus	Elukoha maakond	Töötajate arv
Narva-Jõesuu linn	Ida-Viru maakond	713
Tallinn	Harju maakond	352
Sillamäe linn	Ida-Viru maakond	295
Kohtla-Järve linn	Ida-Viru maakond	142
Jõhvi vald	Ida-Viru maakond	65
Tartu linn	Tartu maakond	33
Toila vald	Ida-Viru maakond	29
Alutaguse vald	Ida-Viru maakond	23
Lüganuse vald	Ida-Viru maakond	15
Viru-Nigula vald	Lääne-Viru maakond	13
Pärnu linn	Pärnu maakond	12
Maardu linn	Harju maakond	11
Rae vald	Harju maakond	11

2.3 Turism

Narva linn on ajaloo- ja kultuuripärandi poolest rikas. Rahvusvaheliselt on tuntud Narva ja Ivangorodi kaitseehitised, sh linnused, bastionid jm Narva jõe vastaskallastel. Narva Hermannii linnuses tegutseb Narva Muuseum, mis on aasta-aastalt tegelenud ekspositsiooni uuendamise ja hoonete säilitamisega. Linnuses leiavad aset mitmed suurüritused, nagu näiteks traditsiooniks kujunenud Narva Põhjasõja-aegsete lahingute rekonstruktsioonid, muusikafestival Station Narva jne.

Olulise tähtsusega objekte on Narvas rohkelt (nimekiri ei ole ammendav):

- Victoria bastioni kasematid – restaureeritud käikudes paikneb ekspositsioon, mis tutvustab Narva kaitsesüsteemi ajalugu.

⁸ Tabelis kajastuvad minimaalselt 10 töötajaga liikumised. Täpsemaid andmeid Statistikaamet ei väljasta.

- Kreenholmi manufaktuur, mis rajati 1857. aastast alates väldanud pool sajandit kestnud ehitustööde käigus. Praeguseks on tekstiilitööstus oma tegevuse seal lõpetanud ja 300 tuhande m² suurune kompleks seisab tühjalt, kuid Euroopa Liidu toetuse abil on kavas Kreenholmi saarele rajada tekstiilimaailm, lisaks kinnitas Riigikogu riiklikult tähtsate kultuuriobjektide nimekirjas Narva Kreenholmi kultuurikvartali „Manufaktuur“ rajamise, mille maksumus küündib 30 miljoni euroni. Rahastusest pool tuleb Kultuurkapitalilt, pool eraomanikult.
- Narva raekoda, mis on Narva ajaloolise linnasüdame keskus. Raekoja rekonstrueerimine on parajasti käimas.
- Gloria bastionil paiknev kunagi magasiaidaks rajatud hoone, kus praegu asub Narva Muuseumi kunstigalerii.
- Pimeaed – avalik park, mis sai oma nime Pimevärava järgi. Tegemist on Eesti esimese linnapargiga.
- Jõeäärne promenaad – linna ajaloolises südames asuv kaldapealne ligi 1 km pikkune ala bastionide ja jõe vahel.
- Aleksandri kirik – üks suurimaid kirikuid Eestis, kus on kontsertide korraldamiseks suurepärase akustika. Kiriku torn on rekonstrueeritud, peahoone vajab põhjalikku remonti. Peale Aleksandri koguduse pankrotti omandas kirikuhoone pankrotivara hulgast Eesti Vabariik eesmärgiga unikaalne hoone säilitada, korda teha ning kultuuriürituste korraldamiseks kasutusele võtta.
- Narva Issanda Ülestõusmise peakirik – tegutsev õigeusu kirik, mis jäi 1944. a pommitamisest puutumatuks.
- Vana haiglahoone, mis algselt ehitati Kreenholmi Manufaktuuri tarbeks. Tänapäeval asub seal Narva Haigla.

Lisaks ajaloolistele hoonetele ja kompleksidele paikneb linnas mitmeid mälestisi ja monumente. Ajaloomälestisi on Narvas tervelt 360, millest 50 on ehitismälestised, 6 ajaloomälestised, 301 kunstimälestised ja 3 arheoloogiamälestised.

Narva linnas on puhkaestis.ee andmetel 10 majutusasutust, neist kolm on hotellid, ülejäänud hostelid või külaliskorterid. Restorane ja kohvikuid on Narvas ligi 30, neist vaid üks on kvaliteedimärgisega. Seega võib eeldada, et linna turismiinfrastruktuur ei ole piisav suure hulga külastajate kvaliteetseks teenindamiseks.

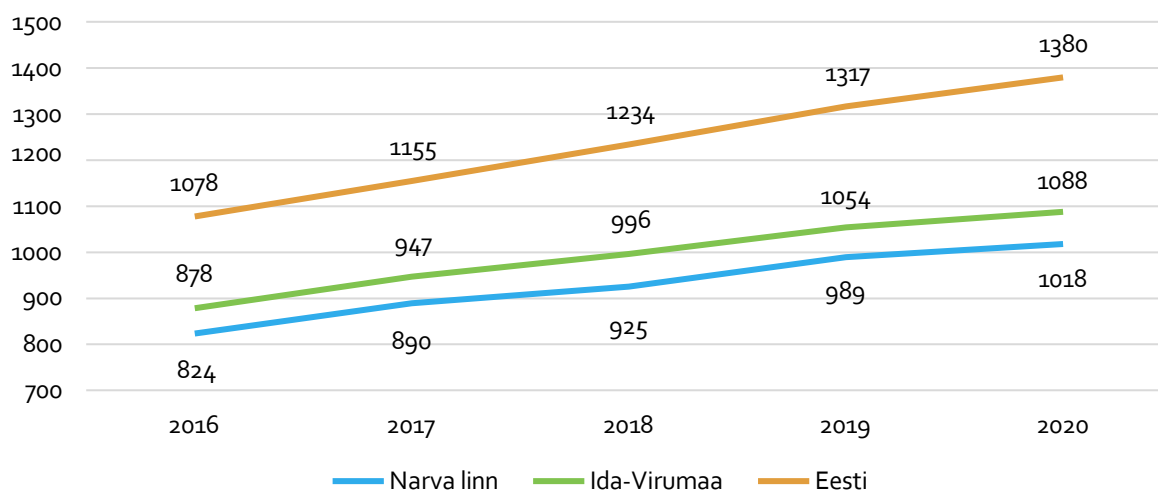
Narva jõe potentsiaal on täielikult rakendamata – sadamad (Jõe ja Kulgu) ei ole lõplikult välja arendatud.

Samas on linna külastajate arv on aasta-aastalt kasvanud, millele andsid sarnaselt kogu maailmale tagasilöögi koroonaviirusega seotud piirangud.

Narva kandideeris Euroopa kultuuripealinnaks 2024, kuid kaotas Tartu linnale. Järgmine võimalus kultuuripealinnaks saada on 2037.

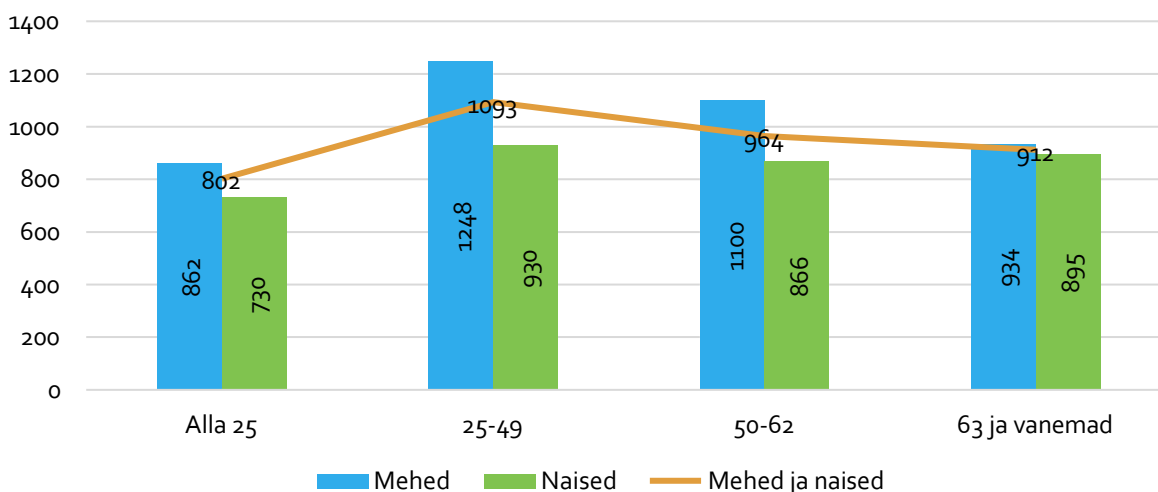
2.4 Elanike sissetulek ja toimetulek

Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu on perioodil 2016–2020 kasvanud 194 euro ehk ligi 24% võrra (Joonis 22). 2020. aastal oli brutotulu Narva linnas sarnane maakonna keskmisega, jäädes aga Eesti näitajale 362 euro võrra alla. Ka tulu kasvutempo näitab pigem lõhe süvenemist – vaadeldaval perioodil suurenes Eesti keskmine brutotulu kiiremini (28% võrra).

Joonis 22. Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu perioodil 2016–2018 (Statistikaamet)

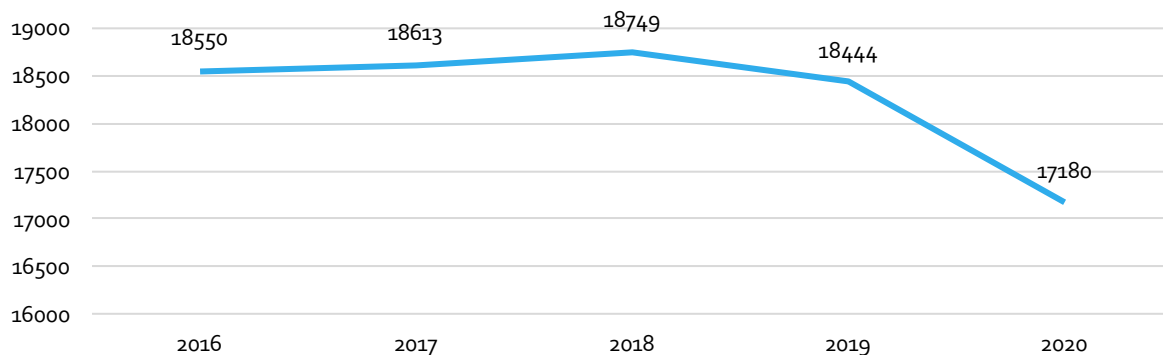
Kõikides vanusegruppides teenivad Narva linnas mehed naistest rohkem (Joonis 23). Kõige kõrgem tulu on vanusegrupis 25–49 (keskmiselt 1093 eurot; võrdluseks, Eesti keskmine oli samal ajal samas vanusegrupis 1544 eurot ehk 451 eurot kõrgem), kõige madalam noorimas (802), mis on ka mõisteta.

Joonis 23. Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu Narva linnas soo ja vanuserühmade lõikes 2020. a (Statistikaamet)

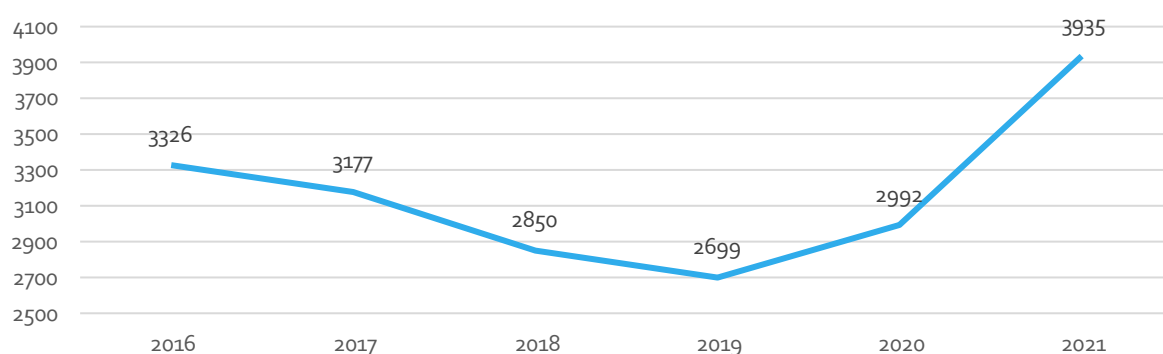
Sarnaselt Ida-Viru maakonna trendile on ka Narva linnas brutotulu saajate arv viimase viie aasta vältel kahanenud (Joonis 24). Maakonnas on brutotulu saajate arv kahanenud ligi 8%, Narva linnas 7,4% võrra, Eestis aga jäänud samaks.

Brutotulu teenis 2020. aastal ligi 31% kogu linna elanikkonnast (rahvastikuregistri andmed 1.01.2020 seisuga). Arvestades elanikkonna kahanemist, väheneb aja jooksul nende osakaal veelgi, s.o järjest väiksem hulk inimesi peab üleval pidama üha suurenevat grupp. Ida-Virumaal teenis 2020. a brutotulu 33,4% ja Eestis veidi üle 39% elanikkonnast.

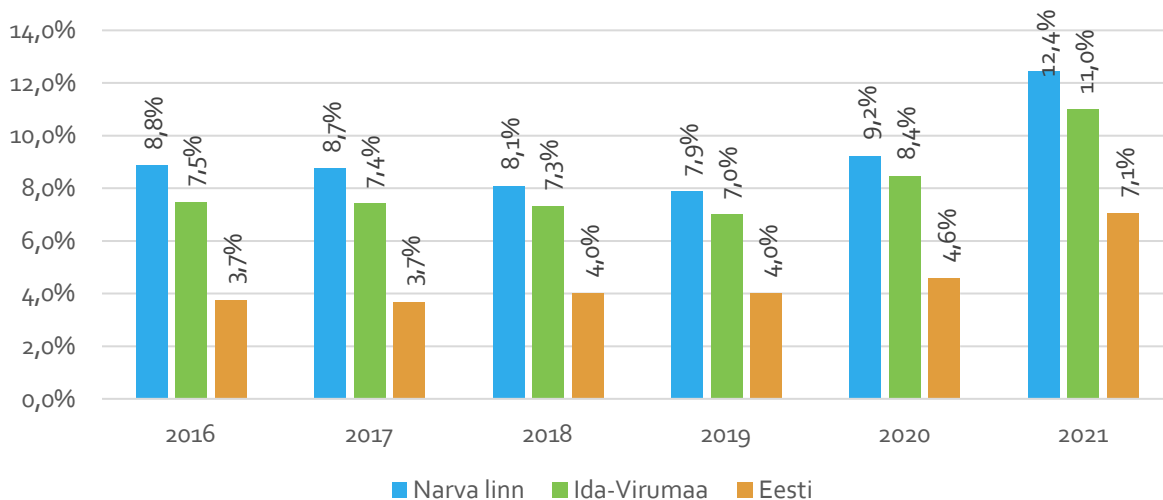
Joonis 24. Brutotulu saajate arv Narva linnas perioodil 2016–2020 (Statistikaamet)

Registreeritud töötute arv peegeldab selgelt koroonakriisi mõju – viimase aastaga on töötute arv hüppeliselt tõusnud (Joonis 25). Nii Ida-Viru maakonnas kui ka Eesti riigis tervikuna on trendid samad.

Joonis 25. Registreeritud töötute arv Narva linnas perioodil 2016–2021 1. jaanuari seisuga (Töötukassa)

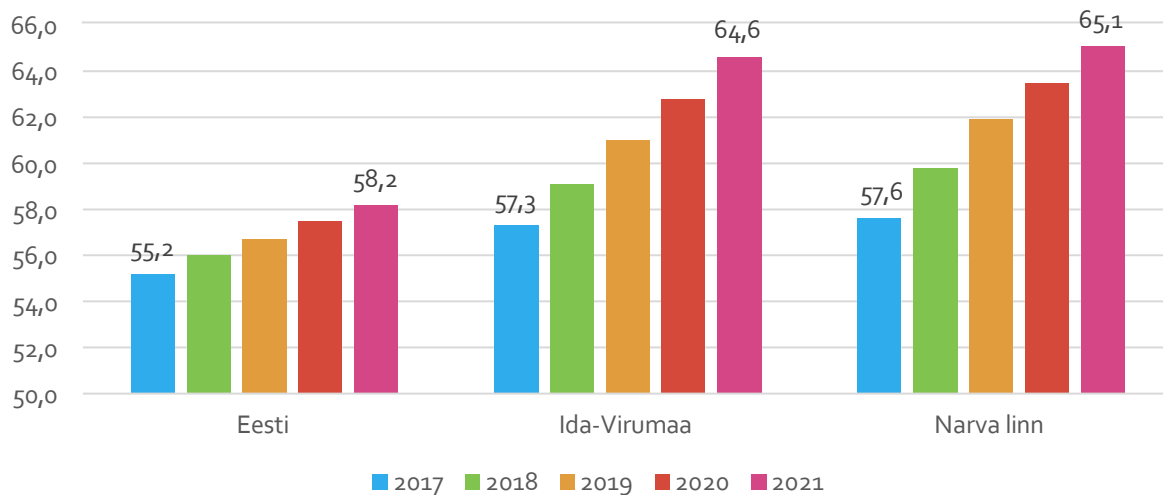
Registreeritud töötute osakaal linna tööealisest elanikkonnast⁹ on Narva linnas ja Ida-Virumaal olnud läbivalt kõrgem riigi vastavast näitajast (vahemikus 3,9–5,4 protsendipunkti kõrgem).

Joonis 26. Registreeritud töötute osakaal tööealisest elanikkonnast (Töötukassa, Rahvastikuregister)

⁹ Tööealise elanikkonna all on siin käsitletud eagruppi 19–64. Allikate lõikes võib see erineda, näiteks Statistikaamet loeb tööealiseks elanikkonnaks vanusegrupiks 15–64. Joonis on esitatud, ilmestamaks võrdlust linna, maakonna ja riigi vahel.

Ülalpeetavate määr¹⁰ on nii Narva linnas, Ida-Viru maakonnas kui ka Eestis tervikuna viimase viie aasta jooksul kasvanud (Joonis 27). Narva linnas on see aga Eesti keskmisest näitajast märgatavalt kõrgem. Peaasjalikult tuleb see üle 65-aastaste vanusegrupi suurest osakaalust. Arvestades linna demograafilist profiili, suureneb ülalpeetavate määr järgmistel aastatel veelgi. See tähendab, et surve alles jäävale tööealisele elanikkonnale suureneb veelgi.

Joonis 27. Ülalpeetavate määr (%) perioodil 2017–2021 (Statistikaamet)

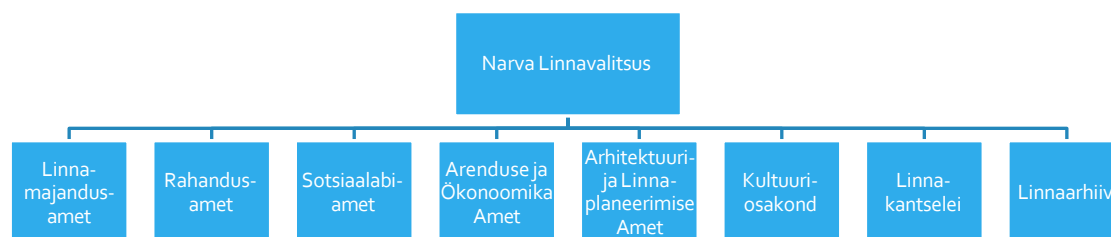
¹⁰ Mitte tööealiste (0–14 ja üle 65-aastased) elanike arv 100 tööealise (15–64-aastased) elaniku kohta. Mõningane erinevus peatükis 2.1.1 toodud infost tuleneb erinevatest andmebaasidest – siin on kasutatud Statistikaameti andmeid, peatükis 2.1.1 on näitajad ise arvutatud rahvastikuregistri andmete põhjal.

3 Linna juhtimine ja eelarve

3.1 Juhtimisorganisatsioon

Narva linna omavalitsusorganid on linnavolikogu ja linnavalitsus. Omavalitsuse esinduskogu on 31-liikmeline ja selles on moodustatud 11 alalist komisjoni.

Narva Linnavalitsus koosneb linnapeast, abilinnapeast ja kolmest linnavalitsuse liikmest. Töö on jaotatud erinevate struktuuriüksuste vahel (Joonis 28).

Joonis 28. Narva Linnavalitsuste struktuur

Narva linna struktuurides, sh volikogu kantselei on kokku 219,65 teenistuskoha. Hallatavaid asutusi on 39, neist 38 on Kultuuriosakonna poolt hallatavad, sh 17 lasteaeda, 2 põhikooli, 6 üldhariduskooli ja täiskasvanute kool.

Linna valitseva mõju all olevad üksused on veel (kokku 8) Transservis-N AS (korraldab piiriülest transiiti), Narva Vesti AS (joogiveega varustamine ja heitveekäitlus), Narva Jäätmeäitluskeskus OÜ (jäätmemajandus), Narva Linnaelamu SA (kinnisvara haldus), Narva Haigla SA, Narva Sadam SA, Narva linna Arendus SA (kinnisvaraarendus) ja Narva Linnalet SA (likvideerimisel).

Lisaks on linna olulise mõju all (kokku 3) Kuste OÜ (maastike hooldus ja korrashoid), Narva Muuseum SA ja Vaivara Kalmistud SA.

3.2 Eelarvepositsioon

Narva linna põhitegevuse tulude maht on u 70 miljonit eurot. Ligikaudu poole tuludest moodustavad saadavad toetused, 43% maksutulud ning 7% tulud kaupade ja teenuste müügist. Eestis keskmiselt on maksutulude osakaal eelarves 61%, toetuste osakaal 28% ja kaupade ja teenuste müügist saadavate tulude osakaal 10%. Seega on linna omatulud võrreldes riigi keskmisega madalamad ja toetuste osakaal eelarves selle võrra suurem.

Põhitegevuse kuludest moodustavad töötajakulud 66%, majandamiskulud 24% ja antavad toetused 10%. Eestis keskmiselt on töötajakulude osakaal eelarves 53%, majandamiskuludel

33% ja toetustel 12%. Narva linnas on seega keskmine töajõukulude osakaal kõrgem ning majandamiskulude ja antud toetuste osakaal võrreldes Eesti keskmisega madalam.

Linna eelarvepositsioon on möödunud kuuel aastal järjepidevalt paranenud. Põhitegevuse tulem on suurenenud 4,5 miljonilt 10 miljoni euroni ehk 14%-ni põhitegevuse tuludest. Eesti keskmine on 13%. Seoses eelarvemahu kasvu ja elanikkonna kahanemisega on tulud elaniku kohta kuue aastaga suurenenud u 500 euro võrra.

Linna vōlakohustused olid 2021. a lõpu seisuga 29,7 miljonit eurot. Perioodi 2015–2021 jooksul pole vōlakoormus absoluutsummas oluliselt muutunud. Samas seoses eelarvemahu kasvu ja likviidsete varade suurenemisega on netovōlakoormuse mää 2021. a lõpuks kahanenud 13%-ni. Vōlakohustused elaniku kohta on perioodil suurenenud 82 euro võrra 551 euroni.

Perioodil 2015-2021 on linn investeerinud põhivarasse ligi 60 miljonit eurot, kokku enam kui 1000 eurot elaniku kohta (2021. a. seisuga). Investeeringute kogumahust 28% on olnud vōimalik teha sihtfinantseeringute toel (Tabel 7).

Tabel 7. Narva linna eelarvenäitajad (Rahandusministeerium, konsultandi arvutus)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ¹¹
Põhitegevuse tulud	52 166 000	54 130 000	58 186 000	65 968 000	70 618 000	71 083 000	72 799 000
Põhitegevuse kulud	47 569 000	48 098 000	50 530 000	56 917 000	60 633 000	61 174 000	62 902 000
Põhitegevuse tulem	4 597 000	6 032 000	7 656 000	9 052 000	9 985 000	9 910 000	9 898 000
Tulemi osakaal tuludest	9%	11%	13%	14%	14%	14%	14%
Põhitegevuse tulud elaniku kohta	853	896	978	1 126	1 221	1 271	1 349
Põhitegevuse tulem elaniku kohta	75	100	129	154	173	177	183
Vōlakohustused aasta lõpu seisuga	28 684 000	23 490 000	23 177 000	28 216 000	25 432 000	28 446 000	29 717 000
Likviidsed varad aasta lõpu seisuga	3 668 000	5 050 000	5 815 000	9 916 000	12 835 000	14 202 000	19 979 000
Netovōlakoormus (eurodes)	25 016 000	18 440 000	17 362 000	18 300 000	12 597 000	14 244 000	9 738 000
Netovōlakoormuse %	47,95%	34,07%	29,87%	27,74%	17,84%	20,04%	13,38%
Vōlakohustused elaniku kohta	469	389	390	481	440	509	551
Põhivara soetus	7 725 000	3 135 000	6 358 000	11 658 000	7 124 000	12 105 000	12 019 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	4 501 000	87 000	897 000	4 644 000	1 637 000	2 399 000	6 968 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	856 000	108 000	88 000	632 000	152 000	346 000	292 000
Põhivara soetus elaniku kohta	140	54	108	210	126	223	223

Maksimaalne netovōlakoormus on 2020. a lõpu seisuga arvestusega enam kui 55 miljonit eurot. Seega on teoreetiline vaba laenuvōime veel u 25 miljonit eurot. Olemasoleva põhitegevuse

¹¹ Näitajad elaniku kohta on arvatatud 01.01.2022. a seisuga Narva elanike arvu suhtes.

tulemi juures on laenamine võimalik. Suures mahus on olemas ka likviidseid varasid, mille kasutuselevõtmine põhivara investeringuteks on kavandatud 2021. aasta eelarvega.

Maksumaksjad moodustavad u 42% elanikkonnast. Väliskeskkonnast tuleneb jätkuv surve linna kulude kasvuks palgakasvu ja hindade kallinemise näol. Teisalt piiravad tööealise elanikkonna kahanemine ja väljaränne tulumaksu laekumise kasvu.

Tuleviku vaates on linna jooksva majandamise ja investeerimisevõimekuse olemasoluks soovitatav vähemalt säilitada linna praegust eelarvepositsiooni. Investeerimis- ja finantseerimistegevuse maksimaalseks võimendamiseks on vajalik vähemalt 16% põhitegevuse tulemi saavutamine.

Linna 2021. a eelarve jaotus näitab, et konkurentsitult suurim osa linna põhitegevuse kuludest on seotud haridus- ja kultuurivaldkonnaga (66%). Linnamajanduse ja sotsiaalse korraldusele kulub vastavalt 14% ja 13% vahenditest (Tabel 8).

Tabel 8. Põhitegevuse kulude jaotus linna 2021. a eelarve täitmises

Struktuuriüksus	Kulud	Osakaal
Kultuuriosakond	41 201 007	66%
Linnamajandusamet	8 666 552	14%
Sotsiaalse amet	8 473 849	13%
Arenduse ja Õkonomie amet	1 530 736	2%
Linnakantselei	1 485 972	2%
Arhitektuuri- ja linnaplaneerimise amet	597 127	1%
Rahandusamet	492 915	1%
Linnavolikogu Kantselei	453 509	1%
Kokku	62 901 667	100%

3.3 Kinnisvara

Narva linnale kuulub 84 hoonet, kus osutatakse või on varemalt osutatud omavalitsuse teenuseid. Narva linnal on teenuste osutamiseks kasutatavat (või varasemalt kasutatud) kinnisvara kokku netopinnaga ligi 215 000 m². Kinnisvara haldamise korraldamine on jaotatud Kultuuriosakonna (131 000 m²) ja Linnamajandusameti (84 000 m²) vahel.

Lähtuvalt kasutuse funktsioonist moodustab ligi veerandi (51 000 m²) koolide kasutuses olev pind (v.a spordihooned). Lasteaedade kasutuses on 34 000 m², spordirajatisi 26 000 m² ja huvikoolid tegutsevad 15 000 m² suurusel pinnal. Ühiselamute pinda on 28 000 m². Mitmed varasemalt peamiselt lasteaedade kasutuses olnud hoonetes tegutsevad erinevad seltsid (14 000 m²), haigla ja perearstide kasutuses on ligi 10 000 m² pinda. Täielikult kasutusest väljas olevat pinda on 6000 m².

Vastavalt linnavalitsuse spetsialistide hinnangule on hea seisukorras 25% hoonete pinnast (54 000 m²), rahuldavas seisukorras 69% (148 000 m²) ning amortiseerunud 6% (12 500 m²).

Lähtuvalt funktsioonist on kõige paremas seisukorras kultuuri, noortekeskuse ja sotsiaalfunktsiooniga hooned, kus hea seisukorraga pinna osakaal on kõrgem kui 80%.

Tervishoiu ja administratiivsete tegevustega sisustatud hoonetes on näitaja vastavalt 66% ja 71%. Muude funktsioonide puhul on see oluliselt madalam. Lasteaedade, koolide ja spordirajatiste pinnast on heas seisukorras ainult paarteist protsenti (Tabel 9).

Tabel 9. Narva linna omandis teenuste osutamiseks kasutatav kinnisvara ja selle hinnanguline seisukord (Narva Linnavalitsus)

Kasutusotstarve	Hea	Rahuldav	Amortiseerunud	Kokku	Osakaal kogupinnast	Heas seisukorras pinna osakaal
Kool	6 939	31 336	12 482	50 757	24%	14%
Lasteaed	3 845	29 985		33 830	16%	11%
Ühiselamu		27 966		27 966	13%	0%
Sport	2 879	23 429		26 308	12%	11%
Huvikool	6 084	9 200		15 283	7%	40%
Seltsitegevus	4 784	9 339		14 123	7%	34%
Tervishoid	6 508	3 282		9 790	5%	66%
Kultuur	8 814			8 814	4%	100%
Administreerimine	4 815	1 924		6 738	3%	71%
Kasutusest väljas		6 064		6 064	3%	0%
Muu	4 910	221	163	5 294	2%	93%
Sotsiaal	3 509	818		4 327	2%	81%
Raamatukogu		3 368		3 368	2%	0%
Noortekeskus	1 166			1 166	1%	100%
Õpilaskodu		884		884	0%	0%
Kokku	54 252	147 816	12 646	214 714	100%	25%

Vastavalt riigikontrolli 2016. aastal koostatud raportile oli Eestis keskmiselt ühel omavalitsusel (suurusega enam kui 20 000 elanikku) elaniku kohta hallatavat hoonepinda u 3,9 ruutmeetrit¹². Narva linnas on vastav näitaja 2021. aasta rahvastiku arvestusega samuti 3,9 m². Teisalt tuleb arvestada, et näitaja on suurema rahvaarvuga linnalises keskkonnas üldjuhul madalam (näiteks Tallinnas 1,8 m² ja Tartus 2,8 m² elaniku kohta) ja väiksemates linnades või maalises keskkonnas, kus teenuste tarbijad on hajutatud ja neid on vähem, vastavalt kõrgem. Samuti oli Eestis keskmiselt enam kui 60% lasteaia- ja koolihoonetest heas või väga heas seisukorras.

Linna kasutuses oleva hoonepinna keskmistatud ehitusaasta on 1969. Enam kui pool hoonete pinnast on valminud 1970. aastatel. Peale sajandivahetust valminud uusehitisi või juurdeehitusega hooneid on kokku ligi 25 000 m² suurusel pinnal (sh juurdeehitustega hoonete vanemad osad).

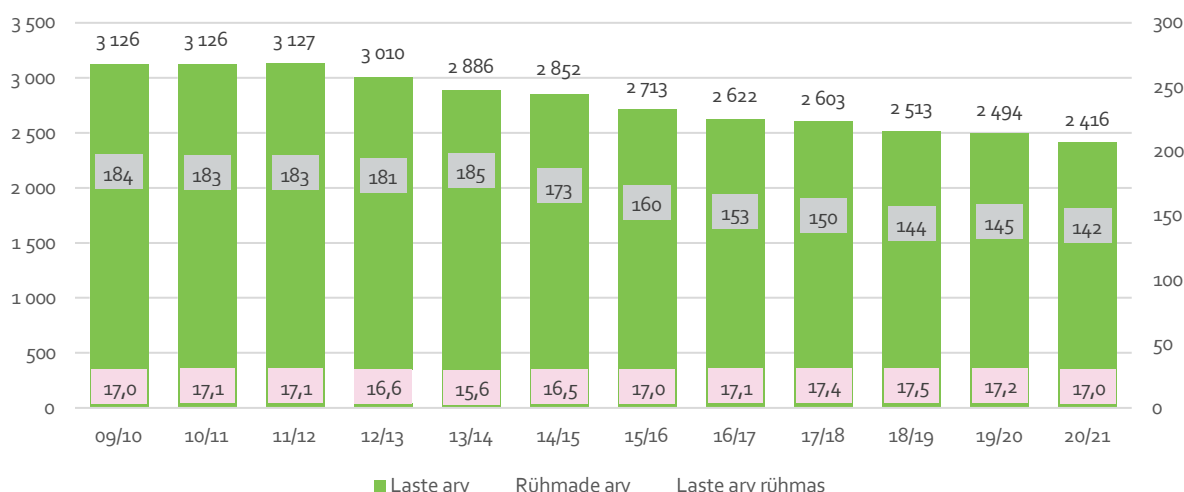
Arvestades hoonete seisukorra hinnangut ja eeldades, et rahuldavas või amortiseerunud seisukorras hoonete rekonstrueerimise maksumuseks kujuneb vähemalt 1000 eurot ruutmeetri kohta, on Narva linna investeerimisvajadus teenuste osutamiseks kasutatavasse kinnisvarasse vähemalt 150 miljonit eurot. Kui möödunud kuuel aastal oli investeringute maht kokku u 50 miljonit eurot (sh sihtotstarbelised eraldised), siis kuluks olemasoleva kinnisvara korrastamiseks arvestuslikult 20 aastat või enam. Teisalt on vajalik üle vaadata hoonete kasutuse vajalikkus ja otstarbekus.

¹² Ülevaade omavalitsuste hoonestatud kinnisvarast ja selle haldamisest, Riigikontroll 2016

4 Valdkondade ülevaade

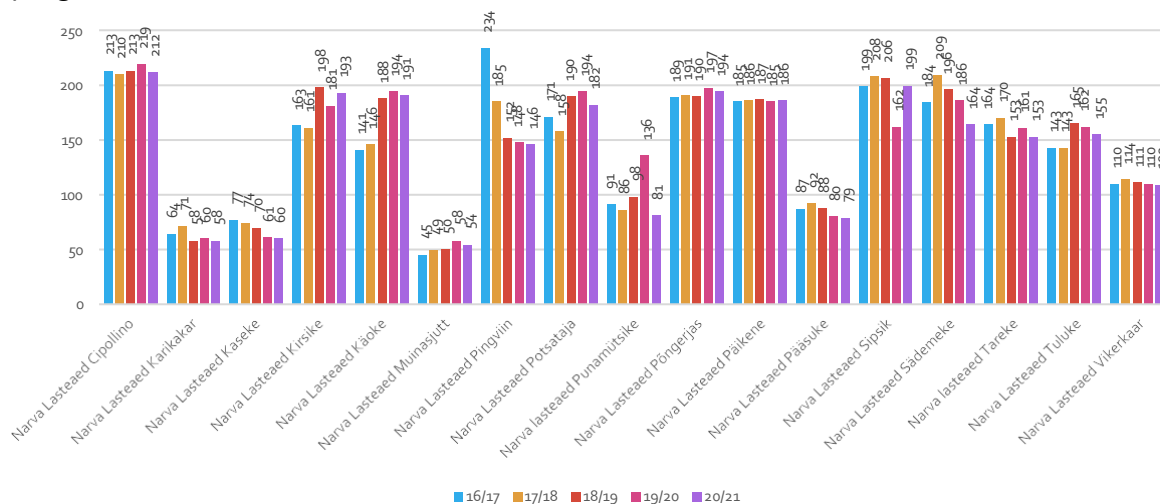
4.1 Haridus

Narva linnas oli 2020/2021 õppeaastal avatud 17 munitsipaallasteaeda kokku 142 rühmaga. Lapsi käis lasteaias enam kui 2400. Rühma keskmine täituvus oli 17,0 last. Laste arv lasteaedades ja rühmade arv on kümnendi jooksul järjepidevalt vähenenud, keskmine rühmatäituvus on jäänud samale tasemele (Joonis 29).

Joonis 29. Lasteaias käivate laste ja rühmade arv perioodil 09/10–20/21 (Haridussilm)

Valdav osa lasteaedades (11 asutust) on 8 või enama rühmaga ja neis käib u 150 last või enam. Suurim asutus on lasteaed Cipollino 214 lapsega ja väikseim lasteaed Muinasjutt 54 lapsega (Joonis 30).

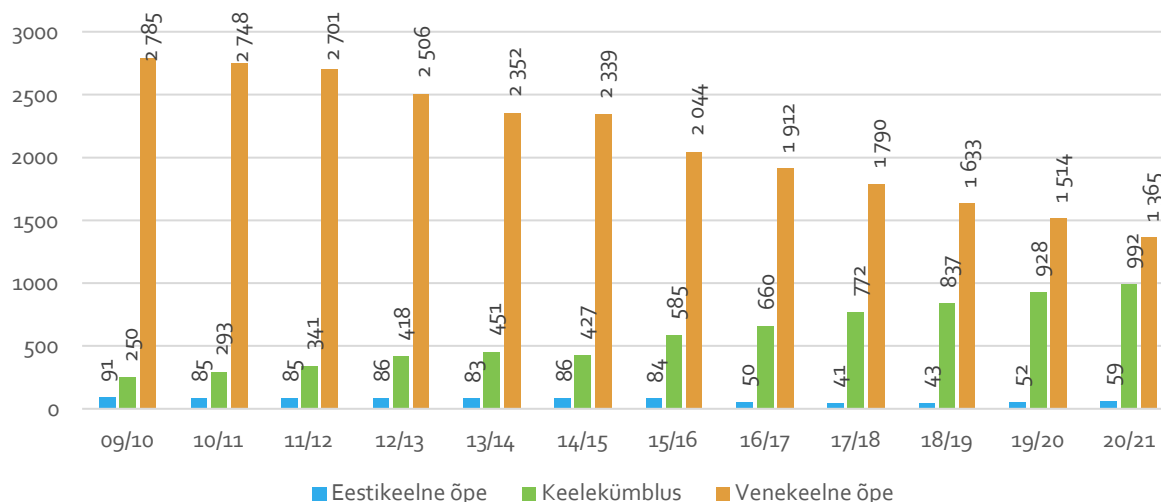
Joonis 30. Laste arv linna lasteaedades õppeaastatel 16/17–20/21 (Haridussilm)

Möödunud õppeaastal linna lasteaedades käinud 2416-st lapsest 95% (2297 last) on Narva linna elanikud. Kui mujalt omavalitsustest pärit lapsi oli viis aastat tagasi veel ligi 200, siis möödunud aastal 119. Teiste omavalitsuste lasteaedades (peamiselt Narva-Jõesuu linnas) käivate Narva linna elanikest laste arv on püsinud pigem stabiilne ja neid oli möödunud aastal 39 (Tabel 10).

Tabel 10. Õpilasaranne lasteaedades õppeaastatel 16/17–20/21 (EHIS)

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Linna lasteaedades kokku	2622	2603	2513	2494	2416
sh Narva linna lapsed	2426	2407	2350	2350	2297
sh teise KOV-i lapsed	196	196	163	144	119
Narva laste osakaal linna lasteaedade lastest	93%	92%	94%	94%	95%
Narva linna lapsed kokku	2472	2455	2396	2393	2336
Narva lapsed mujal	46	48	46	43	39
Narva linna lastest paikne	98%	98%	98%	98%	98%

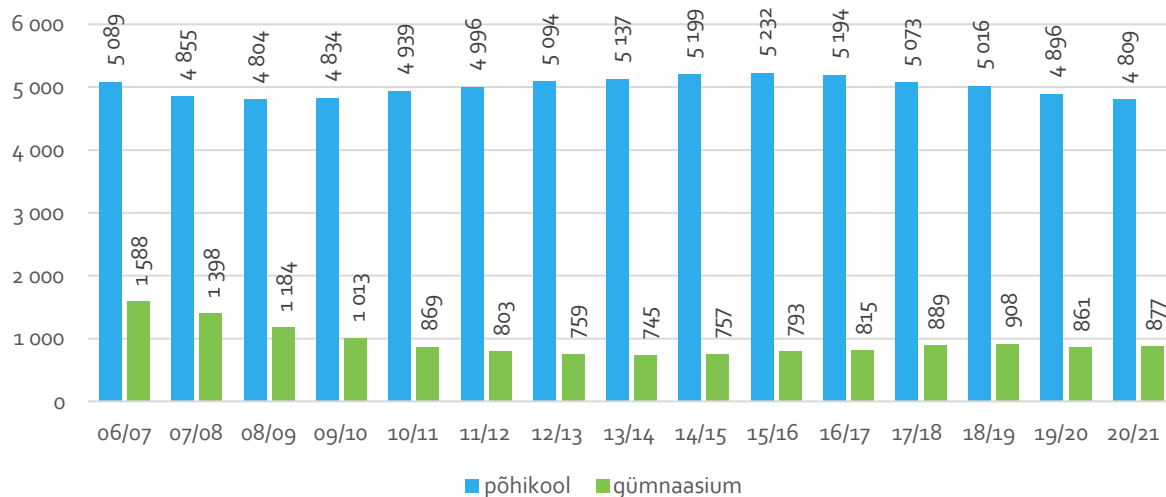
Valdav osa õpest lasteaedades on venekeelne. Samas on viimasel kümnendil oluliselt suurenenud keelekümblusrühmade ja nendes käivate laste arv. Õppeaastal 20/21 oli lasteaedades 89 venekeelset rühma 1365 lapsega (56%), 49 keelekümblusrühma 992 lapsega (41%) ja 4 eestikeelset rühma 59 lapsega (Joonis 31).

Joonis 31. Laste arv lasteaedades vastavalt õppekava keelele õppeaastatel 09/10–20/21 (Haridussilm)

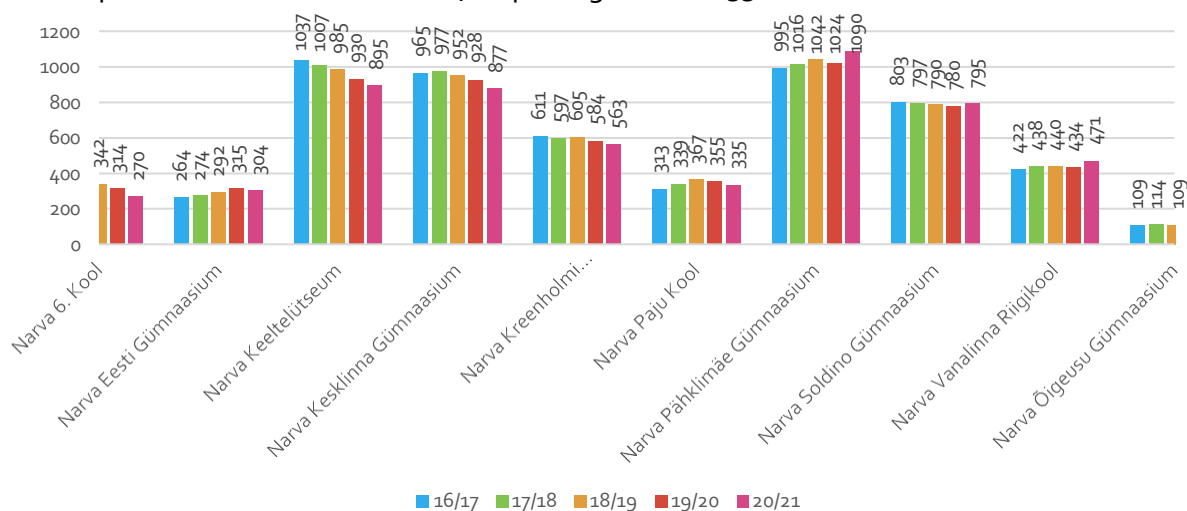
Narva linnas tegutseb 11 üldhariduskooli. Munitsipaalkoole on 8 (sh Täiskasvanute Gümnaasium), kaks riigikooli (Narva Vanalinna Riigikool, Narva Eesti Gümnaasium) ja üks erakool (Narva Õigeusu Gümnaasium). Gümnaasiumiaste on kaheksas statsionaarse õppevormiga koolis, põhikoolidena tegutsevad munitsipaalomandis Paju Kool ja 6. Kool.

Õppeaastal 20/21 õppis põhikooliastmes 4809 õpilast ja gümnaasiumiastmes 877 õpilast. Kui põhikooliõpilaste arv on mõningase kõikumisega juba pikemat aega püsinud 5000 õpilase kandis, siis gümnaasiumiõpilaste arv on 15 aasta jooksul kahanenud u 700 võrra (Joonis 32).

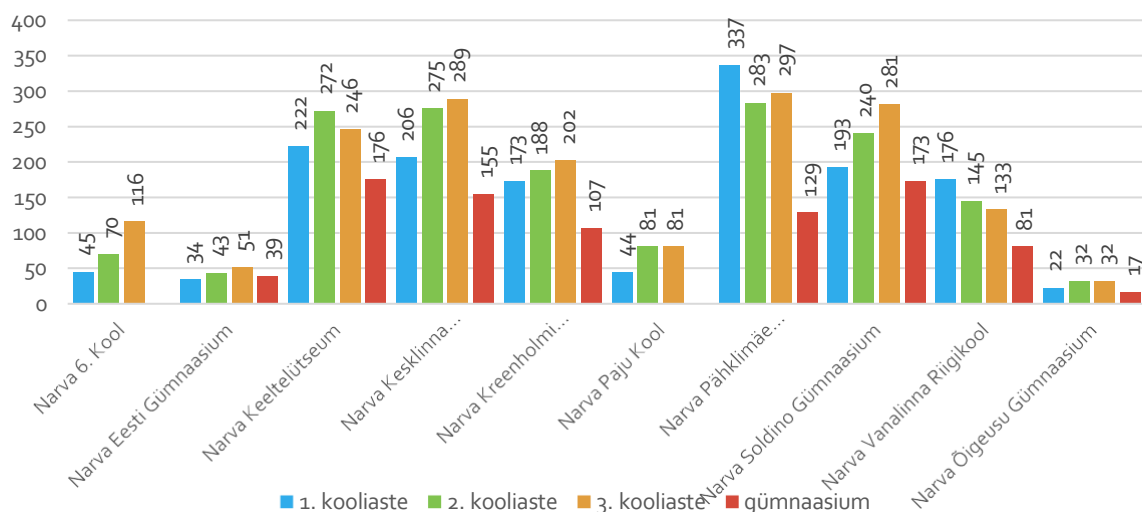
Joonis 32. Põhikooli ja gümnaasiumiastme õpilaste arv statsionaarses õppes perioodil 06/07–20/21 (Haridussilm)

Linnas asuvad koolid on pigem suure õpilaste arvuga. Viies koolis on õpilasi enam kui 500. Suurim kool on Narva Pähklime Gümnaasium enam kui tuhande õpilasega. Väikseim munitsipaalkool on Narva 6. Kool 270 õpilasega (Joonis 33).

Joonis 33. Õpilaste arv Narva linna koolides õppeaastatel 16/17–20/21 (Haridussilm)

Kui üldjuhul on koolides enim õpilasi I või II kooliastmes, siis erandiks on Pähklimäe Gümnaasium ja Vanalinna Riigikooli, kus arvukaim on I kooliaste (Joonis 34).

Joonis 34. Õpilaste arv Narva linna koolide kooliastmetes õppeaastal 20/21 (Haridussilm)

Linnas asuvate koolide põhikooliastme õpilastest 94% on Narva linna elanikud, teistest omavalitsustest pärit õppureid on u 300. Teiste omavalitsuste põhikoolides õpib u 140 linna elanikust õpilast, neist Narva-Jõesuu Koolis 53 õpilast. Õpilasrände mustris viimasel viiel aastal olulisi muutusi toimunud ei ole (Tabel 11).

Tabel 11. Õpilasränne põhikoolis õppeaastatel 16/17–20/21 (EHIS)

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Linna põhikoolides kokku	5193	5072	5015	4896	4809
sh Narva linna lapsed	4860	4726	4677	4581	4510
sh teise KOV-i lapsed	333	346	338	315	299
linna laste osakaal linna põhikoolide lastest	94%	93%	93%	94%	94%
Narva linna lapsed kokku	5008	4890	4825	4728	4649
Narva lapsed mujal	148	164	148	147	139
linna lastest paikne	97%	97%	97%	97%	97%

Koolide gümnaasiumiastme õpilastest on Narva linna elanikke 91%, mujalt tulijaid on u 80. Linna õpilased eelistavad selgelt linna koole, väljaspool Narvat käib ainult ligi 30 õpilast ehk 3% gümnaasistidest (Tabel 12).

Tabel 12. Õpilasränne gümnaasiumis õppeaastatel 16/17–20/21 (EHIS)

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Linna gümnaasiumides kokku	816	890	909	861	877
sh Narva linna lapsed	725	801	828	796	799
sh teise KOV-i lapsed	91	89	81	65	78
linna laste osakaal linna gümnaasiumide lastest	89%	90%	91%	92%	91%
Narva linna lapsed kokku	742	820	849	825	827

Narva lapsed mujal	17	19	21	29	28
linna lastest paikne	98%	98%	98%	96%	97%

Narva Täiskasvanute Gümnaasiumis õppis mittestatsionaarses õppes möödunud aastal 236 õpilast, seejuures on õpilaste arv viie aastaga kasvanud u 100 võrra. Õpilastest 83% on Narva linna elanikud, ligi 50 õpilast on pärit teistest omavalitsustest. Mujal mittestatsionaarses õppes õppivaid Narva linna elanikke on kümnekond.

Võrreldes omavahel lasteaia käivate laste arvu normatiivsete kohtade omaga, on näha, et vakantsi on ligikaudu 5% jagu (Tabel 13). Sealjuures on mõningaid lasteaedu, kus vabu kohti pole. Samas on linnas mitmeid lasteaiahooneid ka kasutusest väljas.

Tabel 13. Normatiivsed lasteaiakohad ja laste arv lasteaedades õppeaastal 20/21 (Narva Linnavalitsus, EHIS)

Asutus	Normatiivne kohtade arv	Laste arv õppeaastal 20/21	Vabad kohad	Vabade kohtade osakaal kohtadest
Narva lasteaed Punamütsike	130	81	49	38%
Narva Lasteaed Sädemekke	186	164	22	12%
Narva Lasteaed Tuluke	176	155	21	12%
Narva Lasteaed Potsataja	196	182	14	7%
Narva Lasteaed Tareke	167	153	14	8%
Narva Lasteaed Karikakar	68	58	10	15%
Narva Lasteaed Põngerjas	203	194	9	4%
Narva Lasteaed Pääsuke	88	79	9	10%
Narva Lasteaed Kaseke	68	60	8	12%
Narva Lasteaed Käoke	196	191	5	3%
Narva Lasteaed Cipollino	216	212	4	2%
Narva Lasteaed Sipsik	202	199	3	1%
Narva Lasteaed Pingviin	145	146	-1	-1%
Narva Lasteaed Vikerkaar	108	109	-1	-1%
Narva Lasteaed Muinasjutt	52	54	-2	-4%
Narva Lasteaed Kirsike	180	193	-13	-7%
Narva Lasteaed Päikene	154	186	-32	-21%
Kokku	2535	2416	119	5%

Koolide osas on olukord teistsugune – ligikaudu pool pinnast on tegelikult kasutuseta (Tabel 14). Kõige suurema täituvusega on Narva Kesklinna Gümnaasium, kõige väiksemaga Narva 6. Kool.

Tabel 14. Normatiivsed koolikohad ja õpilaste arv koolides õppeaastal 20/21 (Narva Linnavalitsus, EHIS)

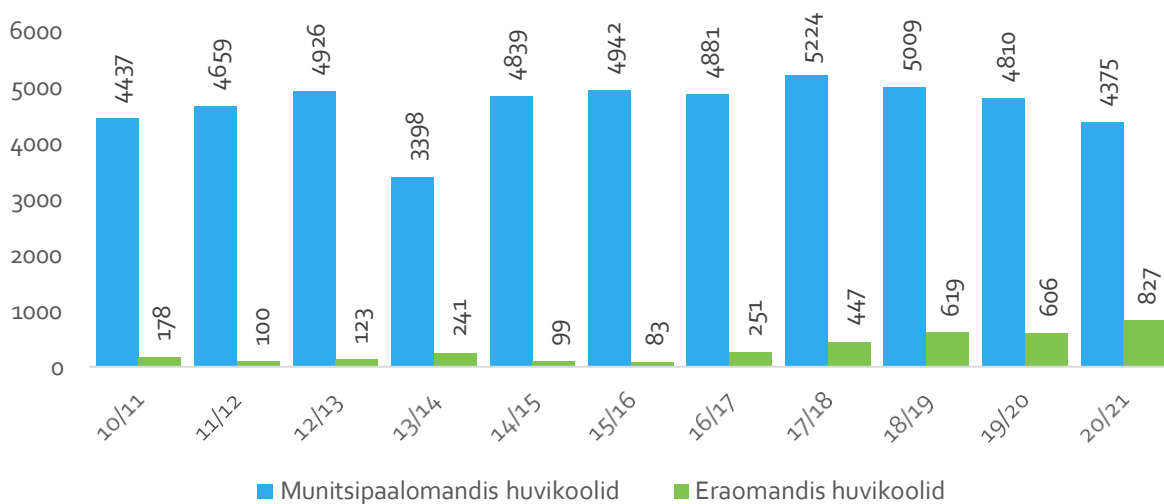
Asutus	Normatiivne kohtade arv	Õpilaste arv õppeaastal 20/21	Vabad kohad	Vabade kohtade osakaal kohtadest
--------	-------------------------	-------------------------------	-------------	----------------------------------

Narva Soldino Gümnaasium	1528	714	814	53%
Narva 6. Kool	975	231	744	76%
Narva Keeltelütseum	1366	740	626	46%
Narva Pähklime Gümnaasium	1420	917	503	35%
Narva Paju Kool	620	206	414	67%
Narva Kreenholmi Gümnaasium	860	563	297	35%
Narva Eesti Gümnaasium	420	128	292	70%
Narva Keslinna Gümnaasium	1017	770	247	24%
Kokku	8206	4269	3937	48%
Narva Täiskasvanute Kool	140	272	-132	
Narva Vanalinna Riigikool*	540	454	86	

Narva linnas tegutseb kuus munitsipaalomandis huvikooli ja klubi:

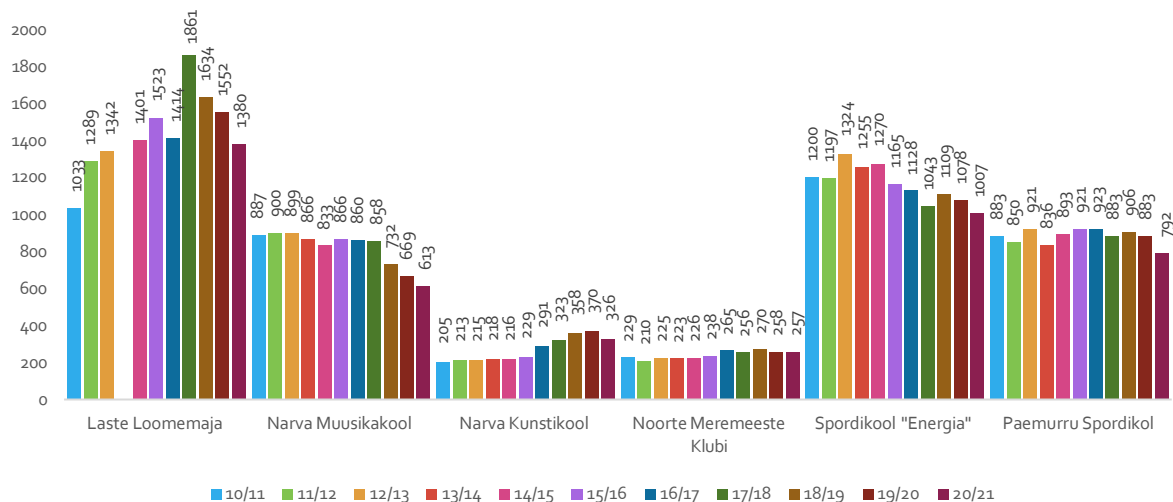
- Narva Laste Loomemaja – enam kui 30 erinevat ringi (tantsud, keeled, kunst- ja käsitöö, foto, mudelism jne)
- Narva Muusikakool – muusikaõpe 25 õppekaval (erinevad instrumendid ja koorilaul)
- Narva Kunstikool – õppekavapõhine ja vabaõpe erinevatel kunstialadel
- Narva Noorte Meremeeste Klubi – meremitmevõistluse ja purjetamise treeningud, veeturism, mudellaevandus, mereskautlus ning ujumine
- Narva Spordikool Energia – treeningud järgnevatel distsipliinidel: ujumine, sõudmine ja aerutamine, laskesuusatamine, jalgratta- ja motosport, võrkpall, judo, korvpall ning poksimine
- Narva Paemurru Spordikool – treeningud järgnevatel distsipliinidel: korvpall, iluvõimlemine, laskmine, lauatennis, poks, jäähoki, iluuisutamine ja kergejõustik

Õpilasi munitsipaalomandis huvikoolides on viimasel kümnel aastal olnud u 4500–5000 kandis, samas möödunud õppeaastal u 600 võrra vähem kui kõrgeaastal 17/18. Erahuviharidus on linnas olnud pikka aega väga tagasihoidliku osakaaluga ning erahuvikoolides õppivate laste arv on kasvama hakanud alles viimasel kolmel–neljal aastal. Õppeaastal 20/21 õppis erahuvikoolides 827 õpilast ehk 16% kõikidest huvikoolide õpilastest (Joonis 35).

Joonis 35. Õpilaste arv Narva linna munitsipaalomandis huvikoolides kokku õppeaastatel 10/11–20/21 (Haridussilm)¹³

Õpilaste arvult suurim munitsipaalhuvikool on Narva Laste Loomemaja maja 1380 lapsega. Kahe spordikooli peale kokku on õppureid 1800 ja muusikakoolis enam kui 600. Väiksema õpilaste arvuga on kunstikool ja meremeeste klubi (Joonis 36).

Joonis 36. Õpilaste arv Narva linna munitsipaalomandis huvikoolides õppeaastatel 10/11–20/21 (Haridussilm)¹⁴

Õppekava liigi lõikes on olnud kõige populaarsemad spordierialad (enam kui 40% õppuritest) ning muusika ja kunsti erialad (enam kui 30% õppuritest). Samas eelnevate mõningase vähenemise arvel on kasvanud eelkõige üldkultuuri osakaal. Loodus- ja tehnikaerialadel on õppurite arv ja osakaal olnud läbi aja tagasihoidlikud (Tabel 15).

Tabel 15. Huvikoolide õppurid õppekava valdkondade lõikes õppeaastatel 13/14 kuni 20/21 (Haridussilm)

	Loodus	Muusika ja kunst	Sport	Tehnika	Üldkultuur, sh rahvuskoolid
13/14	0%	34%	47%	2%	17%
14/15	0%	34%	50%	2%	14%
15/16	2%	35%	48%	1%	14%
16/17	0%	35%	46%	2%	18%
17/18	3%	33%	40%	1%	22%
18/19	1%	32%	44%	1%	21%
19/20	3%	30%	42%	1%	24%
20/21	1%	31%	44%	1%	22%

Lisaks on mitmekesine huvitegevuste valik koolide juures.

¹³ Õppeaasta 13/14 andmed on Laste Loomingumaja kohta puudu

¹⁴ Õppeaasta 13/14 andmed on Laste Loomingumaja kohta puudu

4.2 Noorsootöö

Narva linnas koordineerib noorsootööd Kultuuriosakond, samuti tegeleb noorsootöö küsimustega linnavolikogu noorsookomisjon. Noortevaldkonnaga on tihedalt seotud järgmised asutused ja organisatsioonid:

- Narva Noortekeskus – linna asutus, mis tegeleb noorsootöö korraldamise, toetamise ja arendamisega. Keskus korraldab koostööd haridusasutustega, korraldab sündmusi, viib läbi projekte, koolitusi jpm. Keskus on samuti vastutav suviste malevate korraldamise eest. Keskmiselt osaleb malevates 120 noort.
- Narva Noorteparlament – Narva linna noorte osaluskogu, mis seisab noorte huvide eest linnas.
- Kultuurimaja Rugodiv – linna asutus, mis tegeleb kultuurielu korraldamisega. Muuhulgas tegutsevad seal mitmed noortekollektiivid.
- Narva Spordikeskus – linna asutus, mis tegeleb sportimisvõimaluste loomisega.
- Narva Keskraamatukogu – linna asutus, mis pakub noortele arenguprogramme ja huvitegevust.
- SA Narva Linna Arendus – linna sihtasutus, mis tegeleb Äkkeküla territooriumi arendamise, Kerese 20 linnahoone, Joaoru ja jõepromenaadi haldamisega. Sihtasutus korraldab mitmeid suurüritusi.
- MTÜ Vitatiim – eraalgatuslik ühing, mis pakub noortele mitteformaalse õppimise ja vabatahtliku tegevuse võimalusi.

Lisaks pakuvad noortele veel tegevust loomeinkubaator OBJEKT, Baltic eSport, Programmeerimise kool Edukoht, Kaitseliidu Narva Malevkond, Karu Klubi (noorte sotsiaalsete oskuste arendamine) jt. **Täpsemalt on võimalusi kirjeldatud Narva noorsootöö arengukavas 2021–2026.**

Avatud noorsootöö põhimõttel tegutsevad noortekeskus EXIT (linna asutuse tegevuse raames), Narva avatud noortekeskus RLK (MTÜ) ja MTÜ Virumaa Heategevuskeskus.

Kokkuvõtvalt, Narvas tegutsevad mitmed organisatsioonid, mis noorte mitmekülgsele arengule kaasa aitavad. Teisalt on asutustevaheline koostöö puudulik ja info killustunud. Samuti ei soosi avalik ruum noorte ajaveetmist ja koosviibimist, mistõttu kasutatakse sellel eesmärgil sageli kaubanduskeskusi.

4.3 Kultuur, sport ja vaba aeg

Narva linna kultuuriasutused on:

- Narva Muuseum (sh Kunstigalerii)
- Narva Keskraamatukogu (filiaalid Energia ja Kreenholm) – munitsipaalasutus
- Kultuurimaja Rugodiv – munitsipaalasutus

- Geneva Kontserdimaja
- Teater Ilmarine
- Teater Kuninglik Kaelkirjak
- Vaba Lava (ei ole linna asutus)
- Narva eesti keele maja
- Rahvaste maja
- Art-klubi Ro-Ro
- Narva kunstiresidentuur (ei ole linna asutus)
- Narva Linna Sümfooniaorkester – munitsipaalasutus
- Narva Muuseum kogub ja tutvustab Narva linna ning piirkonna ajalugu. Muuseum tegutseb Hermannii linnuses ja Kunstigaleriis.

Kultuurimaja Rugodiv pakub mitmekülgseid võimalusi huvitegevuse harrastamiseks. Majas tegutseb 15 huvialaringi, kus osaleb üle 600 inimese. Iga-aastaselt korraldatakse u 1300 sündmust, mille külastajate arv on 300 tuhat. Maja on üldiselt heas korras – siseruumid renoveeriti 2018. a ja fassaad aasta tagasi.

Geneva Kontserdimaja pakub võimalusi kontsertide ja seminaride läbiviimiseks. Suure kontserdisaali mahub kuni 650 inimest ja kammersaali 150. Geneva korraldab ka ise mitmesuguseid sündmusi.

Narva Keskraamatukogu panustab kohaliku kogukonna ja linna haridus- ja kultuurielu arengusse. Raamatukogu kujundab oma teenuseid erinevatele sihtrühmadele sobivateks - korraldab huvitegevust, digipädevuste ja keele õpetamist, meediapädevuste ja lugemisharjumuste kujundamist, koduloolist ja loomingulist tegevust, koostöös teiste asutustega toetab täiskasvanuharidust ning korraldab üritusi lasteaija ja koolilastele, samuti toetab kohalike loomeinimeste tegevust.

Teatrielamusi pakuvad teater Ilmarine ja Vaba Lava, mis rajas 2018. aastal endisesse tehasesse multifunktsionaalse teatrikeskuse.

Narva kunstiresidentuur (NART) on eri valdkondades tegutsejate vahel loomingulist läbikäimist loov kultuuriplatvorm, kus korraldatakse residentuure, näituseid, loenguid ja hariduslikke töötubasid. Rahvusvaheline residentuuriprogramm on avatud kunstnikele, kes tegutsevad mitmesugustes valdkondades, nagu kunst, muusika, etenduskunst, arhitektuur, disain, film, kirjandus, kureerimine jm.

Lisaks tegutseb linnas ka Apollo Kino.

Aktiivsed on ka mitmed rahvuskultuuriseltsid, mida on linnas ligi paarkümmend. Suur osa seltsidest tegutseb Rahvaste Majas.

Välja on kujunenud mitmed traditsioonilised rahvusvahelise haardega sündmused, millest üheks olulisemaks on rahvusvaheline Chopini loomingule pühendatud konkurss, mis toimub juba alates 1997. aastast. Traditsiooniliselt toimuvad suve alguses ka Narva Päevad ja Peterburi kaasaegse kunsti festival. Uueks suurürituseks on Station Narva – muusika ja

linnafestival, mis 2021. a toimub neljandat korda. Sügisel toimuvad Narva kui Eesti sügispealinna programmi üritused ja Narva Ooperipäevad.

Vaba aja sisustamiseks toimuvad Narvas paljud sarjad, spordivõistlused, kontserdid ja loengud.

Täpsemalt on kultuuri- ja spordivaldkonda käsitletud Narva kultuuristrateegias 2030.

Narva linnas tegutseb kaks spordikooli ja mitukümmend spordiklubi. Narva Spordikeskus pakub mitmekülgseid võimalusi sportimiseks. Spordiregistri andmetel on Narvas kokku 76 spordiobjekti. Populaarseks sportimise ja vaba aja veetmise kohaks on Äkkekülas asuv kompleks. Lisaks on Narvas ujula, jäähall, lasketiir ja sõudebaas. Seega võimalused on mitmekülgsed. Teisalt vajavad objektid investeeringuid, et kaasas käia nüüdisaja nõuetega.

4.4 Sotsiaalvaldkond

Narva linnas korraldab sotsiaalteenuseid, sotsiaaltoetusi ja muud sotsiaalabi Narva Linna Sotsiaalabiamet. Ameti haldusalas on sotsiaalhoolekanne, terviseedendus ja tervishoid. Ameti hallatavaks asutuseks on Narva Sotsiaaltöökeskus.

Narva Sotsiaaltöökeskus on hoolekandeaustus, mis osutab teenuseid sotsiaalselt vähekindlustatud isikutele (sealhulgas lapsed ja lastega perekonnad, puuetega ja eakad inimesed, toimetulekuraskustega täiskasvanud). Narva Sotsiaaltöökeskuse peamiseks eesmärgiks on kvaliteetsete sotsiaalteenuste osutamine Narva linnas, linnaelanike toimetuleku igakülgne toetamine ning toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isikute sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Osutatavad sotsiaalteenused on:

- Koduteenus
- Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus
- Tugiisikuteenus
- Täisealise isiku hooldus
- Isikliku abistaja teenus
- Varjupaigateenus
- Turvakoduteenus
- Turvakoduteenus lastele
- Sotsiaaltransporditeenus
- Võlanõustamisteenus
- Lapsehoiuteenus
- Asendushooldusteenus
- Järelhooldusteenus
- Haridusliku erivajadusega õpilaste haridusasutustesse invatransporditeenus

Makstavad sotsiaaltoetused on:

- Sünnitoetus
- Koolitoetus
- Esmakordselt kooli mineva lapse toetus
- Koolimineku toetus
- Puuetega lapse hooldajale hooldajatoetus
- Puudega laste ravimitoetus
- Laste suvepuhkuse toetus
- Jõulupakitoetus
- Elluastumistoetus
- Hooldajatoetus
- Haridusliku erivajadusega õpilase transporditoetus
- Transporditoetus
- Proteesitoetus
- Toimetulekutoetus
- Linnatoetus
- Eluruumi kohandamise toetus
- Erakorraline toetus
- Matusetoetus

Sotsiaaltöökeskuses asuvad hooldekodu (132 kohta), sotsiaalmaja ja turvakodu (korraga kuni 20 last).

Tervishoiuteenuseid osutatakse SA-s Narva Haigla, kus on olemas EMO, kirurgiakliinik, naistekliinik, sisehaiguste kliinik, taastusravi osakond, õendusabi osakond, patoloogia osakond ja polikliinik. Suurimaks probleemiks on kvalifitseeritud personali nappus, samuti vajab taristu olulisel määral tänapäevastamist.

Lisaks tegutseb linnas veel mitmeid teisi erameditsiini teenuste osutajaid.

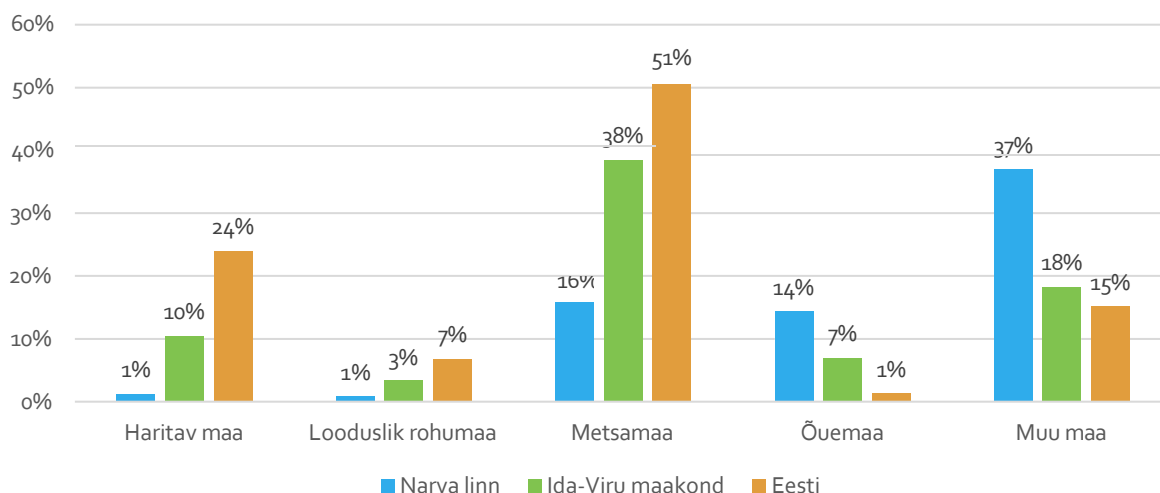
Perearste tegutseb Narva linnas 39. Puudub korralik perearstikeskus, vastuvõetud toimuvad enamasti amortiseerunud ruumides.

4.5 Planeerimine

Narva linna pindala on 84,01 km², millest maismaa on 62,04 km². Territoorium moodustub Narva jõe ja veehoidla vahelisel alal asuvast põhiterritooriumist ja lahustükkidest – Kudruküla ja Olgina linnaosadest, kuhu pääs toimub läbi Narva-Jõesuu linna alade. Kokku on Narvas 15 linnaosa: Siivertsi, Sutthoffi, Pähklimäe, Kalevi, Vanalinn, Soldino, Kerese, Joaoru, Kreenholmi, Paemurru, Kulgu, Veekulgu, Elektri jaama ja kaks lahustükki.

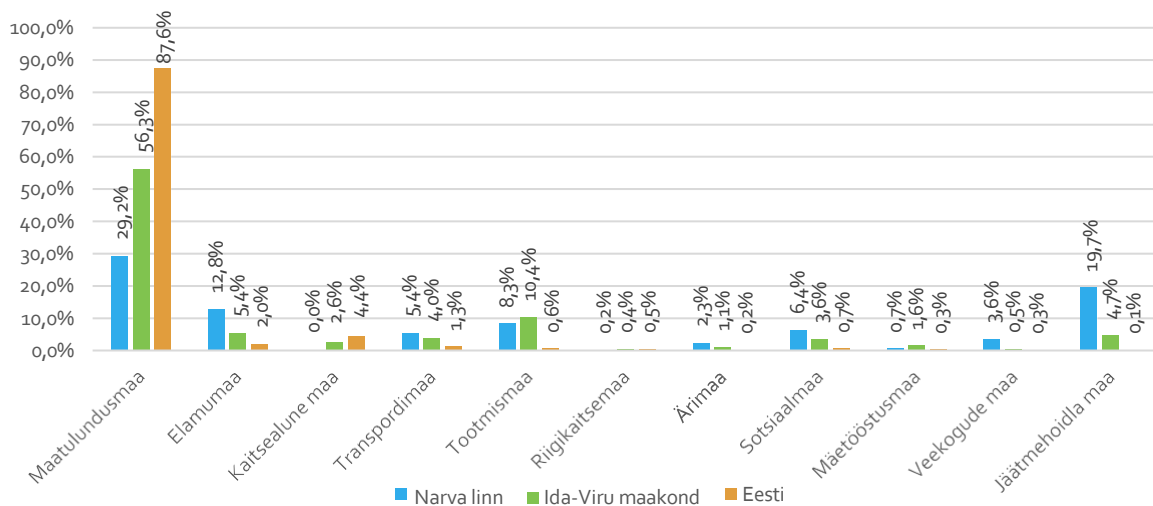
Linnaruumis eristuvad selgelt kõrge ja madala hoonestusega alad. Hoonete kõrgus väheneb linna läänepiirist jõe suunas. Nõukogude perioodist pärit korruselamud paiknevad enamjaolt komplekssete mikrorajoonidena suuremate teede ning puisteede vahelistel aladel. Kerese ja Kalevi linnaosades, samuti Vanalinnas on enim levinud 60. aastate korterelamud, mis on halvas olukorras. Väikeelamupiirkonnad on enamasti suurematest liikumisteedest eemal – Paemurrus ja Kreenholmis. Omalaadseks on Olgina ja Kudruküla, kus asuvad peaaesjalikult ainult hooajalised elamud. Linna ümbritseb aiandusühistute vöönd, kus on mitu tuhat krunti. Tootmismaad asuvad enamjaolt Tallinna maanteest lõunas, olles kompaktelt koos.

Tegemist on valdavalt linnalise keskkonnaga, mida peegeldab ka maakasutus (Joonis 37).

Joonis 37. Maakasutus Narva linnas (Maa-amet)

Maakatastrisse on kaetud kogu linna maa. Narva puhul torkavad maakasutuses silma mõningad iseärasused. Võrreldes riigi keskmisega on oluliselt kõrgem elamumaa, transpordimaa, tootmismaa, sotsiaalmaja ja jäätmeohidla maa osakaal. Viimane moodustab ligi viiendiku kogu linna pindalast (Joonis 38). Tegemist on põlevkivist elektri tootmise jääkide ladustamiskohtadega – tuhaväljadega.

Joonis 38. Maakatastrisse kantud maa sihtotstarvete lõikes (Maa-amet)

Narva üldplaneering on kehtestatud 2013. aastal. Algatatud on uue üldplaneeringu koostamine, kuid see on alles algusjärgus. Lisaks on veel kehtivad Vanalinna linnaosa üldplaneering – linnaosa tulevikustrateegia väljatöötamine ja rakendamine, ala ligikaudu 46 ha (kehtestatud 2012) ja tööstuspiirkondade üldplaneering – tööstushoonete rajamiseks sobivate alade määratlemine, ala ligikaudu 600 ha (kehtestatud 2010). Niisiis on Narva linna planeeringudokumendid küllalt vanad, kuid kuni uue planeeringu kehtestamiseni tuleb lähtuda olemasolevatest.

Narva linna ruumilise arengu eesmärk on vastavalt kehtivale üldplaneeringule linna territooriumil elanikele ja külalistele võimalikult soodsate elamis- ja puhkamistingimuste tagamine. Selle ülesande täitmine on tegelikkuses aasta-aastalt keerukamaks muutunud, kuna linn on rajatud ligi 80 tuhandele elanikule, kuid juba praegu elab seal mitukümmend tuhat vähem. See tähendab, et olulisimaks planeerimisalaseks väljakutseks on ehitustegevuse kavandamine selliselt, et linnaruum vastaks elanike arvule praegu ja tulevikus, olles samal ajal ligipääsetav ning meeldiv. Samuti vajab lahendamist linnaosade omavaheline ühendatus. Eriti puudutab see Kreenholmi ja ülejäänud Narvat (raudtee poolitab linnaruumi ja Tallinna maanteed). Lahendamist ja kokkulepet vajab, millist funktsiooni need tulevikus kandma peaksid.

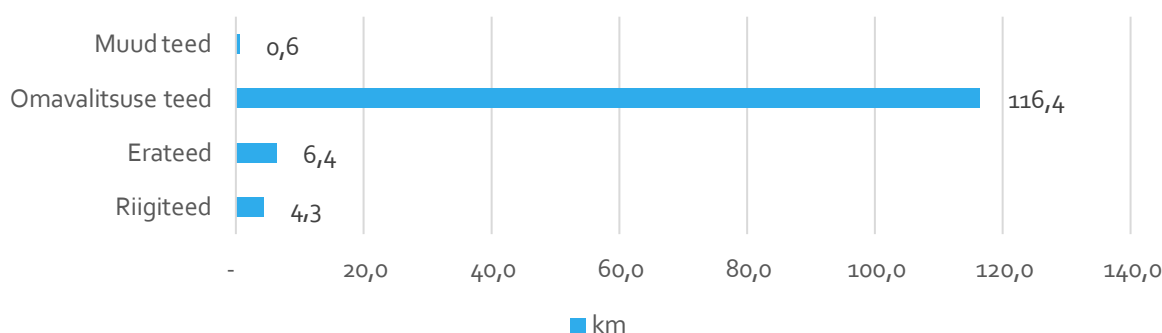
2020. a läbi viidud Narva noorte taju-uuringus tõdetakse, et Narvas eelistatakse jalutada, mis tähendab, et tänavaruum peab olema mugav ja turvaline. Ebameeldivateks kohtadeks peetakse koolide vahetut ümbrust, samuti kaubanduskeskusi, kuigi seal käiakse. Seega on vajalik luua kaubandusruumi vabasid aja veetmise kohti ja korrastada haridusasutuste ümbrused. Populaarsed on pargid jt rohealad, samuti promenaad, mille potentsiaali tuleks veelgi rohkem rakendada. Linnaruum üldiselt peaks olema paremini valgustatud ja rohkem soovitakse näha tänapäevast arhitektuuri. Seega peegeldavad noorte arvamused üldises pildis hästi Narva avaliku ruumiga seonduvaid probleeme.

4.6 Taristu ja transport

Narva linna territooriumi läbivad riigiteedest üle-euroopalise tähtsusega põhimaantee nr 1 (Tallinn-Narva), riikliku tähtsusega tugimaantee nr 91 (Narva-Narva-Jõesuu-Hiiemetsa) ja kõrvalmaanteed nr 13109 (Narva-Auvere) ning 13212 (Kudruküla-Puhkova).

Olulise liikluskoormuse moodustab transiit suurte veoautodega, mis linna territooriumil piiri ületavad. Teel järjekorda ootavate autode arvu vähendamiseks on rajatud vastavad parklad ja elektrooniline järjekorrasüsteem. Transiidi mõjutab negatiivselt Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu, mis on põhjustanud muu hulgas ka ELi poolt rakendatud sanktsioonid Venemaa ja tema liitlase Valgevene suhtes.

Narva linnas on kokku 127,6 km teid ja tänavaid, neist valdav osa on munitsipaalomandis (Joonis 39). Katteta teid on 116,2 km (91%) ja katteta 11,4 km (9%).

Joonis 39. Narva linna teed (Transpordiamet)

Linna läbib samuti Tallinn-Peterburi raudtee, mis on oluline transiittee.

Linnas on raudtee- ja autobussijaam, samuti mitmed tollilaod. Töötab Euroopa normidele vastav veoautode tolliterminal. 2 km kaugusel linna piirist asub Olgina lennuväli, mis suudab vastu võtta väikelennukeid ja koptereid. Rahvusvahelised lennujaamad asuvad Tallinnas (209 km) ja Peterburis (150 km).

Narvast 25 km kaugusel asub Euroopa Liidu idapoolseim süvasadam – Sillamäe sadam. Kaid on võimelised vastu võtma suuri kaubalaevu, samuti reisilaevu.

Probleemiks on tänavate ja teede olukord. Aasta-aastalt on seda järjepanu parendatud, kuid siiski ei ole nende olukord kõikjal rahuldav. Samuti on takistuseks kõrged äärekivid, mis pärsivad liikumist lapsevankrite ja eakate abivahenditega. Samuti on osaliselt amortiseerunud tänavavalgustus.

Maakonnas korraldab ühistransporti MTÜ Ida-Viru Ühistranspordikeskus. Linnas töötavad 15 bussiliini. Linnaliine opereeris kuni 2022. a alguseni AS ATKO Bussiliinid.

4.7 Kommunaalmajandus

Kommunaalmajandus hõlmab soojamajandust, jäätmekäitlust, ühisveevärki ja -kanalisatsiooni, gaasi- ja elektrivarustust, samuti elamufondi.

Narva linna varustab soojusega Balti Elektriyaam, mis kasutab soojatootmiseks põlevkivi. Operaatoriks on AS Narva Soojusvõrk. Kokku on soojustrasse Narvas ligi 77 km, millest renoveeritud on umbes pooled. Narva eripäraks on soojuse odav hind – 39,83 eurot MW/h eest. Võrdluseks, Eesti keskmine hind on 60,70 eurot MW/h eest. Fossiilsetest kütustest loobumine tooks tõenäoliselt kaasa sooja hinna märkimisväärse kasvu. Energiasäästu suurendamiseks on tarvis renoveerida kogu kaugküttevõrk.

Jäätmekäitlust korraldab linna omanduses olev ettevõtte Narva Jäätmekäitluskeskus OÜ. Linnas toimib korraldatud jäätmeveo teenus. Jäätmekäitluse arengut käsitleb Narva jäätmekava. 2019. aastal koguti Jäätmeregistri andmetel Narva linnas kokku 551 tuhat tonni jäätmeid. Aasta-aastalt on kogused vähenenud. Siiski moodustab jäätmetest lõviosa (ligi 90%) ladustamine prügilasse. Selle vähendamiseks tuleb suurendada tarbijate teadlikkust ja jäätmete liigiti kogumist.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga tegeleb linna omanduses olev ettevõtte AS Narva Vesi. Narva linna joogivesi tuleb Narva jõest 26 km kaugusel linnast. Veetöötlusjaam asub Narvas. Siiverts linnaosa veevarustuseks kasutatakse erinevalt ülejäänutest põhjavett. Kanalisatsioonitorustiku pikkus linnas on 285 km. Probleemseks on veepuhastusseadmete ülekoormatus, kuna suures osas linnas puudub eraldi lahkvoolne sademevee süsteem. Seega puhastatakse sademevett ühisvoolse kanalisatsiooni puhastusseadmetes.

Gaasivarustuse tagab linnas AS Eesti Gaas. Gaasitorustiku pikkus on üle 70 km. Võrguettevõtteks Narva linnas on VKG Elektrivõrgud OÜ, mis on VKG Grupi tütarettevõtte.

Linnale kuuluva elamufondi haldamisega tegeleb SA Narva linnaelamu, mille hallata on 1231 munitsipaalkorterit ja 7 ühiselamut.

Täpsemalt käsitletakse kommunaalmajanduse valdkonda väljatöötamisel olevates valdkonnapõhistes arengukavades (Narva linna jäätmekava, Narva linna soojusmajanduse arengukava, kliima- ja energiakava) ning Narva linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas.

4.8 Keskkond

Narva lähialalugu on tihedalt seotud suurtööstusega. Seetõttu on ka linna keskkonnaseisund üle elanud raskeid aegu. Viimase 10 aasta jooksul on see kõikides valdkondades paranenud.

Olulisel määral mõjutab Narva keskkonnanäitajaid Balti Elektriyaama paiknemine linnas. Elektriyaam on linna suurim veetarbija, jäätmetekitaja ja õhusaastaja. Elektriyaama veetarbimise ja jäätmetekke (põlevkivituha) puhul pole viimase 12 aasta jooksul ühest trendi ning need sõltuvad konkreetse aasta toodangumahust. Samas on õhuheitmetes sisalduvate saasteainete puhul toimunud oluline langus tänu vanade katelde demonteerimisele ja alles

jäänud katelde puhastusseadmete uuendamisele. Vastavalt Balti Elektriijaama pikaajalisele arengustrateegiale väheneb süstemaatiliselt elektri tootmine fossiilsetest allikatest (põlevkivi), samas suureneb taastuvatest allikatest (päikese, tuule-, geotermaalne energia) elektri tootmine. See nõuab märkimisväärsed investeeringuid.

Probleemseks on asjaolu, et Narva jõkke lastava puhastamata sademe- ja drenaaživeest on leitud ohtlikke aineid. Narva jõe saastatuse näitajad on sellele vaatamata oluliselt paranenud. Viimati leiti normeületavaid saasteaineid 2015. aastal. Jõe hüdrobioloogiline seisund allpool Narvat on aga väga halb, kuna jõevee loomulik veerežiim on hüdroelektriijaama paisu poolt rikutud. Paisu tõttu on enamiku aastast kuiv ka linna suurim looduslik vaatamisväärsus Narva juga ning joa all asunud kalakoelmud. Saasteainete sisalduse osas on paranenud ka Narva veehoidla seisund. Siiski vajab jõe keskkonnaseisund pidevat seiret ja parandamist, mille osas on eelduseks koostöö Venemaaga.

Vaatamata Balti Elektriijaama lähedusele on välisõhu kvaliteet Narva linnas Eesti suuremate linnade seas üks paremaid. Lisaks elektriijaamale on vähenenud ka teiste ettevõtete õhuheitmed, seda peamiselt saastavamate ettevõtete tegevuse lõpetamise tõttu linnas.

Narva linna territooriumist moodustavad looduslikud alad üle poole. Seda eelkõige Balti Elektriijaama tuhaväljadest lõunasse jäävate suurte metsa- ja soolade tõttu. Seniajani pole looduslikel aladel ka tulnud asuda taanduma arendustegevuse surve ees.

Looduskaitsealuseid alasid Narvas on seevastu aga üsna vähe, vaid kolm, mis moodustavad kokku veidi üle protsendi linna pindalast. Looduskaitsealustest liikidest on olulisimad linna vanades parkides ja bastionides elavad nahkhiired ja jões elutsevad haruldased kalad. Andmeid Narva liigirikkuse kohta on aga napilt, mistõttu võivad tähelepanuväärsete liikide elupaigad ja kasvukohad olla lihtsalt teadmata.

Kokku on Narva linnas Keskkonnaregistri andmetel 71 looduskaitsealust objekti, millest suurima osa (67 objekti) moodustavad kaitsealuse liigi leiukohad. Lisaks on Narvas kaks maastikukaitseala, üks hoiuala ja üks kaitsealune park. Rahvusvahelise tähtsusega ala on Struuga looduskaitseala (Natura loodusala), mis osaliselt hõlmab ka Narva linna territooriumi.

Veekogusid on linnas 8, millest suurim on Narva veehoidla.

Paikseid õhusaaste allikaid on Narvas 34, millest 24 on tööstusettevõtted, 4 tanklad ja 6 katlamajad.

Narva linna piires on kokku neli jääkreostuse objekti: Narva asfaltbetoontehas, Balti Elektriijaama tuhaväli nr 1 ja 2, Narva raudteesõlm ja vedurite eksploatatsiooni jaoskond ning Narva ehitusmaterjalide kombinaadi püsijäätmete prügila. Kõige akuutsem jääkreostusobjekt on Narva raudteesõlm ja vedurite eksploatatsiooni jaoskond. Seal asuvad 1971. aastal rajatud endine veduridepoo ja selle kütusehoidla. Pinnast ja põhjavett reostavad ained on diislikütused ja mootoriõlid. 2015. aastal likvideeriti küll maapealsed kütusemahutid, kuid alles on kütusepumpla, maa-alune torustik ja puhastusseadme settebassein, kus on kütusejäägid sees. Pinnas ja põhjavesi on suurel alal (hinnanguliselt 14

ha) reostunud ja reostuse kandumine kõrvalaladele jätkub. Seetõttu on jääkreostusobjekti mõju põhjaveele ja pinnaveele (Narva jõgi) hinnatud suureks.

Tuhaväljade pindalad on 490 ja 570 ha. Tuhaväli nr 2 on alates 1987. aastast kasutusest väljas ja 2008. aastal osaliselt ümber kujundatud tööstuslike jäätmete prügilaks, ülejäänud on haljastatud ja sellele on rajatud tuulikupark. Keskkonnaregistris on tuhaväljad klassifitseeritud eriti keskkonnohtlikeks objektideks.

Lisaks neljale jääkreostusobjektile on Narvas veel 7 keskkonnohtlikku objekti, millest kolm on mahutid ja neli tanklad.

Kokkuvõtvalt, keskkonnareostus on Narva linnas järjepanu vähenenud, kuid tööstusest tulenevalt on reostusohu jätkuvalt suur. Kuniks põlevkivist elektritootmine jätkub, säilib ka peamine reostusallikas.

4.9 Kodanikuliikumine

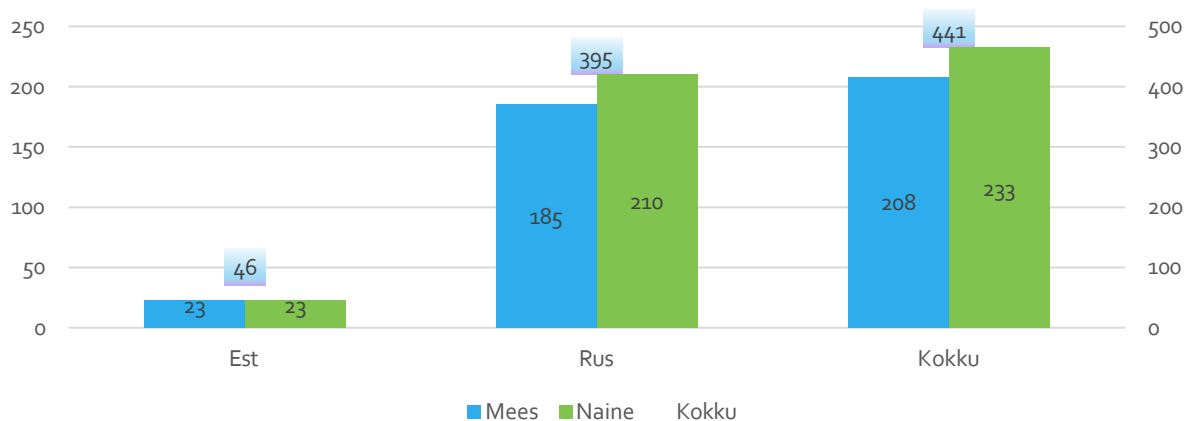
Statistikaameti andmetel tegutses Narva linnas 2020. a 940 mittetulundusühingut ja sihtasutust, mida on ligikaudu 100 võrra enam kui aastal 2017 (Tabel 16). Seda on 12,6% enam. Samal ajal on kolmanda sektori organisatsioonide arv Eestis ja Ida-Viru maakonnas kasvanud vastavalt 51,9% ja 48,3%, mis on oluliselt suurem kasvutempo. Ka näitab organisatsioonide arv 1000 elaniku kohta seda, et Narvas on ühendusi oluliselt vähem – 2020. a oli 1000 elaniku kohta 16,8 organisatsiooni, samal ajal kui Eestis oli 31,3 ja maakonnas 26,2. Seega võib järeldada, et Narvas vajab kodanikuühiskond edasist arendamist ja ka avaliku sektori tuge.

Tabel 16. SA- ja MTÜ-de arvu dünaamika (Statistikaamet, Rahvastikuregister)

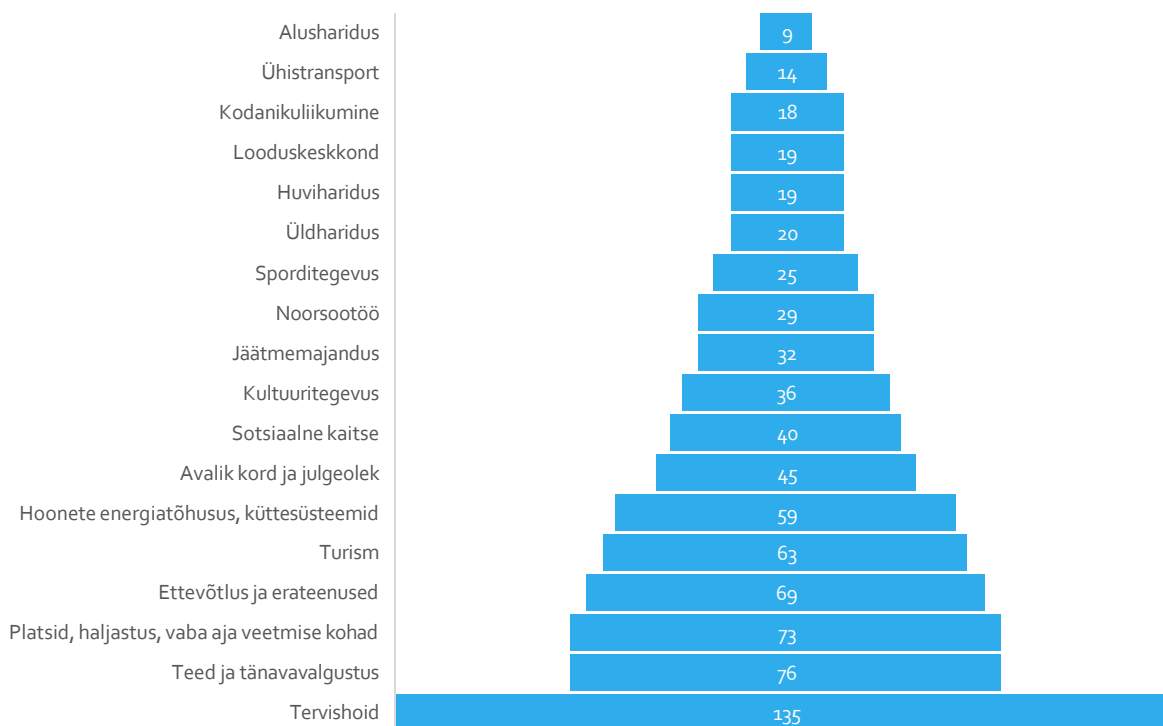
	Absoluutarv				1000 elaniku kohta			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Eesti	27527	39981	40730	41823	20,4	29,5	30,0	31,3
Ida-Virumaa	2401	3483	3515	3561	16,2	24,4	25,0	26,2
Narva	835	906	931	940	14,0	15,5	16,1	16,8

Lisa 2. Elanikkonna küsitluse kokkuvõte

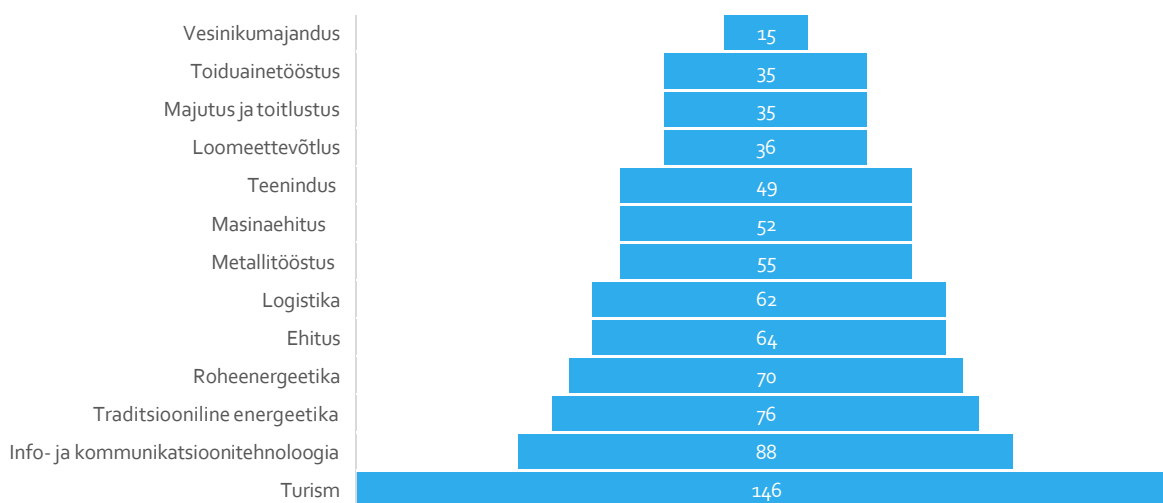
Narva linna arengukava koostamise raames viidi linnaelanike seas läbi veebipõhine küsitlus 3.–21. maini 2021.

Joonis 40. Küsitlusele vastanute jaotus keele lõikes (vastanute arv)

Joonis 41. Tegevusvaldkond, millesse tuleks enim investeerida, et Narvas hea elada oleks (valikute arv)

Joonis 42. Ettevõtlusvaldkond, mida tuleks Narvas eelisarendada (valikute arv)

Järgmise suure läbimurdevaldkonnana nimetati avatud vastustes kõige sagedamini:

- Turismi
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat
- Tööstussektori arendamist
- Logistikat
- Kreenholmi väljaarendamist
- Roheenergeetikat

Tõeliselt suurte projektidena toodi kõige sagedamini esile:

- Kreenholmi väljaarendamist
- Vanalinna taastamist
- Turismi, sh veeturismi arendamist